

Regenera4MED

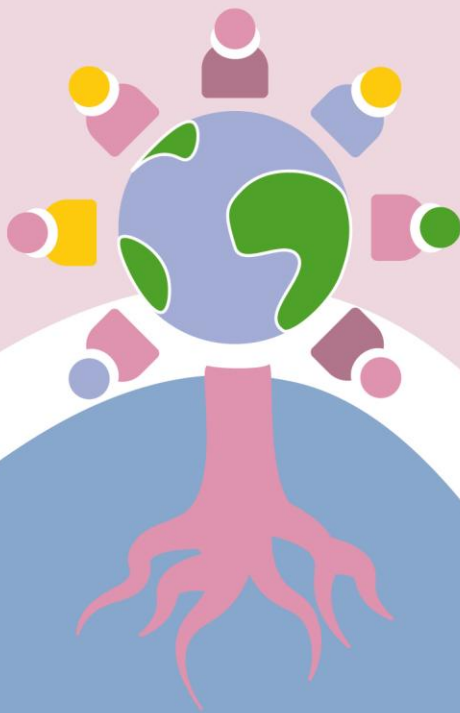
Interreg
Euro-MED

Co-funded by
the European Union

ΜΟΝΤΕΛΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΚ ΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΤ ΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟ

Ένα Πολυμερές Πλαίσιο 8
Ελίκων για μια Αναγεν
νητική Διακυβέρνηση Τ

Σεπτέμβριος 2025

<https://regenera4med.interreg-euro-med.eu/>

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή	8
1. Εννοιολογικές βάσεις	12
1.1. Αναγεννητικός Τουρισμός και Διακυβέρνηση	12
1.2. Θεωρητική Τεκμηρίωση	13
1.3. Αρχιτεκτονική ενδιαφερομένων μερών: το μοντέλο 8-Helix	15
1.4. Στρατηγική και πολιτική ευθυγράμμιση	22
2. Εκτίμηση τρωτότητας	26
2.1. Σκοπός και σκεπτικό	26
2.2. Μεθοδολογία.....	27
3. Η διαδικασία διακυβέρνησης στην πράξη.....	30
3.1. Σκοπός και σκεπτικό	30
3.2. Στην πράξη	31
Συνεδρίαση 0 Δημιουργία των απαραίτητων ζυμώσεων	33
Συνεδρίαση 1 Ιστορία του τόπου: Ανάγνωση της Ουσίας του Τόπου	34
Συνεδρίαση 2 Ιστορία του Τουρισμού: Επιπτώσεις και Διδάγματα	36
Συνεδρίαση 3 Κοινός σκοπός και στρατηγικές γραμμές.....	37
Συνεδρίαση 4 Συγκεκριμένοι Στόχοι και Κοινή Ηγεσία	38
Συνεδρίαση 5 Συντονισμός και επόμενα βήματα	38
3.3. Συνδημιουργούμενα αποτελέσματα και σχέδιο δράσης.....	39
Συνδημιουργημένο Στρατηγικό ΠλαίσιοΑποτελέσματα Εμπλοκής Ενδιαφερομένων Μερών	42
4. Συμπεράσματα	45
Παράρτημα	48
Παράρτημα 1 - Ενημερωτικό υπόδειγμα για την πρόσληψη εξωτερικού εμπειρογνώμονα για τη διενέργεια της εκτίμησης τρωτότητας	48
Παράρτημα 2 - Προφίλ του διαμεσολαβητή για τις συνόδους διακυβέρνησης	52
Παράρτημα 3 - Αναλυτικά οι συνεδριάσεις διακυβέρνησης	54
Παράρτημα 4 - Η εξέλιξη της έλικας και η οκταπλή έλικα	69
Παράρτημα 5 - Η «κρίσιμη μαγιά» ως κινητήρια δύναμη της οκταπλής έλικας διακυβέρνησης	71
Παράρτημα 6 - Τα Πέντε Κεφάλαια ως λογική αξίας της «Κρίσιμης Μαγιάς» εντός της οκταπλής έλικας διακυβέρνησης.....	75

Παράρτημα 7 — Ιστορία του Τόπου ως παραγωγικό έδαφος για την Κρίσιμη Μαγιά, την Οκταπλή Έλικα και τα Πέντε Κεφάλαια	78
Πηγές, πίνακες και γραφήματα	81
Έργα αναφοράς.....	81
Ακαδημαϊκές αναφορές	81
Κατάλογος αριθμητικών στοιχείων	83

Συνοπτική επισκόπηση

Αυτό το έγγραφο αντιπροσωπεύει το τελικό, επικυρωμένο Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης για τον Αναγεννητικό Τουρισμό (Παραδοτέο 1.2.1; Αποτέλεσμα Ο1.1) του έργου Regenera4MED. Συμπεριλαμβανομένου του εννοιολογικού πλαισίου στο Πακέτο Εργασίας 1, δοκιμάστηκε, βελτιώθηκε και επικυρώθηκε μέσω πρακτικής εφαρμογής σε έξι πιλοτικές περιοχές της Μεσογείου κατά τη διάρκεια του Πακέτου Εργασίας 2, αναδεικνύοντας μια πλήρη κοινή στρατηγική και σχέδιο δράσης έτοιμο για εφαρμογή σε εδαφικό επίπεδο. Ως κοινή στρατηγική και σχέδιο δράσης, το παρόν έγγραφο παρέχει:

- Μια δοκιμασμένη μεθοδολογία για τον σχεδιασμό συμμετοχικής διακυβέρνησης, με επίκεντρο την αρχιτεκτονική 8-Helix των ενδιαφερομένων μερών και την προσέγγιση Κρίσιμης Μαγιάς.
- Σαφές στρατηγικό περιεχόμενο που περιλαμβάνει δηλώσεις σκοπού, στρατηγικές γραμμές, συγκεκριμένους στόχους και προτεραιότητες δράσεων, συν-δημιουργημένες με τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Τεκμηριώστε τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων με τη συμμετοχή οργανισμών από πολλές ευρωμεσογειακές χώρες στη διαδικασία σύνταξης.
- Ευθυγράμμιση με τις στρατηγικές της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Πράσινης Συμφωνίας, της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 και της πορείας μετάβασης στον τουρισμό.
- Συγκεκριμένες δράσεις για εφαρμογή, εξασφαλίζοντας ότι η στρατηγική μπορεί να υλοποιηθεί αποτελεσματικά από μεσογειακές περιοχές.

Αυτό το επικυρωμένο έγγραφο πλέον λειτουργεί ως η βάση για τη φάση υλοποίησης του Προγράμματος Τουρισμού Αναγέννησης και θα βελτιωθεί περαιτέρω στο Μεταβιβάσιμο Σχέδιο Regenera4MED (Ο3.2), διασφαλίζοντας την επεκτασιμότητα του σε όλη την περιοχή της Μεσογείου.

Συντομογραφίες

ΓΔ REFORM – Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων

ESG – Περιβαλλοντική, Κοινωνική και Διακυβέρνηση

ΕΕ – Ευρωπαϊκή Ένωση

EURO-MED – Interreg Ευρωμεσογειακό

HIDDEN MED – Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς με βάση την πολιτιστική κληρονομιά στη Μεσόγειο

IGM – Ολοκληρωμένο Μοντέλο Διακυβέρνησης

LIGURIATOURISM – Περιφερειακή ανάπτυξη της Δυτικής Λιγουρίας μέσω του τουρισμού

MPA4Change – Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές για Αλλαγή

MPAEngage – Συμμετοχή Θαλάσσιων Προστατευόμενων Περιοχών

ReSea Sports – Αναγεννητικά Θαλάσσια Σπορ

Εργαλείο RTJ – Ταξίδι Αναγεννητικού Τουρισμού: Εργαλείο αυτοαξιολόγησης

S3 – Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης

SMARTMED – Στρατηγική Μεσογειακή Τουριστική Ανάπτυξη

MME – Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

TSI – Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης

TTP – Πορεία Μετάβασης στον Τουρισμό

UNOC3 – 3η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ωκεανούς

Ορισμοί

Μοντέλο 8-Helix – Ένα διευρυμένο μοντέλο ενδιαφερομένων που χρησιμοποιείται στο IGM που περιλαμβάνει:

1. Δημόσιες Διοικήσεις & Οργανισμοί
2. ΜΜΕ στον Τουρισμό και σε συναφείς τομείς
3. Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών
4. Ακαδημαϊκά και Ερευνητικά Ιδρύματα
5. Περιβαλλοντικοί και Πολιτιστικοί Σύλλογοι
6. Φύση
7. Κάτοικοι
8. Τουρίστες

Αναγεννητική Διακυβέρνηση – Διακυβέρνηση χωρίς αποκλεισμούς, βασισμένη στον τόπο, προσαρμοστική και επικεντρωμένη στη ζωή. Αφορά λιγότερο τον έλεγχο και περισσότερο την καλλιέργεια των συνθηκών για συνεχή ανανέωση, κοινή διαχείριση και συστημική ευημερία.

Αναγεννητικός Τουρισμός – Μια μορφή τουρισμού που υπερβαίνει τη διατήρηση των πόρων για την ενεργή αποκατάσταση και ενίσχυση της υγείας των οικοσυστημάτων, των πολιτισμών και των κοινοτήτων. Στοχεύει σε καθαρά θετικά αποτελέσματα, όπου ο τουρισμός συμβάλλει περισσότερο από ό,τι εξάγει, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα, την ισότητα και τη ζωτικότητα για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές. Απαιτεί μια προσέγγιση σκέψης του συστήματος για την περιοχή και αλλαγή του τρόπου σκέψης.

Αξιολόγηση ευπάθειας – Μια ανάλυση βασισμένη σε συστήματα των περιβαλλοντικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και οικονομικών τρωτών σημείων και ικανοτήτων μιας περιοχής, που χρησιμοποιείται για την ενημέρωση των στρατηγικών αναγεννητικής διακυβέρνησης.

Κρίσιμη μαγιά – Μια έννοια (Lederach, 2005) που περιγράφει πώς μια μικρή, στρατηγικά τοποθετημένη ομάδα αφοσιωμένων και συνδεδεμένων ατόμων μπορεί να καταλύσει τον μετασχηματισμό μέσα από ένα σύστημα, όπως ακριβώς μια μικρή ποσότητα μαγιάς κάνει ολόκληρο τον άρτο να φουσκώσει.

Integrated Governance Model (IGM) – Το συμμετοχικό πλαίσιο που αναπτύχθηκε στο Regenera4MED για την καθοδήγηση του αναγεννητικού τουρισμού. Βασισμένο στη σκέψη των ζωντανών συστημάτων, χρησιμοποιεί την αρχιτεκτονική των ενδιαφερομένων μερών 8-Ελίκων για να

διασφαλίσει ότι διαφορετικές φωνές —συμπεριλαμβανομένης της φύσης— εκπροσωπούνται στη λήψη αποφάσεων, με έμφαση στη συνεργασία, την προσαρμοστικότητα και τη συνδημιουργία.

Πλαίσιο Πέντε Πρωτευουσών – Ένα εργαλείο για τη διασφάλιση ότι οι τουριστικές στρατηγικές αντιμετωπίζουν όλο το φάσμα της ευημερίας της κοινότητας αναγεννώντας:

- **Φυσικό Κεφάλαιο** – Βιοποικιλότητα, οικοσυστήματα και φυσικοί πόροι.
- **Ανθρώπινο Κεφάλαιο** – Δεξιότητες, υγεία, γνώση και δημιουργικότητα.
- **Κοινωνικό Κεφάλαιο** – Εμπιστοσύνη, σχέσεις και δίκτυα.
- **Πολιτιστικό Κεφάλαιο** – Κληρονομιά, ταυτότητα, παραδόσεις και δημιουργικότητα.
- **Δομημένο/Χρηματοοικονομικό Κεφάλαιο** – Υποδομές, επενδύσεις και οικονομικά συστήματα.

Πρόγραμμα Αναγεννητικού Τουρισμού – Η φάση που ακολουθεί τη διαμόρφωση διακυβέρνησης κατά την οποία οι βασικοί ενδιαφερόμενοι συν-σχεδιάζουν, δοκιμάζουν και βελτιώνουν τις εμπειρίες αναγεννητικού τουρισμού, καθοδηγούμενοι από τον κοινό σκοπό, τις στρατηγικές και τους στόχους που ορίζονται στη διαδικασία IGM.

Σκέψη ζωντανών συστημάτων: Βλέποντας τον κόσμο - ανθρώπους, μέρη και φύση - όχι ως ξεχωριστά μέρη, αλλά ως ένα συνδεδεμένο σύνολο. Αυτός ο τρόπος σκέψης προέρχεται από μια οικολογική κοσμοθεωρία, εμπνευσμένη από το πώς λειτουργεί η ίδια η φύση: όλα είναι αλληλένδετα και όλα εξαρτώνται από όλα τα άλλα.

Εισαγωγή

Το Ολοκληρωμένο Μοντέλο Διακυβέρνησης (IGM) για τον Αναγεννητικό Τουρισμό είναι ένα στρατηγικό πλαίσιο που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του [έργου Regenera4MED](#) (Euro-MED0401306) για την υποστήριξη της διακυβέρνησης ως βασικού πυλώνα στη μετάβαση των μεσογειακών τουριστικών περιοχών προς ένα **αναγεννητικό (τουριστικό) μοντέλο**.

Βασισμένο στη **θεωρία των ζωντανών συστημάτων**, το μοντέλο παρέχει μια δομή για το σχεδιασμό διακυβέρνησης που είναι συμμετοχική και ευθυγραμμισμένη με τη μακροπρόθεσμη ευημερία τόσο των ανθρώπινων όσο και των **μη ανθρώπινων κοινοτήτων**. Πιο συγκεκριμένα, το μοντέλο διακυβέρνησης ενσωματώνει πέντε βασικά θεωρητικά θεμέλια:

- 1. Αναγεννητικά Παραδείγματα:** αυτό το θεωρητικό θεμέλιο μας καλεί να αλλάξουμε τον τρόπο που βλέπουμε και αλληλεπιδρούμε με τον κόσμο. Αντί να βλέπει τη φύση και την κοινωνία ως ξεχωριστά μέρη ή ως πόρους που πρέπει να χρησιμοποιηθούν, αυτός ο τρόπος σκέψης βλέπει τα πάντα - ανθρώπους, κοινότητες, οικοσυστήματα - ως βαθιά αλληλένδετα, σαν ένα ζωντανό σύστημα. Αυτή η προοπτική εμπνέεται από βαθιές περιβαλλοντικές προοπτικές, δίνουν έμφαση στις σχέσεις, τον σεβασμό για τη φύση και την αρμονία με το περιβάλλον. Περιλαμβάνει επίσης κριτικό προβληματισμό σχετικά με το πόσα από τα τρέχοντα συστήματά μας - όπως τα οικονομικά μοντέλα, ο τουρισμός ή η εκπαίδευση - έχουν διαμορφώσει εξαγωγικές προοπτικές που δίνουν προτεραιότητα στον έλεγχο, την εκμετάλλευση και τη διάκριση ¹.
- 2. Η διακυβέρνηση ως ένα σύνθετο προσαρμοστικό σύστημα:** αυτή η θεωρητική βάση βλέπει τον τουρισμό και την τοπική διαχείριση ως δυναμικά, διασυνδεδεμένα συστήματα. Οι περιοχές περιλαμβάνουν πολλούς παράγοντες (κυβερνήσεις, κοινότητες, επιχειρήσεις, φύση, επισκέπτες...) των οποίων οι αλληλεπιδράσεις εξελίσσονται συνεχώς. Αυτό σημαίνει ότι η διακυβέρνηση δεν πρέπει να βασίζεται σε άκαμπτους κανόνες ή λύσεις που ταιριάζουν σε όλους, αλλά πρέπει να είναι ευέλικτη, να ανταποκρίνεται και να μπορεί να μαθαίνει από την εμπειρία. Αντί να προσπαθεί να ελέγξει τα αποτελέσματα, αυτή η προσέγγιση εστιάζει στην ακρόαση σχολίων, στην προσαρμογή στην αλλαγή και στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των τομέων. Με αυτόν τον τρόπο, βοηθά στη δημιουργία συστημάτων που είναι ανθεκτικά, χωρίς αποκλεισμούς και ικανά να εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου. Στην ουσία, πρόκειται για την καλλιέργεια τόπων

¹ Bellato et al. (2024); Ατελίεβιτς (2020); Βυθοκόρηση (2022); Bellato et al. (2022); Aquino et al. (2024)

ώστε να μπορούν να ευδοκιμήσουν και να ανταποκριθούν αποτελεσματικά τόσο στις ευκαιρίες όσο και στις προκλήσεις².

- 3. Κοινωνική Δέσμευση & Ενδυνάμωση** σημαίνει μετάβαση από ένα μοντέλο όπου οι αποφάσεις για τον τουρισμό λαμβάνονται από λίγους εξωτερικούς παράγοντες (όπως κυβερνητικές υπηρεσίες ή μεγάλες εταιρείες) σε ένα μοντέλο όπου οι ντόπιοι είναι ενεργοί ηγέτες και εταίροι στη διαμόρφωση του τουρισμού στις κοινότητές τους. Αντί να είναι παθητικοί αποδέκτες των επιπτώσεων του τουρισμού, τα μέλη της κοινότητας καλούνται να συν-σχεδιάσουν εμπειρίες, να συνεισφέρουν τις γνώσεις και τις αξίες τους και να βοηθήσουν στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους. Αυτή η προσέγγιση εκτιμά κάθε φωνή, ειδικά εκείνες που συχνά μένουν έξω, όπως η νεολαία, οι ντόπιοι ή οι μικρές τοπικές επιχειρήσεις. Η ενδυνάμωση σε αυτό το πλαίσιο υπερβαίνει τη συμμετοχή. Σημαίνει να δώσουμε στις κοινότητες πραγματική ιδιοκτησία στον τουριστικό σχεδιασμό και τα οφέλη. Όταν οι ντόπιοι έχουν τη δύναμη να διαμορφώσουν τον τρόπο λειτουργίας του τουρισμού (με βάση τις ανάγκες, τους πολιτισμούς και τα οράματά τους), ενισχύει την κοινωνική συνοχή, διατηρεί την τοπική ταυτότητα και κάνει τον τουρισμό πιο βιώσιμο και ουσιαστικό για όλους τους εμπλεκόμενους. Εν ολίγοις, αυτή η προσέγγιση αφορά την κατανομή της εξουσίας, την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και τη δημιουργία τουρισμού που λειτουργεί για τους ανθρώπους - όχι μόνο για το κέρδος³.
- 4. Θεωρία της κρίσιμης μαγιάς:** υποδηλώνει ότι η ουσιαστική αλλαγή στην κοινωνία δεν απαιτεί πάντα μεγάλο αριθμό ανθρώπων. Αντίθετα, συχνά ξεκινά με μια μικρή ομάδα βαθιά συνδεδεμένων, αφοσιωμένων ατόμων που δρουν ως καταλύτες - όπως μια μικρή ποσότητα μαγιάς κάνει ένα ολόκληρο καρβέλι ψωμί να φουσκώσει. Αυτοί οι άνθρωποι - όπως η μαγιά - μπορεί να είναι λίγοι, αλλά η επιρροή τους εξαπλώνεται. Μέσω των σχέσεων, της δημιουργικότητας και της αφοσίωσής τους, βοηθούν στην αλλαγή αξιών, πυροδοτούν νέες ιδέες και εμπνέουν ευρύτερα κινήματα. Αυτή η θεωρία μας υπενθυμίζει ότι η μεταμόρφωση συχνά ξεκινά από το περιθώριο, με εκείνους που είναι πρόθυμοι να ηγηθούν με θάρρος, φροντίδα και φαντασία. Αντί να εστιάζει σε μαζικά κινήματα ή μεγάλες εκστρατείες, η θεωρία δίνει έμφαση στη σχεσιακή δύναμη, την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και τη στρατηγική επιρροή μέσα από ένα σύστημα - αλλάζοντας το από μέσα προς τα έξω⁴.

² Dredge, Δ. (2022); Bellato et al. (2022); Mang & Reed (2012); Rodriguez-Giron & Vanneste (2019) (αναφέρεται στο Bellato et al., 2022); Το Tourism CoLab (Dredge & ομάδα)

³ Aquino, J., Falter, M., & Fusté-Forné, F. (2024).; Duxbury, N., Bakas, F. E., Vinagre de Castro, T., & Silva, S. (2021); Bellato, L., & Cheer, J. M. (2021).

⁴ Lederach, J. P. (2005)

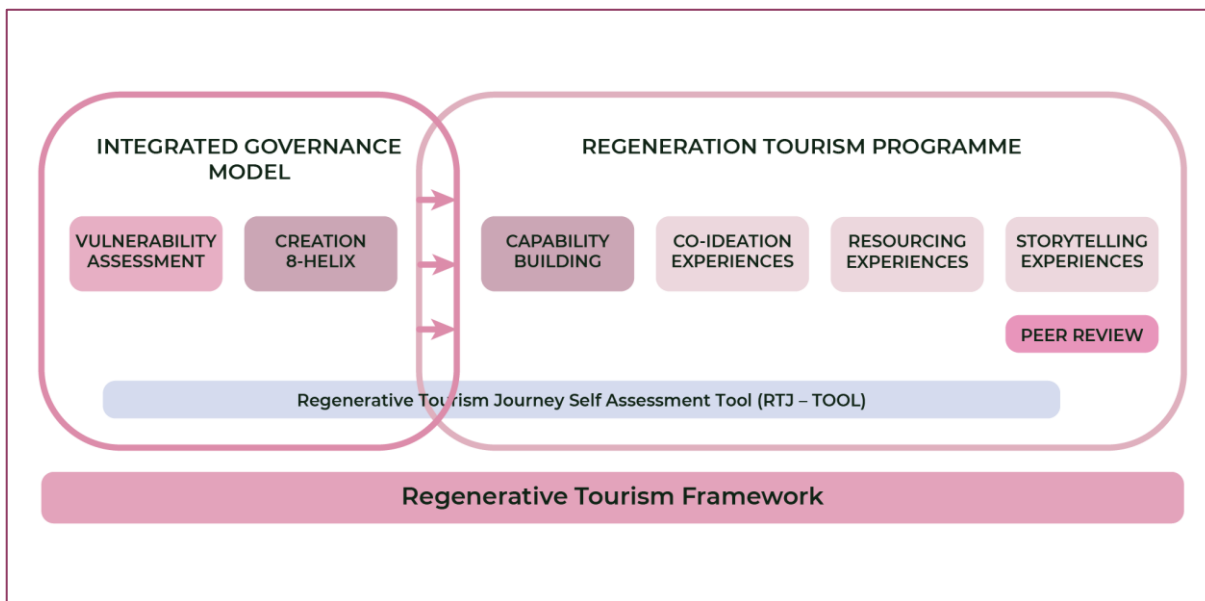
- 5. Μετασχηματιστικοί ρόλοι στον αναγεννητικό τουρισμό:** επανεξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι ασχολούνται με τον τουρισμό, όχι μόνο ως τουρίστες ή πάροχοι υπηρεσιών, αλλά ως μέρος ενός ζωντανού συστήματος. Σε αυτή την προσέγγιση, όλοι οι εμπλεκόμενοι γίνονται ενεργοί συμμετέχοντες στη φροντίδα και τη συνδημιουργία της ευημερίας του τόπου. Οι επισκέπτες δεν είναι απλώς καταναλωτές, είναι επισκέπτες με σεβασμό που συμβάλλουν θετικά στην κοινότητα και το περιβάλλον. Ομοίως, οι οικοδεσπότες και οι τοπικοί ενδιαφερόμενοι δεν είναι απλώς πάροχοι υπηρεσιών, αλλά διαχειριστές του πολιτισμού, της γης και των ιστοριών τους. Οι μετασχηματιστικοί ρόλοι στον αναγεννητικό τουρισμό καθοδηγούνται από επτά βασικές αρχές που προωθούν βαθύτερη, πιο ουσιαστική δέσμευση: ο τουρισμός πρέπει να βασίζεται στον **τόπο και να είναι συγκεκριμένος, επικεντρωμένος στη ζωή και αμοιβαίος**, ενώ παράλληλα να είναι **συνδεδεμένος και σχεσιακός, σκόπιμος και στοχαστικός, εξελισσόμενος και αναδυόμενος, συν-δημιουργικός και συμμετοχικός**⁵.

Για να τεθεί σε λειτουργία το μοντέλο, βασίζεται σε μια **αρχιτεκτονική ενδιαφερομένων Μερών 8-Ελίκων**, η οποία διευρύνει τα παραδοσιακά μοντέλα πενταπλής έλικας ώστε να περιλαμβάνει οκτώ διασυνδεδεμένους τομείς: (1) Δημόσιες Διοικήσεις & Οργανισμοί. (2) ΜΜΕ στον τουρισμό και σε συναφείς τομείς. (3) Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών. (4) Ακαδημαϊκά και Ερευνητικά Ιδρύματα. (5) Περιβαλλοντικοί και Πολιτιστικοί Σύλλογοι. (6) Φύση. (7) Κάτοικοι και (8) Τουρίστες. Αυτή η δομή χωρίς αποκλεισμούς διασφαλίζει ότι **διαφορετικά συστήματα γνώσης**, βιωμένες εμπειρίες και πλαίσια αξιών αντιπροσωπεύονται στις διαδικασίες διακυβέρνησης.

Μέσω μιας διαδικασίας **ανάπτυξης ικανοτήτων, συνεργατικού σχεδιασμού και συν-υλοποίησης με καθοδήγηση**, το Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης προσφέρει μια πρακτική οδό για τις περιοχές να **αναπροσανατολίσουν τον τουρισμό** προς τη μακροπρόθεσμη **αναγέννηση, τη δικαιοσύνη και την ανθεκτικότητα**. Χρησιμεύει ως θεμελιώδες εργαλείο για την ευθυγράμμιση της τοπικής δράσης με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ, τους στόχους Interreg Euro-MED και το όραμα μιας **πιο πράσινης Μεσογείου**.

Το Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης αποτελείται από δύο μέρη. Το **πρώτο** μέρος επικεντρώνεται στη διενέργεια περιβαλλοντικής και κοινωνικής **αξιολόγησης της περιοχής** (βλ. σχήμα 1, «Αξιολόγηση τρωτότητας»). Το **δεύτερο**, εστιάζει στην καθιέρωση της **διακυβέρνησης με βάση ένα μοντέλο 8-Helix** (το τελευταίο επεξηγείται) **από κάτω προς τα πάνω** (βλ. εικόνα 1 «Δημιουργία 8-Helix»). Αυτά τα δύο επηρεάζονται από το **Πλαίσιο Αναγεννητικού Τουρισμού** και ταυτόχρονα, **επηρεάζουν το Πρόγραμμα Τουρισμού Αναγέννησης**, έναν τρόπο για τους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς να ορίσουν και να εφαρμόσουν στην πράξη τον αναγεννητικό τουρισμό στην περιοχή.

⁵ Bellato, L. et al. (2022)

Εικόνα 1- Το Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης (που φαίνεται στην εικόνα ως διακυβέρνηση), είναι το πρώτο μέρος ενός ταξιδιού προς την εφαρμογή ενός μοντέλου αναγεννητικού τουρισμού στην πράξη. Αφού δημιουργηθεί μια δομή διακυβέρνησης, η κοινότητα μπορεί να αρχίσει να εργάζεται στο Πρόγραμμα Τουρισμού Αναγέννησης για να συνδημιουργήσει ένα σύστημα που βοηθά στην ανάδυση αναγεννητικών εμπειριών.

Η επόμενη ενότητα εξηγεί τα εννοιολογικά θεμέλια του Μοντέλου Διακυβέρνησης. Οι αναγνώστες που ενδιαφέρονται για την πρακτική, μπορούν να μεταβούν στην ενότητα 3.

1. Θεωρητικά θεμέλια

1.1. Αναγεννητικός Τουρισμός και Διακυβέρνηση

Ο αναγεννητικός τουρισμός (RT) εστιάζει στο να **δώσει πίσω περισσότερα από όσα παίρνει**, με στόχο την **αναζωογόνηση των οικοσυστημάτων, των πολιτισμών και των οικονομιών**. Σε αντίθεση με τον βιώσιμο τουρισμό, ο οποίος επιδιώκει να ελαχιστοποιήσει τις βλάβες, το RT ενθαρρύνει την ενεργό αποκατάσταση και τη συνδημιουργία ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών.

Ο αναγεννητικός τουρισμός αντιπροσωπεύει μια παραδειγματική μετατόπιση από τα εκμεταλλευτικά, μηχανιστικά και αναπτυξιακά μοντέλα του συμβατικού τουρισμού. Αγκαλιάζει μια ολιστική προοπτική ζωντανών συστημάτων, όπου τα εδάφη θεωρούνται δυναμικά κοινωνικο-οικολογικά συστήματα. Αντί απλώς να μειώνει τη βλάβη, το RT **επιδιώκει να θεραπεύσει ενεργά, να αποκαταστήσει και να ενισχύσει τη ζωτικότητα των οικοσυστημάτων, των πολιτισμών και των κοινοτήτων**. Βασίζεται στις μοναδικές δυνατότητες κάθε τόπου, προωθεί αμοιβαίες σχέσεις μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων και ευθυγραμμίζεται με τις αναγεννητικές αρχές της Γης για την επίτευξη καθαρών θετικών αποτελεσμάτων.

Η διακυβέρνηση σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να είναι **χωρίς αποκλεισμούς, τοποκεντρική, συμμετοχική, επικεντρωμένη στην κοινότητα, εστιασμένη στο περιβάλλον** και **προσαρμοστική**, αντανakλώντας τη στροφή του αναγεννητικού τουρισμού σε μια κοσμοθεωρία ζωντανών συστημάτων. Το IGM **υποστηρίζει ένα νέο λεξιλόγιο και σύστημα αξιών** - ευνοώντας όρους όπως **οικοδεσπότης, επισκέπτης και τόπος** - για να προχωρήσουμε πέρα από τις βιομηχανικές μεταφορές και στη σχεσιακή, συν-εξελικτική γλώσσα.

Η αναγεννητική διακυβέρνηση δεν αφορά απλώς τη διαχείριση συστημάτων, αλλά **τη συνδημιουργία των συνθηκών για συνεχή ανανέωση**. Όλοι οι συμμετέχοντες - επισκέπτες, οικοδεσπότες, διαχειριστές και τα ίδια τα ζωντανά τοπία - αναγνωρίζονται ως αναπόσπαστοι παράγοντες μεταμόρφωσης. Αντλώντας από το Bellato (2022), αυτοί οι ρόλοι είναι ρευστοί και αναδυόμενοι, απαιτώντας κοινή ευθύνη, φροντίδα και δημιουργική δράση. Το IGM βασίζεται επομένως στις αρχές του Περιβάλλοντος, της Κοινωνίας και της Διακυβέρνησης (ESG), που συμπληρώνονται από αναγεννητικές αρχές όπως η αμοιβαιότητα, η ολότητα, η προσαρμοστικότητα και η καθαρή θετική συνεισφορά.

1.2. Θεωρητική Βάση

Το **Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης** βασίζεται σε αναγεννητικά παραδείγματα που προσφέρουν τόσο την ηθική βάση όσο και **τον εννοιολογικό σκελετό** για την επανεξέταση του τρόπου διακυβέρνησης και ανάπτυξης του τουρισμού. Με τις ρίζες της στη **θεωρία των ζωντανών συστημάτων**, η αναγεννητική σκέψη αμφισβητεί τις γραμμικές λογικές της βιομηχανικής εποχής υπέρ της **πολυπλοκότητας, της σχεσιακότητας και της συνεξέλιξης**⁶. Η θεωρία καλεί για σχεδιασμό από τον τόπο και μαζί με τον τόπο, απελευθερώνοντας δυνατότητες και επιτρέποντας καθαρές θετικές επιπτώσεις τόσο για ανθρώπινες όσο και για υπερανθρώπινες κοινότητες (συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημάτων).. Αυτά τα παραδείγματα επικεντρώνονται στην τοπική σοφία, ενσωματώνουν τη συστημική σκέψη και την αποαποικιακή κριτική και δίνουν έμφαση σε αρχές όπως η αμοιβαιότητα, η προσαρμοστικότητα και η συνδημιουργία. Επιπλέον, ενισχύουν την ανάγκη να επαναπροσδιοριστούν τα οικονομικά μοντέλα, τα πλαίσια πολιτικής και οι κουλτούρες διακυβέρνησης σε ευθυγράμμιση με την αναγεννητική ανάπτυξη⁷.

Από αυτή την κοσμοθεωρία προκύπτει η ανάγκη για συστήματα διακυβέρνησης που δεν είναι μόνο ηθικά αλλά και προσαρμοστικά και σχεσιακά. **Η διακυβέρνηση ως σύνθετο προσαρμοστικό σύστημα**⁸, παρέχει αυτόν τον λειτουργικό φακό, βλέποντας τις περιοχές ως δυναμικά, διασυνδεδεμένα ζωντανά συστήματα. Η διακυβέρνηση δεν αφορά πλέον τη διαχείριση σταθερών εκροών, αλλά τη δυνατότητα επαναληπτικών, συν-σχεδιασμένων διαδικασιών που ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες κοινωνικο-οικολογικές συνθήκες. Αυτό απαιτεί μια μετατόπιση από τον έλεγχο από πάνω προς τα κάτω στη διευκόλυνση του συμμετοχικού, αναδυόμενου συντονισμού μεταξύ διαφορετικών ανθρώπινων και μη ανθρώπινων παραγόντων.

Για να λειτουργήσει στην πράξη μια τέτοια προσαρμοστική διακυβέρνηση, είναι απαραίτητη η βαθιά συμμετοχή και ενδυνάμωση της κοινότητας⁹. Τα αναγεννητικά μοντέλα βλέπουν τις κοινότητες όχι ως παθητικούς αποδέκτες αλλά ως ενεργούς συνδημιουργούς και διαχειριστές του μέλλοντός τους. Αυτό περιλαμβάνει οριζόντια συνεργασία που βασίζεται στη γνώση και την εμπιστοσύνη που βασίζεται στον τόπο. Η επαναληπτική και χωρίς αποκλεισμούς δέσμευση προωθεί την κοινή ιδιοκτησία και τη μακροπρόθεσμη δέσμευση, προχωρώντας πέρα από τη «διαχείριση» των ενδιαφερομένων προς την αμοιβαία **ανάπτυξη ικανοτήτων και τη σχεσιακή λογοδοσία**.

Στον αναγεννητικό τουρισμό, η διακυβέρνηση κατανοείται καλύτερα μέσα από μια οπτική δικτύου:: οι περιοχές είναι ζωντανά συστήματα που αποτελούνται από διασυνδεδεμένους παράγοντες - κυβερνήσεις, επιχειρήσεις, κοινότητες, κοινωνία των πολιτών και επισκέπτες - και όχι

⁶ Θεμελιώδη έργα των Bellato, Frantzeskaki & Nygaard (2022), Mang & Reed (2012) και Pollock (2012, 2023).

⁷ Συνεισφορές από Dredge (2022), Cave & Dredge (2020).

⁸ Φαρσάρι, 2021; Βυθοκόρηση, 2022

⁹ Bramwell & Lane, 2011

απομονωμένους οργανισμούς. **Μια προσέγγιση δικτύου** (Farsari, 2021) τονίζει ότι οι αποφάσεις και οι καινοτομίες προκύπτουν μέσω σχέσεων, εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ αυτών των διαφορετικών ενδιαφερομένων. Με βάση αυτό, **τα δίκτυα επιπτώσεων** (TACSI, 2021) υπερβαίνουν τον συντονισμό για να αντιμετωπίσουν τις βαθύτερες δομές που δημιουργούν προκλήσεις, όπως η δυναμική ισχύος, τα νοητικά μοντέλα και οι τρόποι εργασίας. Δίνουν προτεραιότητα στον κοινό σκοπό έναντι της εκπροσώπησης, ενθαρρύνουν χώρους χωρίς αποκλεισμούς για διάλογο και πειραματισμό και αγκαλιάζουν την πολυπλοκότητα ως πηγή ανθεκτικότητας και δημιουργικότητας. Για την ολοκληρωμένη διακυβέρνηση στον αναγεννητικό τουρισμό, αυτό σημαίνει την καλλιέργεια δικτύων εμπιστοσύνης και αμοιβαίας μάθησης, όπου όλοι οι παράγοντες συμβάλλουν σε τοποκεντρικές λύσεις. Επενδύοντας σε αυτά τα προσαρμοστικά και στοχευμένα δίκτυα, οι περιοχές μπορούν να περάσουν από τις κατακερματισμένες προσπάθειες στη συλλογική δράση, ενισχύοντας την ικανότητά τους να αναγεννούν τόσο τις κοινότητες όσο και τα οικοσυστήματα. Πώς όμως αναδύεται ουσιαστική αλλαγή μέσα σε αυτά τα πολύπλοκα συστήματα; Η **Θεωρία της Κρίσιμης Μαγιάς**¹⁰ παρέχει μια διεισδυτική μεταφορά. Υπογραμμίζει πώς μικροί, στρατηγικά τοποθετημένοι παράγοντες — άτομα ή μικροδίκτυα — μπορούν να καταλύσουν τον μετασχηματισμό χτίζοντας εμπιστοσύνη, συνδέοντας σιλό και συνδημιουργώντας σχεσιακούς χώρους. Αυτές οι «κρίσιμες ζυμομύκητες» πυροδοτούν αθόρυβα ευρύτερες αλλαγές συστημάτων, επιτρέποντας πολιτισμικές αλλαγές, διατομεακό διάλογο και νέες αφηγήσεις. Η επιρροή τους δεν έγκειται στην κλίμακα, αλλά στην ικανότητά τους να πυροδοτούν αυτοσυντηρούμενες διαδικασίες αλλαγής εκ των έσω.

Για να μεταφραστούν αυτές οι ιδέες στην πράξη, το μοντέλο βασίζεται στο πλαίσιο των **Μετασχηματιστικών Ρόλων και Αρχών στον Αναγεννητικό Τουρισμό**¹¹. Αυτή η προσέγγιση επαναπροσδιορίζει όλους τους τουριστικούς παράγοντες - οικοδεσπότες, επισκέπτες, ιδρύματα, οικοσυστήματα - ως συν-εξελισσόμενους συμμετέχοντες σε ένα ζωντανό σύστημα. Οι ρόλοι είναι ρευστοί και καθοδηγούνται από το πλαίσιο, διαμορφωμένοι από την ικανότητα και τη συνεργασία. Οι οικοδεσπότες ενεργούν ως διαχειριστές, οι επισκέπτες γίνονται συνεισφέροντες και οι κοινότητες - τόσο ανθρώπινες όσο και οικολογικές - καθοδηγούν το σχεδιασμό τουριστικών εμπειριών που έχουν τις ρίζες τους στη φροντίδα, τον τόπο και τις δυνατότητες. Αυτοί οι αναγεννητικοί ρόλοι στηρίζουν την εφαρμογή του WP2, όπου η συνδημιουργία, η αμοιβαία μάθηση και η κατανομημένη διαχείριση αντικαθιστούν τις εξορυκτικές προσεγγίσεις από πάνω προς τα κάτω.

Συνολικά, η θεωρητική προσέγγιση της διακυβέρνησης στο Regenera4MED είναι βαθιά ριζωμένη στην αναγεννητική θεωρία και τη σκέψη των ζωντανών συστημάτων. Αντί να επιβάλλει εξωτερικά καθορισμένα, ιεραρχικά μοντέλα διαχείρισης, **επιδιώκει να δημιουργήσει ευνοϊκά περιβάλλοντα για διακυβέρνηση από κάτω προς τα πάνω, βασισμένη στον τόπο και συνεχώς εξελισσόμενη**. Αυτή η προσέγγιση αγκαλιάζει την αβεβαιότητα και την πολυπλοκότητα, δίνοντας έμφαση στον συν-

¹⁰ Lederach, 2005

¹¹ Bellato et al., 2022

σχεδιασμό συστημάτων που είναι προσαρμοστικά, ηθικά και σχεσιακά.

Επομένως, η διακυβέρνηση δεν αφορά τον έλεγχο, αλλά **την καλλιέργεια των συνθηκών για την ανάπτυξη, τη συμμετοχή και την αμοιβαία φροντίδα σε όλες τις μορφές ζωής**. Προβάλλει το τοπικό δυναμικό, τα πλουραλιστικά συστήματα γνώσης και τους μετασχηματιστικούς ρόλους μεταξύ όλων των παραγόντων — συμπεριλαμβανομένων των μη ανθρώπινων ενδιαφερόμενων μερών, όπως τα οικοσυστήματα. Ως εκ τούτου, το IGM παρέχει ένα πλαίσιο που κινείται από την εξόρυξη και τον γραμμικό σχεδιασμό στην αναγέννηση και την κυκλική συνδημιουργία — **βασισμένο σε πολλαπλές οντολογίες και συστημικό μετασχηματισμό**.

Αυτή η αλλαγή ρόλων και ευθυνών προκαλεί έναν βαθύτερο προβληματισμό σχετικά με τον τρόπο οργάνωσης και σύνδεσης των παραγόντων. Η επόμενη ενότητα το διερευνά αυτό μέσω της **Δομής των Εταίρων του έργου**, εισάγοντας το μοντέλο 8-Helix ως εργαλείο για τη χαρτογράφηση, τη συμμετοχή και την ευθυγράμμιση διαφορετικών συντελεστών σε ένα αναγεννητικό σύστημα διακυβέρνησης.

1.3. Αρχιτεκτονική Δικτύου Εταίρων: το μοντέλο της 8πλής έλικας

Το Μοντέλο της Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης (IGM) που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου Regenera4MED αντιπροσωπεύει το θεμελιώδες συστατικό ενός παραδείγματος αναγεννητικού τουρισμού. Είναι βασισμένο σε μια κοσμοθεωρία ζωντανών συστημάτων και λειτουργεί μέσω ενός καινοτόμου **πλαισίου 8πλής έλικας** που προωθεί μια ολιστική, χωρίς αποκλεισμούς και προσαρμοστική μορφή διακυβέρνησης. Αυτό το μοντέλο υπερβαίνει τις παραδοσιακές τυπολογίες των ενδιαφερομένων ενσωματώνοντας τόσο ανθρώπινους όσο και πέρα από τον άνθρωπο παράγοντες, αναγνωρίζοντας τη διασύνδεση των κοινωνικών, οικολογικών και πολιτιστικών συστημάτων.

Από την Από την 5πλή στην 8πλή Έλικα: Μια αναγεννητική επέκταση

Όπου τα συμβατικά μοντέλα χρησιμοποιούν συχνά 5πλή Έλικα (που περιλαμβάνει δημόσιες αρχές, επιχειρήσεις, ακαδημαϊκούς, κοινωνία των πολιτών και περιβαλλοντικές οργανώσεις), το IGM περιλαμβάνει σκόπιμα όλες αυτές τις Έλικες, και τις επεκτείνει επίσης για να συμπεριλάβει τους κατοίκους, τους τουρίστες και τη φύση.

Στο μοντέλο, **οι κάτοικοι** αναγνωρίζονται ως μακροπρόθεσμοι διαχειριστές του τόπου και είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της συνέχειας της τοπικής γνώσης, του πολιτισμού και της φύλαξης. Οι εμπειρίες που βιώνονται και η συναισθηματική τους επένδυση στις περιοχές αυτές, αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο των αναγεννητικών στρατηγικών. **Οι τουρίστες** επαναπροσδιορίζονται ως συνδημιουργοί και συν-οργανωτές του αναγεννητικού μετασχηματισμού,

δεν είναι παθητικοί καταναλωτές αλλά ενεργοί συνεισφέροντες ικανοί να κάνουν συνειδητές επιλογές, να συμμετέχουν σε συμμετοχικές εμπειρίες και να καλλιεργούν αμοιβαίες σχέσεις με μέρη και κοινότητες και **η φύση** αντιμετωπίζεται ως πλήρης εταίρος. Αυτό σημαίνει ότι η μη ανθρώπινη ζωή και τα οικοσυστήματα θεωρούνται ενεργοί συμμετέχοντες στην τουριστική διακυβέρνηση, όχι απλώς παθητικοί πόροι.

Αναγνωρίζοντας τη Φύση με αυτόν τον τρόπο, το μοντέλο απομακρύνεται από την ανθρωποκεντρική λήψη αποφάσεων και αντ' αυτού εκτιμά την υγεία και τα δικαιώματα των οικοσυστημάτων. Αυτή η προσέγγιση βασίζεται σε ιδέες από την τοπική γνώση, την οικολογία και την αναγεννητική σκέψη, που όλες βλέπουν τους ανθρώπους ως μέρος ενός ευρύτερου ιστού ζωής. Τα συμφέροντα της φύσης συνήθως αντιπροσωπεύονται παρέχοντας έναν χώρο για προβληματισμό σχετικά με τα δικαιώματα της φύσης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να εκπροσωπήσει πλήρως τη φύση, αλλά είναι σημαντικό να παρέχουμε χώρο για την εκπροσώπησή της. Οι πιθανοί εταίροι διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις υποστηρίζουν τη μακροπρόθεσμη οικολογική υγεία και σέβονται τα φυσικά συστήματα.

Αντιμετωπίζοντας τη Φύση ως εταίρο, το IGM προωθεί τη διακυβέρνηση που αφορά τη φροντίδα, την υπευθυνότητα και τη συνεργασία με —όχι απλώς τη διαχείριση— του φυσικού κόσμου και της φέρουσας ικανότητάς του.

Ρόλοι και συνεισφορές των εταίρων

Κάθε μία από τις οκτώ έλικες έχει συγκεκριμένες λειτουργίες που συμβάλλουν στην αναγέννηση του τουριστικού συστήματος. Παρακάτω προσδιορίζουμε κάθε φορέα και τον ρόλο του στο μοντέλο ολοκληρωμένης διακυβέρνησης.

Δημόσιες Διοικήσεις & Οργανισμοί: Προσφέρουν ρυθμιστικά πλαίσια, στρατηγικό σχεδιασμό και χρηματοδότηση. Αυτό περιλαμβάνει όχι μόνο κυβερνητικούς φορείς αλλά και ιδρύματα που διαχειρίζονται πάρκα, χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς και προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές.

- **Παραδείγματα φορέων:** Περιφερειακά συμβούλια τουρισμού, δήμοι, διαχειριστές μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς, αρχές πάρκων.
- **Στην πράξη:** Καθοδήγηση σχεδίων χωροθέτησης για την προστασία φυσικών και πολιτιστικών χώρων, παροχή χρηματοδότησης για πιλοτικά έργα αναγεννητικού τουρισμού, ενσωμάτωση του αναγεννητικού τουρισμού στις στρατηγικές περιφερειακής ανάπτυξης.

Οι ΜΜΕ (Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις) στον τουρισμό και συναφείς τομείς: Λειτουργούν ως κινητήριες δυνάμεις της τοπικής απασχόλησης, της καινοτομίας και της διαχείρισης, παρέχοντας αναγεννητικές εμπειρίες με βάση τον τόπο και υποστηρίζοντας τις κυκλικές οικονομίες.

- **Παραδείγματα φορέων:** Οικολογικά καταλύματα, τουριστικοί πράκτορες, τοπικοί βιοτέχνες, αγροτουριστικές φάρμες.
- **Στην πράξη:** Συν-σχεδιασμός τουριστικών εμπειριών χαμηλού αντίκτυπου, φιλοξενία εργαστηρίων εκπαίδευσης επισκεπτών σχετικά με τις τοπικές παραδόσεις και την οικολογία, εφαρμογή κυκλικών πρακτικών όπως συστήματα μετατροπής αποβλήτων σε πόρους.

Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών: Διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης, της ενδυνάμωσης και της συμμετοχικής δημοκρατίας. Αντιπροσωπεύουν τοπικές αξίες, μεσολαβούν μεταξύ των ενδιαφερομένων και διασφαλίζουν την κοινωνική ισότητα.

- **Παραδείγματα φορέων:** Τοπικοί συνεταιρισμοί, ΜΚΟ, πολιτιστικοί σύλλογοι, καταπιστεύματα κοινοτικής ανάπτυξης.
- **Στην πράξη:** Οργανώνουν κοινοτικά φόρουμ για να εκφράσουν τις ανησυχίες των κατοίκων, μεσολαβούν σε εργαστήρια πολλών ενδιαφερομένων, υποστηρίζουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις και τις θέσεις εργασίας στον τουρισμό χωρίς αποκλεισμούς.

Ακαδημαϊκά και Ερευνητικά Ιδρύματα: Παρέχουν αυστηρή ανάλυση, παρακολουθούν τις επιπτώσεις και αναπτύσσουν από κοινού τη γνώση με τις κοινότητες. Διαδραματίζουν επίσης βασικό ρόλο στην ενσωμάτωση εργαλείων αξιολόγησης και στην προώθηση της καινοτομίας.

- **Παραδείγματα φορέων:** Πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, εργαστήρια βιωσιμότητας
- **Στην πράξη:** Διεξαγωγή εκτιμήσεων επιπτώσεων και παρακολούθησης της βιοποικιλότητας, από κοινού ανάπτυξη του εργαλείου RTJ, διευκόλυνση προγραμμάτων κατάρτισης για τον αναγεννητικό τουρισμό με τοπικούς φορείς.

Περιβαλλοντικοί και Πολιτιστικοί Σύλλογοι: Πρωτοστατούν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Παρακολουθούν την υγεία του οικοσυστήματος και προωθούν αφηγήσεις και αναγεννητικές αξίες για συγκεκριμένους τόπους.

- **Παραδείγματα φορέων:** ΜΚΟ για τη διατήρηση της άγριας ζωής, εταιρείες διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, δίκτυα θαλάσσιας προστασίας.
- **Στην πράξη:** Αποκατάσταση οικοσυστημάτων που επηρεάζονται από τον τουρισμό, παροχή συμβουλών σχετικά με τις φέρουσες ικανότητες και τις ροές επισκεπτών, συλλογή προφορικών ιστοριών για την ενσωμάτωση πολιτιστικών αφηγήσεων στον τουριστικό σχεδιασμό.

Φύση: Τοποθετείται όχι ως παθητικό σκηνικό αλλά ως ενεργός συμμετέχων. Μέσα από αυτό το πρίσμα, τα φυσικά συστήματα προστατεύονται και αποκαθίστανται ως συνδικαιούχοι και συνδημιουργοί αξίας. Η φύση έχει τη δική της φωνή και συχνά δεν εκπροσωπείται.

- **Παράδειγμα αναπαράστασης:** Υπερασπιστές του περιβάλλοντος, βιολόγοι διατήρησης, τοπικοί διαχειριστές
- **Στην πράξη:** Λειτουργούν ως θεματοφύλακες των τοπικών οικοσυστημάτων ενημερώνοντας τις αποφάσεις διακυβέρνησης, υποστηρίζουν τα δικαιώματα της φύσης, παρακολουθούν τα οικολογικά όρια και σηματοδοτούν αλλαγές στην υγεία του συστήματος.

Κάτοικοι: Θεματοφύλακες της ταυτότητας και της γνώσης που βασίζεται στον τόπο, διασφαλίζουν τη συνέχεια και τη νομιμότητα. Η συμμετοχή τους ενισχύει το κοινωνικό κεφάλαιο και καλλιεργεί την εμπιστοσύνη.

- **Παραδείγματα φορέων:** Τοπικοί πολίτες, ηλικιωμένοι της κοινότητας, εκπρόσωποι της νεολαίας
- **Στην πράξη:** Ανταλλαγή γνώσεων με βάση τον τόπο κατά τη διάρκεια του συμμετοχικού σχεδιασμού, φιλοξενία πολιτιστικών εμπειριών για τους επισκέπτες, συμμετοχή σε πρωτοβουλίες αφήγησης και συνδιαχείρισης. Επίσης, οι κάτοικοι εκφράζουν τις ανάγκες και τις φιλοδοξίες τους που υποστηρίζουν την ευημερία, την αξιοπρέπεια και την αίσθηση του σπιτιού.

Τουρίστες: Θεωρούμενοι ως παροδικοί αλλά επιδραστικοί συμμετέχοντες, οι τουρίστες εμπλέκονται μέσω αφήγησης, τελετουργιών και συν-δημιουργικών εμπειριών που τους συνδέουν με το αναγεννητικό όραμα της περιοχής (προορισμός).

- **Παραδείγματα συμμετεχόντων:** Υπεύθυνοι ταξιδιώτες, επαναλαμβανόμενοι επισκέπτες
- **Στην πράξη:** Συμμετοχή σε δραστηριότητες αποκατάστασης οικοτόπων, υποστήριξη τοπικών επιχειρήσεων και συνδημιουργία εμπειριών, παροχή ανατροφοδότησης που ενημερώνει την προσαρμοστική διακυβέρνηση.

Το μοντέλο 8πλής Έλικας είναι μια θεμελιώδης δομή στο πλαίσιο του Μοντέλου Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης που αντικατοπτρίζει το παράδειγμα της αναγεννητικής διακυβέρνησης. Αντί να οργανώνει τους φορείς μέσω στατικών κατηγοριών ή εντολών από πάνω προς τα κάτω, το μοντέλο υποστηρίζει μια δυναμική, ζωντανή άποψη της δέσμευσης των ενδιαφερομένων. Κάθε έλικα—Δημόσιες Αρχές, ΜΜΕ, Κοινωνία των Πολιτών, Ακαδημαϊκός κόσμος, Περιβαλλοντικές Ενώσεις, Κάτοικοι, Τουρίστες και Φύση—αντιπροσωπεύει έναν σχεσιακό **κόμβο που εξελίσσεται και αλληλεπιδρά με συν-δημιουργικούς τρόπους**. Οι τουρίστες και οι κάτοικοι δεν θεωρούνται πλέον ως εξωτερικοί ή παθητικοί συμμετέχοντες, αλλά ως αναπόσπαστοι παράγοντες ικανοί να συνδιαμορφώνουν τα αναγεννητικά αποτελέσματα μέσω των συμπεριφορών, των επιλογών και της τοπικής συμμετοχής τους.

Εικόνα 2 – εκπροσώπηση των 8 τύπων ενδιαφερομένων που λαμβάνονται υπόψη στο Ολοκληρωμένο Μοντέλο Διακυβέρνησης Regenera4MED.

© Πηγή: ίδια πηγή.

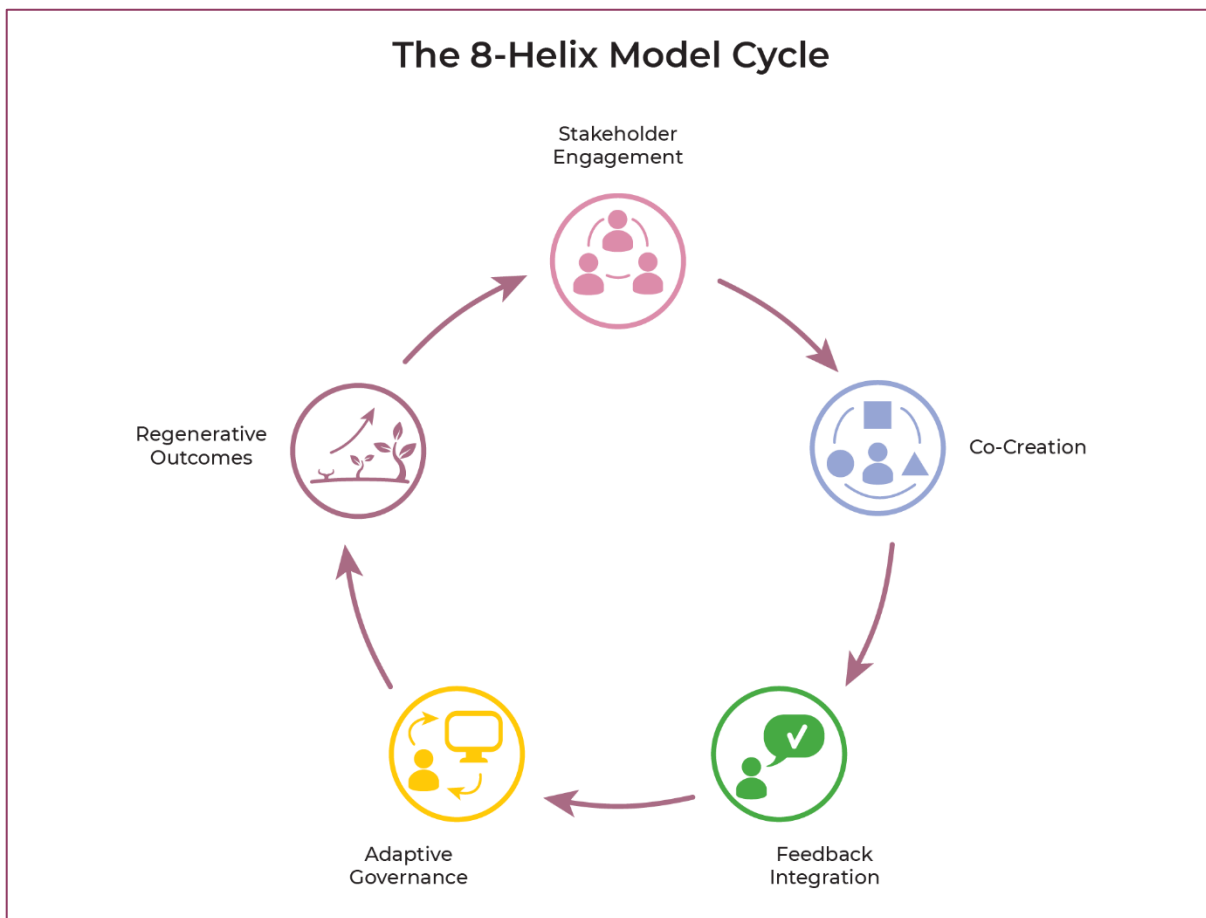
Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, γενικά, **οι θεσμικοί φορείς είναι εξαιρετικά ετερογενείς** όσον αφορά το μέγεθος, τη γεωγραφική θέση (παράκτια ή εσωτερική) και την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Αυτές περιλαμβάνουν μικρές κοινότητες της ενδοχώρας, παράκτιες τουριστικές περιοχές με σημαντικές εποχιακές διακυμάνσεις, ιστορικά χωριά, μεγάλες βιομηχανικές αστικές περιοχές και μητροπολιτικές και επαρχιακές πρωτεύουσες. Στα μοντέλα τουρισμού που βασίζονται στην κοινότητα, οι τοπικοί δημόσιοι θεσμοί συμμετέχουν ενεργά στη διαχείριση των τουριστικών πόρων και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων μέσω διαφόρων συνεταιριστικών μορφών (όπως ενώσεις υπηρεσιών, κοινοπραξίες και οργανικές οντότητες όπως Πάρκα ή Ορεινές Κοινότητες). Μια προσέγγιση με βάση την κοινότητα θα παρείχε **στις τοπικές κοινότητες** μεγαλύτερο έλεγχο στους τουριστικούς πόρους τους, διασφαλίζοντας ότι τα οικονομικά οφέλη του τουρισμού παραμένουν κυρίως στους κατοίκους. Υπάρχει ανάγκη να ξεπεραστεί η τρέχουσα πραγματικότητα, ώστε να αποφευχθεί η δυσλειτουργικότητα του κατακερματισμού των φορέων και της κλίμακας των δικτύων. Γενικά, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ισχυρή τοπική ταυτότητα και το φάσμα των

τουριστικών παραγόντων, από μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις έως φορείς εκμετάλλευσης μεγάλης κλίμακας.

Ένα συμμετοχικό μοντέλο διακυβέρνησης θα ήταν αποτελεσματικό, καθώς θα επέτρεπε σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμβάλουν ενεργά στη βιώσιμη διαχείριση των τουριστικών πόρων με αναγεννητικό τρόπο. **Τα εμπλεκόμενα μέρη πρέπει να περιλαμβάνουν κοινοτικές ομάδες που υποστηρίζουν τη διαχείριση** περιφερειακών πάρκων, όπου οι δήμοι συνεργάζονται με εμπορικές ενώσεις, πανεπιστήμια και περιβαλλοντικές οργανώσεις, αντιμετωπίζοντας παραδοσιακά ζητήματα εσωτερικού κόστους και δυσκολίες για τη δημιουργία συναίνεσης σε τοπικό επίπεδο, μια πολυπλοκότητα που στοχεύει να ξεδιαλύνει η αναγεννητική προσέγγιση.

Αυτό το μοντέλο ευθυγραμμίζεται με την αναγεννητική θεωρία δίνοντας έμφαση στην **αλληλεξάρτηση, την αναδυόμενη συνεργασία και τα πλουραλιστικά συστήματα γνώσης**. Για παράδειγμα, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών δεν αντιμετωπίζονται ως αποδέκτες πολιτικής, αλλά ως συν-σχεδιαστές ενός μέλλοντος με βάση τον τόπο. Οι ΜΜΕ δεν συμμετέχουν απλώς ως πάροχοι υπηρεσιών αλλά και ως διαχειριστές του τοπικού πολιτισμού και της οικολογίας. Ομοίως, οι τουρίστες επαναπροσδιορίζονται ως επισκέπτες και συνεισφέροντες - πράκτορες ικανοί να καλλιεργήσουν θετικές επιπτώσεις μέσω της προσεκτικής συμμετοχής, ενώ οι κάτοικοι θεωρούνται μακροπρόθεσμοι διαχειριστές του τόπου και ζωτικοί φορείς πολιτιστικής συνέχειας.

Εικόνα 3 – Ο Κύκλος Μοντέλου 8-Helix απεικονίζει μια συνεχή, συνεργατική διαδικασία για την επίτευξη αναγεννητικών αποτελεσμάτων μέσω της δέσμευσης των ενδιαφερομένων, της συνδημιουργίας, της ενσωμάτωσης ανατροφοδότησης και της προσαρμοστικής διακυβέρνησης.

© Πηγή: ίδια πηγή.

Είναι σημαντικό ότι αυτή η αρχιτεκτονική θέτει σε λειτουργία τη θεωρητική προσέγγιση ενσωματώνοντας τις **αρχές του σχεδιασμού από κάτω προς τα πάνω, της κοινής διαχείρισης, της δυναμικής των κρίσιμων ζυμώσεων και της συνεχούς μάθησης**. Επιτρέπει στη διακυβέρνηση να ξεδιπλωθεί μέσω **της σχέσης, της φροντίδας και της προσαρμοστικής συν-δημιουργίας** - όχι μέσω ιεραρχικού ελέγχου. Ως εκ τούτου, το πλαίσιο της 8πλής έλικας λειτουργεί τόσο ως χάρτης συνεργασίας όσο και ως μέσο για αναγεννητικό μετασχηματισμό.

Ένα συμμετοχικό μοντέλο διακυβέρνησης, που περιλαμβάνει όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς της Οκταπλής Έλικας, βοηθά στην επίτευξη μιας ολοκληρωμένης περιοχής με κοινές ευθύνες και πετυχημένα αποτελέσματα.

1.4. Στρατηγική και Πολιτική Ευθυγράμμιση

Το Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης (IGM) αντιπροσωπεύει μια άμεση συμβολή στην προτεραιότητα Greener MED του προγράμματος Interreg Euro-MED και αφορά συγκεκριμένα τον Ειδικό Στόχο RSO2.4: «Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα». Ως κοινή στρατηγική που αναπτύχθηκε μέσω διακρατικής συνεργασίας, ευθυγραμμίζεται και προωθεί πολλαπλά στρατηγικά πλαίσια της ΕΕ: Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ και Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα 2030: Το IGM υποστηρίζει την Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ και τη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα 2030 προωθώντας πρακτικές αναγεννητικού τουρισμού που αποκαθιστούν ενεργά τα οικοσυστήματα, προστατεύουν τη βιοποικιλότητα και μειώνουν τις εκπομπές άνθρακα. Εμπλέκει περιβαλλοντικούς ενδιαφερόμενους φορείς στη διατήρηση, εφαρμόζει λύσεις που βασίζονται στη φύση και ενσωματώνει οικολογικούς δείκτες στις διαδικασίες σχεδιασμού και παρακολούθησης.

- **Μονοπάτι Μετάβασης του Τουρισμού (MMT):** Σε ευθυγράμμιση με το MMT, το IGM προωθεί την χωρίς αποκλεισμούς, έξυπνη και ανθεκτική τουριστική διακυβέρνηση ενδυναμώνοντας τα ενδιαφερόμενα μέρη, προωθώντας τη βιώσιμη ανάπτυξη των ΜΜΕ και εφαρμόζοντας εργαλεία όπως πίνακες εργαλείων ESG και την αυτοαξιολόγηση του εργαλείου RTJ για να καθοδηγήσει τις περιοχές (προορισμούς) στη μετάβασή τους προς ένα κλιματικά έξυπνο τουριστικό μοντέλο.
- **Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3):** Το IGM θέτει σε λειτουργία το S3 επιτρέποντας στις περιοχές να οικοδομήσουν τουριστικές στρατηγικές γύρω από τοπικά πολιτιστικά, φυσικά και οικονομικά περιουσιακά στοιχεία, υποστηρίζοντας την καινοτομία και την εξειδίκευση σε θέσεις αναγεννητικού τουρισμού και ενεργοποιώντας τη διατομεακή συνεργασία μέσω του μοντέλου διακυβέρνησης 5πλής έλικας.
- **Διακήρυξη της Γλασκώβης για τη δράση για το κλίμα στον τουρισμό: Σύμφωνα** με τη Διακήρυξη της Γλασκώβης, το IGM ενσωματώνει τη δράση για το κλίμα σε κάθε φάση διακυβέρνησης, επιτρέποντας στους τουριστικούς φορείς να μετρούν τις εκπομπές, να υιοθετούν πρακτικές χαμηλού αντίκτυπου και να αναπτύσσουν από κοινού προσαρμοστικές στρατηγικές για την ανθεκτικότητα στο κλίμα, ενισχύοντας παράλληλα τη δέσμευση των ενδιαφερομένων για ανάπτυξη τουρισμού με μηδενικό ισοζύγιο άνθρακα. Επιπλέον, η Διακήρυξη της Γλασκώβης περιλαμβάνει περιλαμβάνει αναφορά στην Αναγέννηση.
- **3η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ωκεανούς (UNOC3)** στη Νίκαια: Οι «[Συμφωνίες για μια Βιώσιμη Μεσόγειο](#)» προωθούν τη συνεργασία μεταξύ των περιοχών της Μεσογείου για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων και τη στήριξη της ανθεκτικότητας στην

κλιματική αλλαγή, του βιώσιμου τουρισμού και της πράσινης ανάπτυξης μέσω συντονισμένων δεσμεύσεων και ευθυγράμμισης πολιτικών.

- **Διαπρογραμματικές συνέργειες (π.χ. Interreg Euro-Med, Erasmus+):** Το IGM αξιοποιεί μεθοδολογίες και βέλτιστες πρακτικές από διάφορες πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ και έχουν εφαρμόσει πιλοτικά καινοτόμες προσεγγίσεις στον αναγεννητικό και χωρίς αποκλεισμούς τουρισμό. Η πλήρης λίστα περιλαμβάνεται στη βάση δεδομένων "Regenera4Med-CrossFertilisation-DataBase". Αυτά περιλαμβάνουν το SMARTMED (στρατηγικός τουριστικός σχεδιασμός), το MPAEngage (συμμετοχική παράκτια διακυβέρνηση), το MPA4Change (Εκτίμηση Ανοδικότητας και Επιστήμη των Πολιτών.), το Regenera Water Sport και το ReSea Sports (εμπειρίες αναγεννητικού τουρισμού χωρίς αποκλεισμούς), το HIDDEN MED (κοινοτικός τουρισμός με βάση την πολιτιστική κληρονομιά) και το LIGURIATOURISM – [Περιφερειακή Ανάπτυξη της Δυτικής Λιγουρίας](#), το οποίο χρηματοδοτείται από τη ΓΔ REFORM μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (TSI). Το LIGURIATOURISM υποστηρίζει τον βιώσιμο μετασχηματισμό της περιοχής της Δυτικής Λιγουρίας μέσω στρατηγικών πράσινου και αναγεννητικού τουρισμού, σε στενή συνεργασία με την Περιφερειακή Κυβέρνηση και το Πανεπιστήμιο της Γένοβας.

Μαζί, αυτές οι συνέργειες συμβάλλουν στο να γίνει το IGM ένα δοκιμασμένο, ολοκληρωμένο και επεκτάσιμο μοντέλο διακυβέρνησης κατάλληλο για διαφορετικά περιφερειακά πλαίσια και ικανό να προωθήσει την καινοτομία, τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα στην τουριστική διακυβέρνηση.

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει αυτές τις συνεισφορές.

Στρατηγική/Πρωτοβουλία της ΕΕ	Πώς συνεισφέρει το IGM	Συνάφεια με το RSO2.4
Πράσινη Συμφωνία και Στρατηγική της ΕΕ για τη Βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030	Πρωθεί την ενεργό αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, προστατεύει τη βιοποικιλότητα μέσω της τουριστικής διακυβέρνησης και ενσωματώνει οικολογικούς δείκτες στον σχεδιασμό	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μέσω λύσεων που βασίζονται στη φύση

Στρατηγική/Πρωτοβουλία της ΕΕ	Πώς συνεισφέρει το IGM	Συνάφεια με το RSO2.4
Πορεία Τουριστικής Μετάβασης (TTP)	Πρωθεί την χωρίς αποκλεισμούς, έξυπνη και ανθεκτική τουριστική διακυβέρνηση ενδυναμώνοντας όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς της 8-Helix στη λήψη αποφάσεων	Χτίζει ανθεκτικότητα προορισμού μέσω συμμετοχικής διακυβέρνησης
Διακήρυξη της Γλασκώβης για τη δράση για το κλίμα στον τουρισμό	Ενσωματώνει τη δράση για το κλίμα σε κάθε φάση διακυβέρνησης και δίνει τη δυνατότητα στους τουριστικούς φορείς να αναπτύξουν από κοινού προσαρμοστικές στρατηγικές	Άμεση εστίαση στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και στον μετριασμό της
3η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους Ωκεανούς (UNOC3) Συμφωνίες	Υποστηρίζει τη μεσογειακή συνεργασία για την ανθεκτικότητα των ακτών και τον βιώσιμο τουρισμό μέσω δοκιμασμένων προσεγγίσεων διακυβέρνησης	Περιφερειακή συνεργασία για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή
Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3)	Επιτρέπει στις περιοχές να οικοδομήσουν τουριστικές στρατηγικές γύρω από τα τοπικά πολιτιστικά, φυσικά και οικονομικά αγαθά	Τοποκεντρική προσαρμογή και οικονομική ανθεκτικότητα

Πίνακας 1 – Εναρμόνιση του μοντέλου ολοκληρωμένης διακυβέρνησης με τα διεθνή πλαίσια

Η συμβολή στους στόχους του Ευρωμεσογειακού Προγράμματος πραγματοποιείται με:

- 1. Διακρατική Συνεργασία:** Αναπτύχθηκε μέσω της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών από έξι μεσογειακές χώρες, διασφαλίζοντας ότι η μεθοδολογία προσαρμόζεται σε διαφορετικά περιφερειακά πλαίσια.
- 2. Μεταφορά γνώσης:** Βασίζεται σε μεθοδολογίες που δοκιμάστηκαν σε προηγούμενες πρωτοβουλίες που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ (SMARTMED, MPAEngage, ReSea Sports, HIDDEN MED, LIGURIATOURISM), δημιουργώντας ένα ισχυρό, ολοκληρωμένο μοντέλο.
- 3. Κλιμακούμενος αντίκτυπος:** Σχεδιασμένο για αναπαραγωγή σε περιοχές της Μεσογείου, συμβάλλοντας στον στόχο του προγράμματος για μια πιο πράσινη Μεσόγειο μέσω του μετασχηματισμού του τουρισμού.

- 4. Ενδυνάμωση των ενδιαφερομένων:** Υλοποιεί την έμφαση του προγράμματος στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση με τη συμμετοχή των δημόσιων διοικήσεων, του ιδιωτικού τομέα, της κοινωνίας των πολιτών, της ακαδημαϊκής κοινότητας και των περιβαλλοντικών οργανώσεων στην ανάπτυξη κοινής στρατηγικής.

Το IGM θέτει σε λειτουργία την αποστολή του έργου Regenera4MED «Ενίσχυση του βιώσιμου τουρισμού» παρέχοντας ένα συγκεκριμένο πλαίσιο διακυβέρνησης που μετατοπίζει τον μεσογειακό τουρισμό από τα εξορυκτικά μοντέλα σε αναγεννητικά συστήματα που ενισχύουν αντί να εξαντλούν το φυσικό, πολιτιστικό και κοινωνικό κεφάλαιο.

2. Αξιολόγηση τρωτότητας

2.1. Σκοπός και σκεπτικό

Στο πλαίσιο του ταξιδιού αναγεννητικής διακυβέρνησης που προτείνει το Regenera4MED, η **Αξιολόγηση Κοινωνικο-Περιβαλλοντικής Ευπάθειας** αντιπροσωπεύει μια ουσιαστική φάση προσανατολισμού. Αυτή η διαδικασία δεν διαγιγνώσκει απλώς κινδύνους, φωτίζει τις λανθάνουσες δυνατότητες των τόπων και βοηθά στην ευθυγράμμιση της αναγεννητικής διακυβέρνησης με τη μοναδική οικολογική, πολιτιστική και κοινωνικοοικονομική δυναμική κάθε περιοχής. Παρέχει μια συστημική διάγνωση των εδαφικών τρωτών σημείων και ικανοτήτων, ενσωματώνοντας κλιματικές, οικολογικές, οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις.

Η αξιολόγηση εντοπίζει **τόσο ορατά όσο και κρυφά σημεία πίεσης** - συμπεριλαμβανομένων περιοχών που αντιμετωπίζουν υποβάθμιση του οικοσυστήματος, κοινωνικό αποκλεισμό, οικονομική εξάρτηση ή υπερβολική εντατικοποίηση του τουρισμού. Αυτές οι πληροφορίες συντίθενται σε τεχνικές αναφορές και χαρτογραφήσεις, οι οποίες χρησιμεύουν ως εργαλεία πλοήγησης για τη διαμόρφωση στρατηγικών αναγέννησης με βάση τον τόπο. Κυρίως, αυτές οι αξιολογήσεις καθοδηγούν τη συνδημιουργία μονοπατιών αναγεννητικού τουρισμού αποκαλύπτοντας τόσο περιορισμούς όσο και ευκαιρίες για αποκατάσταση και άνθηση.

Η Αξιολόγηση Ευπάθειας (VA) είναι ένα κεντρικό εργαλείο στο Regenera4MED για τον εντοπισμό των **οικολογικών και κοινωνικών αδυναμιών** των πιλοτικών προορισμών και τη μετατροπή τους σε **εφαρμόσιμες οδούς** για αναγεννητικό τουρισμό. Ο σκοπός του υπερβαίνει τη διάγνωση των κινδύνων: δίνει τη δυνατότητα στους δήμους και τους ενδιαφερόμενους φορείς να κατανοήσουν πού είναι περισσότερο εκτεθειμένες οι περιοχές τους, πού είναι πιο έντονες οι ευαισθησίες και ποιες προσαρμοστικές ικανότητες υπάρχουν ήδη για την αντιστάθμισή τους.

Η ευπάθεια δεν αντιμετωπίζεται ως στατικό έλλειμμα αλλά ως **ικανότητα μετασχηματισμού**. Αναπλαισιώνοντας την ευπάθεια ως σχεσιακή και δυναμική, η VA υπογραμμίζει ευκαιρίες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και τον σχεδιασμό αναγεννητικών στρατηγικών που έχουν τις ρίζες τους στη θέση τους. Αυτή η προσέγγιση διασφαλίζει ότι τα τρωτά σημεία που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και τις τουριστικές πιέσεις μεταφράζονται συστηματικά σε τεκμηριωμένες αποφάσεις, καινοτομίες διακυβέρνησης και πρακτικά σχέδια δράσης.

Το σκεπτικό για το VA είναι τριπλό:

- 1. Λήψη αποφάσεων βάσει στοιχείων** – Οι δήμοι χρειάζονται αξιόπιστα, συγκρίσιμα και ελέγξιμα στοιχεία για να ιεραρχήσουν τις παρεμβάσεις. Το VA το παρέχει μέσω δεικτών, χαρτών και δομημένης ανάλυσης που μπορούν να καθοδηγήσουν τους προϋπολογισμούς, τον προγραμματισμό και την υλοποίηση.
- 2. Ενοποίηση συστημάτων γνώσης** – Τα ποσοτικά δεδομένα (π.χ. διάβρωση των ακτών, κοινωνικοοικονομική εξάρτηση) συμπληρώνονται από τοπικές βιωμένες γνώσεις που συλλέγονται μέσω συνεντεύξεων και εργαστηρίων. Αυτή η ισορροπία διασφαλίζει ότι οι τεχνικές αξιολογήσεις συνάδουν με τις προτεραιότητες και τις πραγματικότητες της κοινότητας.
- 3. Θεμέλιο για αναγεννητική δράση** – Με την εμφάνιση όπου τα τρωτά σημεία επικαλύπτονται με ευκαιρίες, το VA γίνεται το σημείο εισόδου για το σχεδιασμό Σχεδίων Δράσης Αναγεννητικού Τουρισμού. Αυτά τα σχέδια περιλαμβάνουν δράσεις που ενισχύουν τη διατήρηση του οικοσυστήματος, ενισχύουν την ανθεκτικότητα της κοινότητας και προωθούν μοντέλα βιώσιμου τουρισμού.

Εν ολίγοις, το VA διασφαλίζει ότι η τουριστική ανάπτυξη συμβάλλει θετικά τόσο στα **οικολογικά συστήματα** όσο και **στις τοπικές κοινωνίες**, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και αναγέννηση.

Για τη διεξαγωγή της Αξιολόγησης Τρωτότητας, είναι απαραίτητο να συναφθεί σύμβαση με έναν φορέα με εξειδίκευση στην κοινωνικοοικονομική και περιβαλλοντική ανάλυση —κατά προτίμηση πανεπιστήμιο, ερευνητικό κέντρο ή εξειδικευμένη συμβουλευτική εταιρεία— με εμπειρία σε ολοκληρωμένες και συμμετοχικές μεθοδολογίες, καθώς και στον Αναγεννητικό Τουρισμό. Στόχος είναι η επίτευξη συστηματικής, αυστηρής και τοπικά προσαρμοσμένης διάγνωσης που επιτρέπει τον εντοπισμό τόσο των τρωτών σημείων όσο και των δυνατοτήτων αναγέννησης κάθε περιοχής, προκειμένου να εφαρμοστεί σωστά και με επιτυχία ένα μοντέλο διακυβέρνησης και ένα πρόγραμμα τουρισμού αναγέννησης (παραγωγή ιδεών και γνώσης).

2.2. Μεθοδολογία

Η **Αξιολόγηση Ευπάθειας (VA)** για το Regenera4MED είναι ένα ουσιαστικό πρώτο βήμα σε ένα ταξίδι αναγεννητικής διακυβέρνησης. Είναι μια ανάλυση βασισμένη σε συστήματα που προχωρά πέρα από την απλή διάγνωση κινδύνων για να φωτίσει τις μοναδικές δυνατότητες ενός τόπου. Η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι συστηματική, αυστηρή και τοπικά προσαρμοσμένη ώστε να εντοπίζει τόσο τα τρωτά σημεία όσο και τις ικανότητες αναγέννησης.

Η VA μπορεί να είναι προσαρμόσιμη, αλλά θα πρέπει να ακολουθεί μια δομημένη μεθοδολογία που συνδυάζει **την αξιολόγηση βάσει δεικτών με τη συμμετοχική επικύρωση:**

Προτεινόμενο πλαίσιο δεικτών:

Η ευπάθεια πρέπει να περιλαμβάνει τρεις διαστάσεις – **Έκθεση (E), Ευαισθησία (S)** και **Προσαρμοστική Ικανότητα (A)**. Πιο συγκεκριμένα:

- **Έκθεση (E):** Εξωτερικές πιέσεις όπως υποχώρηση της ακτογραμμής, συχνότητα καταιγίδων, ημέρες καύσωνα, αιχμές τουριστικών ροών ή δείκτες ξηρασίας.
- **Ευαισθησία (S):** Ευάλωτα στοιχεία ή ομάδες, π.χ. προστατευόμενοι βιότοποι σε εκτεθειμένες ζώνες, ποσοστό ηλικιωμένων σε περιοχές που είναι επιρρεπείς σε πλημμύρες, εποχικότητα τουρισμού ή δείκτες εξάρτησης.
- **Προσαρμοστική ικανότητα (A):** Τοπική ικανότητα ανταπόκρισης, συμπεριλαμβανομένης της ύπαρξης σχεδίων προσαρμογής στο κλίμα, της διαθεσιμότητας προστατευτικών υποδομών, ενεργών κοινοτικών δικτύων, κονδυλίων προϋπολογισμού και πρωτοκόλλων έκτακτης ανάγκης.

Ο τύπος που προτείνεται να χρησιμοποιηθεί είναι:

$$V = \frac{E \times S}{A + \varepsilon}$$

Επιλογή δείκτη:

Οι δείκτες επιλέγονται με βάση τέσσερα κριτήρια: i) συνάφεια με τη λήψη αποφάσεων από τους δήμους, ii) διαθεσιμότητα αξιόπιστων και ανοικτών δεδομένων, iii) συγκρισιμότητα μεταξύ των πιλοτικών έργων και iv) πυκνότητα για την αποφυγή αλληλεπικαλύψεων. Τα τυπικά μέτρα περιλαμβάνουν τη διάβρωση των ακτών, τις ημέρες καύσωνα, την εξάρτηση από τον τουρισμό, τους προστατευόμενους οικοτόπους σε ζώνες κινδύνου, τα τοπικά πρωτόκολλα έκτακτης ανάγκης και τους προϋπολογισμούς προσαρμογής.

Συμμετοχή:

Συνιστάται η διεξαγωγή στοχευμένων συνεντεύξεων ή/και ενός **μίνι εργαστηρίου** για την επικύρωση των επιλογών δεικτών, την ανάδειξη τοπικών προτεραιοτήτων και την πλαisiώση των αποτελεσμάτων. **Παράγεται σύντομη, τεκμηριωμένη με στοιχεία Ανάλυση SWOT** (Δυνάμεις, Αδυναμίες, Ευκαιρίες, Απειλές)

καθώς και ιδέες δράσης, οι οποίες στη συνέχεια ελέγχονται με βάση τα στοιχεία του δείκτη.

Κάθε περιοχή πρέπει να καθορίσει τους δείκτες που την αφορούν.

Διάγνωση και μετάφραση δράσης:

Τα αποτελέσματα συντίθενται σε πίνακες και μια σαφή διάγνωση με βάση τον τόπο. Παράγεται μια συνοπτική, τεκμηριωμένη ανάλυση SWOT, ακολουθούμενη από έναν κατάλογο **5-7 δράσεων προτεραιότητας** ανά πιλοτικό πρόγραμμα. Αυτές οι δράσεις πλαισιώνονται από υπεύθυνους φορείς, χρονικούς ορίζοντες, σημειώσεις σκοπιμότητας και δείκτες παρακολούθησης.

Παραγωγή:

Τελική επικυρωμένη έκθεση VA, σχέδιο δράσης και πίνακας παρακολούθησης.

Η Αξιολόγηση Ευπάθειας είναι μια συμπαγής διαδικασία που μετατρέπει τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά δεδομένα που σχετίζονται με τον τουρισμό σε αξιοποιήσιμες πληροφορίες για τις περιοχές. Απαιτεί τόσο τεχνική αυστηρότητα όσο και συμμετοχικές δεξιότητες. Οι εταιρείες που το υλοποιούν θα επιτρέψουν στους προορισμούς να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα προς τον αναγεννητικό τουρισμό και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή. Η έκθεση θα ενσωματωθεί ως το πρώτο μέρος ενός **Τοπικού Στρατηγικού Σχεδίου για τον Αναγεννητικό Τουρισμό**.

3. Η διαδικασία διακυβέρνησης στην πράξη

3.1. Σκοπός και σκεπτικό

Αυτή η διαδικασία διακυβέρνησης έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίξει την εμφάνιση πιλοτικών προτάσεων αναγεννητικού τουρισμού στα εδάφη της Μεσογείου (προορισμούς). Αντί να επιβάλλει ένα προκαθορισμένο μοντέλο, η διαδικασία καλεί την κοινότητα να διαμορφώσει το δικό της όραμα και μονοπάτια επανασυνδεόμενη με τη μοναδική ταυτότητα του τόπου, θεραπεύοντας τα κοινωνικά και οικολογικά ρήγματα της και ενεργοποιώντας τη συνεργατική τοπική ηγεσία. Η διαδικασία θα εφαρμοστεί στις πιλοτικές περιοχές του Regenera4MED, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιαδήποτε άλλη περιοχή επιθυμεί να εφαρμόσει το μοντέλο.

Η διαδικασία επιδιώκει να οικοδομήσει όχι μόνο σχέδια, αλλά και ικανότητες — τα είδη των συλλογικών δεξιοτήτων, σχέσεων και νοοτροπιών που επιτρέπουν σε μια κοινότητα να αναλάβει την ευθύνη για το μέλλον της. Αυτά περιλαμβάνουν:

- **Βαθιά τοποκεντρική επίγνωση:** η ικανότητα ανάγνωσης της οικολογικής, πολιτιστικής και ιστορικής μοναδικότητας της περιοχής
- **Συστημική σκέψη:** κατανόηση του τουρισμού όχι μεμονωμένα, αλλά σε σχέση με τα τοπικά μέσα διαβίωσης, τα οικοσυστήματα και την κοινωνική δυναμική
- **Αναγεννητική δράση:** η ικανότητα να βλέπεις και να ενεργείς από μια αίσθηση συνεισφοράς στη ζωτικότητα του συνόλου
- **Διαλογική διακυβέρνηση:** δεξιότητες ακρόασης, διευκόλυνσης, συλλογικής λήψης αποφάσεων και κατανομημένης ηγεσίας

Η διαδικασία χτίζεται μέσα από μια συμμετοχική δομή πολλαπλών συνεδριών που συνδυάζει τρία βασικά συστατικά:

1. **Μια κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων** – μια μικρή, ποικιλόμορφη ομάδα βασικών ανθρώπων από την περιοχή που είναι αξιόπιστοι, περίεργοι και ικανοί να συνδεθούν πέρα από τις διαφορές, μερικές φορές ενσωματωμένοι σε έναν τοπικό κόμβο δικτύου. Λειτουργούν ως καταλύτες, βοηθώντας στην καθοδήγηση και την ενεργοποίηση της διαδικασίας εκ των έσω, συνδέοντας την κοινότητα και τα δίκτυα μεταξύ τους.
2. **Πολυεπίπεδος συντονισμός** – αντί να βασίζεται σε μια ενιαία κεντρική αρχή, η διαδικασία κατανέμει την ηγεσία και τη λήψη αποφάσεων σε διάφορα επίπεδα (τοπικό,

περιφερειακό, τομεακό), συνδέοντας τις αρμοδιότητες και διασφαλίζοντας ότι όλοι διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο με βάση το πλαίσιο και την επιρροή τους.

- 3. Συμμετοχή πολλών ενδιαφερομένων** (8πλή έλικα) – ο τουρισμός αγγίζει πολλούς τομείς της ζωής, επομένως η διαδικασία περιλαμβάνει άτομα από διαφορετικούς τομείς: δημόσια διοίκηση, ιδιωτικές επιχειρήσεις, εκπαίδευση, πολιτισμός, κοινωνία των πολιτών, αγρότες, νεολαία και άλλοι. Σκεφτείτε το σαν να συνδυάζετε διαφορετικά «συστατικά» που, όταν συνδυάζονται, δημιουργούν ένα σύνολο που είναι πιο ανθεκτικό και έξυπνο από το άθροισμα των μερών του. Μόλις οι διαφορετικές κοινότητες και τα δίκτυα διασυνδεθούν συμπληρωματικά, αρχίζουμε να αποτυπώνουμε το τοπικό οικοσύστημα αναγεννητικού τουρισμού.

Με απλά λόγια, αυτή η μέθοδος διακυβέρνησης βοηθά:

- Μικρές ομάδες βασικών ανθρώπων να ξεκινούν την αλλαγή (όπως η μαγιά)
- Διαφορετικοί τομείς και δίκτυα συνεργάζονται (όπως τα συστατικά μιας συνταγής)
- Οι αποφάσεις αναπτύσσονται σε ευθυγράμμιση σε όλες τις κλίμακες (όπως ένα υγιές οικοσύστημα)

Συγκεντρώνοντας αυτά τα στοιχεία, η διαδικασία βοηθά τις κοινότητες για:

- Δημιουργία χώρου για διάλογο σχετικά με την ποικιλομορφία των φωνών χωρίς να απαιτείται πλήρης συναίνεση
- Ενεργοποίηση μιας ομάδας βασικών τοπικών παραγόντων με κοινό σκοπό
- Συντονισμό της δράσης με σεβασμό στην αυτονομία κάθε επιπέδου και ρόλου

Αυτή η προσέγγιση είναι απαραίτητη για να ριζώσει ο αναγεννητικός τουρισμός. Η αναγέννηση δεν είναι ένα σταθερό μοντέλο που πρέπει να εφαρμοστεί, αλλά μια ζωντανή διαδικασία οικοδόμησης σχέσεων, αναγνώρισης προτύπων και προσαρμοστικής συνεργασίας. Απαιτεί μια κουλτούρα διακυβέρνησης που να είναι περιεκτική, στοχαστική και να βασίζεται στη συγκεκριμένη ταυτότητα κάθε τόπου. Αυτή είναι η βάση για να δημιουργηθεί ο αναγεννητικός τουρισμός.

Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι κοινότητες μετακινούνται από τη «διαβούλευση» στο να γίνουν ενεργοί διαχειριστές του μετασχηματισμού.

3.2. Στην πράξη

Αυτό το έγγραφο προορίζεται ως βάση για όσους ασχολούνται με την ανάπτυξη οικοσυστημάτων αναγεννητικού τουρισμού. Περιγράφει μια δομή διακυβέρνησης και προσφέρει παραδείγματα

σχεδίων συνεδριών που έχουν σχεδιαστεί για να υποστηρίξουν τις κοινότητες στη διαμόρφωση των δικών τους στρατηγικών αναγεννητικού τουρισμού.

Δεν είναι συνταγή, ούτε σταθερό μοντέλο που πρέπει να εφαρμόζεται παντού με τον ίδιο τρόπο. Στην αναγεννητική ανάπτυξη, το πρώτο και πιο ουσιαστικό βήμα είναι πάντα να γνωρίζετε τον τόπο σας και τους ανθρώπους σας — να ξεκινήσετε με αυτό που είναι ζωντανό, μοναδικό και ήδη παρόν. Κάθε διαδικασία πρέπει να αναπτυχθεί από αυτό το έδαφος. Για το λόγο αυτό, συνιστάται να συνεργαστείτε με έναν έμπειρο επαγγελματία αναγέννησης — όχι για να παρέχετε έτοιμες λύσεις, αλλά για να διατηρήσετε τις συνθήκες υπό τις οποίες μπορεί να αποκαλυφθεί και να καλλιεργηθεί το τοπικό δυναμικό.

Η διαδικασία ξεκινά με τη Συνεδρία 0, η οποία θέτει τα θεμέλια και προσδιορίζει τα βασικά άτομα που θα σχηματίσουν την *κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων*. Οι ακόλουθες πέντε συνεδρίες έχουν σχεδιαστεί για να καθοδηγήσουν αυτήν την ποικιλόμορφη ομάδα σε ένα κοινό ταξίδι: επανασύνδεση με τον τόπο, εξερεύνηση της ιστορίας του τουρισμού και σταδιακή διαμόρφωση ενός σχεδίου στρατηγικής για ένα οικοσύστημα αναγεννητικού τουρισμού. Κάθε συνεδρία περιλαμβάνει μια γενική περιγραφή με σαφή στόχο και τα σχέδια παρουσιάζονται λεπτομερώς για να καταδειχθεί η συνοχή της διαδικασίας, ενώ παράλληλα εμπνέονται τοπικά προσαρμοσμένες διαδρομές σε κάθε περιοχή. Προτείνονται πολλές δραστηριότητες, αυτές είναι τυπικές μεθοδολογίες διευκόλυνσης και περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στις ακόλουθες πηγές:

- [Εργαλεία και τεχνικές διευκόλυνσης](#)
- [Βιβλιοθήκη τεχνικών διευκόλυνσης](#)

Συνιστάται ιδιαίτερα η προσαρμογή του σχεδιασμού της συνεδρίας στο τοπικό πλαίσιο και την ομαδική κουλτούρα, διαφορετικά η έλλειψη ακρόασης θα μπορούσε να προκαλέσει έλλειψη εμπιστοσύνης. Είναι επίσης δυνατή η συγχώνευση ορισμένων συνεδριών ανάλογα με το τοπικό πλαίσιο.

Σημειώστε ότι το Παράρτημα 1 έχει μια περιγραφή για τις κύριες δεξιότητες ενός διαμεσολαβητή ώστε να είναι σε θέση να αναπτύξει το ολοκληρωμένο μοντέλο αναγεννητικού τουρισμού με τρόπο που να ευθυγραμμίζεται με τις έννοιες και τις αξίες της αναγέννησης. Επιπλέον, το Παράρτημα 2 παρέχει ένα λεπτομερές σχέδιο για κάθε συνεδρία, επιτρέποντας στον συντονιστή να χρησιμοποιήσει μια ήδη μελετημένη προσέγγιση για την καθιέρωση του μοντέλου διακυβέρνησης.

Συνεδρία 0 | Σχηματισμός της Κρίσιμης Ομάδας Ζυμώσεων

Εκτιμώμενη διάρκεια: 2 ώρες

Πρόγραμμα: Καθημερινές, πρωί ή βράδυ, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων / την ώρα που τους βολεύει περισσότερο.

Τόπος: Δημαρχείο ή Γραφείο Τουρισμού — κάθε χώρος που είναι εύκολος, διαθέσιμος και προσβάσιμος

Συμμετέχοντες: Τεχνική ομάδα Regenera4MED

- 1-2 βασικοί εκπρόσωποι της τοπικής δημόσιας διοίκησης (π.χ. οικονομική ανάπτυξη, βιωσιμότητα, τουρισμός)
- 1-2 εξέχοντες εκπρόσωποι του τοπικού τουριστικού τομέα
- 1-2 σεβαστοί παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών ή του οικολογικού κινήματος

Σημείωση: Αυτοί οι συμμετέχοντες μπορούν να λάβουν μέρος σε αυτή τη συνεδρία μόνο εκτός εάν επιλεγούν να γίνουν μέρος της κρίσιμης ομάδας ζυμώσεων.

Γενική περιγραφή: Αυτή η συνεδρία στοχεύει στη διαμόρφωση της κρίσιμης ομάδας ζυμώσεων, της μικρής, ποικιλόμορφης και σεβαστής ομάδας ανθρώπων που θα βοηθήσουν στην καθοδήγηση και την ενεργοποίηση της διαδικασίας διακυβέρνησης. Περισσότερες πληροφορίες: [Η Θεωρία της Κρίσιμης Ζύμωσης \(Lederach, 2005\)](#) Αυτή η ομάδα είναι το έναυσμα που ξεκινά το συλλογικό ταξίδι και διασφαλίζει τη συμπερίληψη πολλαπλών προοπτικών από την αρχή.

Η ομάδα αυτή αποτελείται από άτομα που, ανεξάρτητα από την επίσημη θέση, άλλοτε ηγούνται οργανισμών ή δικτύων και άλλοτε πιο ανεπίσημα, θεωρούνται σύνδεσμοι, ακροατές και φορείς αλλαγής στην κοινότητά τους. Πρέπει να αντικατοπτρίζουν την ποικιλομορφία του τόπου και να είναι ικανοί να διαχειρίζονται εποικοδομητικά τις εντάσεις.

Η ομάδα έχει σχεδιαστεί για να μην ενεργεί μεμονωμένα, αλλά ως το πρώτο σημείο ενεργοποίησης μιας ευρύτερης αρχιτεκτονικής διακυβέρνησης που βασίζεται σε:

- **Πολυεπίπεδο συντονισμό** – σύνδεση βάσης και δικτύων, τοπικής διοίκησης, περιφερειακού σχεδιασμού και τομεακών φορέων·
- **Πολυμερή συνεργασία** – συγκέντρωση φωνών από όλα τα μέρη του τοπικού οικοσυστήματος, με βάση την προσέγγιση της 8πλής έλικας που χρησιμοποιείται στον αναγεννητικό τουρισμό: δημόσια διοίκηση, ιδιωτικός τομέας, ακαδημαϊκός κόσμος και έρευνα, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, πολιτιστικοί και δημιουργικοί φορείς, περιβαλλοντικοί διαχειριστές, εκπαιδευτικοί και νέοι ή μελλοντικές γενιές.

Αυτή η μηδενική συνεδρία θέτει τα θεμέλια για την ύφανση αυτών των στρωμάτων — ξεκινώντας από έναν εστιασμένο, αφοσιωμένο πυρήνα (τη μαγιά) που σταδιακά θα ενεργοποιήσει μια ευρύτερη κρίσιμη μάζα συνεργασίας.

Στόχοι της συνεδρίας:

- Κατανοήστε ποια είναι η κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων και τι ρόλο θα παίξει.
- Συμφωνία σχετικά με τα κριτήρια επιλογής για τη σύνθεση των κρίσιμων ζυμώσεων
- Χαρτογραφήστε την τοπική ποικιλομορφία των ενδιαφερομένων και των προοπτικών.
- Καταιγισμός ιδεών για ονόματα ή προφίλ υποψηφίων.
- Αποφασίστε πώς και πότε θα γίνουν προσκλήσεις για τη Συνεδρία 1.

Γενικά κριτήρια επιλογής:

- Ποικιλομορφία ως προς το φύλο, την ηλικία, την καταγωγή, τη νευροποικιλότητα και το κοινωνικό υπόβαθρο
- Εκπροσώπηση από την 8πλή έλικα του αναγεννητικού τουρισμού: δημόσια διοίκηση, ιδιωτικός τομέας, ακαδημαϊκή κοινότητα και έρευνα, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, πολιτιστικοί και δημιουργικοί φορείς, περιβαλλοντικοί διαχειριστές, εκπαιδευτικοί και νέοι ή μελλοντικές γενιές
- Άτομα σεβαστά τοπικά, με καλές δεξιότητες ακρόασης και διαλόγου
- Άτομα που εμπλέκονται ή επηρεάζονται από τις υπάρχουσες στάσεις στον τουρισμό ή την τοποκεντρική ανάπτυξη
- Δέσμευση για παρακολούθηση και των πέντε συνεδριών με ενεργητική συνεισφορά.

Αποτελέσματα:

- Λίστα συμφωνημένων κριτηρίων επιλογής για άτομα που θα συμμετάσχουν στο 8-Helix
- Σχέδιο χάρτη των παραγόντων του οικοσυστήματος της περιοχής που αποτελούν μέρος της 8πλής Έλικας
- Λίστα υποψηφίων ή περιγραφές προφίλ
- Σχέδιο δράσης για την προβολή και την επιβεβαίωση

Μόλις σχηματιστεί και επιβεβαιωθεί η κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων, θα κληθούν να συμμετάσχουν στη **Συνεδρία 1 – Ιστορία του Τόπου**, το πρώτο βήμα της διαδικασίας συλλογικής διακυβέρνησης.

Συνεδρία 1 | Ιστορία του τόπου: Διαβάζοντας την ουσία του τόπου

Εκτιμώμενη διάρκεια: 2 ώρες

Πρόγραμμα: Καθημερινές, πρωί ή βράδυ, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων / την ώρα που τους βολεύει περισσότερο.

Τόπος: Επιλέξτε έναν χώρο που παραπέμπει στη μνήμη και την ταυτότητα της πόλης — ιδανικά συμβολικός, ουσιαστικός και ενθαρρυντικός για διάλογο.

Συμμετέχοντες: Η τεχνική ομάδα της Regener4med με **10 έως 15 συμμετέχοντες** από τους 8 τομείς της έλικας που προσδιορίστηκαν κατά τη διάρκεια της Συνεδρίας 0 ως η **κρίσιμη ομάδα**.

Στόχος της συνεδρίας: Επανασύνδεση με τη βαθιά και εξελισσόμενη ταυτότητα του δήμου, παρουσίαση των αποτελεσμάτων της **αξιολόγησης τρωτότητας**, διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο η μοναδικότητα του τόπου έχει διαμορφώσει την κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ζωή του ώστε να τεθούν οι βάσεις για την έμπνευση ενός μοντέλου αναγεννητικού τουρισμού.

Γενική περιγραφή: Αυτή η συνεδρία προσκαλεί τους συμμετέχοντες να επανασυνδεθούν με τη βαθιά και εξελισσόμενη ταυτότητα του δήμου τους εξερευνώντας την «*Ιστορία του Τόπου*». Μέσω του διαλόγου, της ανταλλαγής μνήμης και της συλλογικής χαρτογράφησης, η ομάδα αποκαλύπτει τα φυσικά, πολιτιστικά και ιστορικά πρότυπα που έχουν διαμορφώσει την πόλη — από την προανθρώπινη κατάστασή της μέχρι σήμερα. Αναλογιζόμαστε τι έκανε αυτό το μέρος μοναδικό: τις φυσικές δυνάμεις που το καθόρισαν, γιατί οι άνθρωποι εγκαταστάθηκαν για πρώτη φορά εδώ και πώς το τοπίο του επηρέασε τον πολιτισμό, την οικονομία και την ταυτότητα με την πάροδο του χρόνου. Η συνεδρία περιλαμβάνει επίσης την παρουσίαση της αξιολόγησης τρωτότητας και προετοιμάζει το έδαφος για τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του τουρισμού με βάση την ουσία του τόπου.

Κατευθυντήριες ερωτήσεις:

- Πώς ήταν αυτό το μέρος πριν φτάσουν οι άνθρωποι;
- Ποιες φυσικές δυνάμεις, είδη και μοτίβα το καθόρισαν;
- Γιατί επέλεξαν να εγκατασταθούν εδώ οι πρώτοι κάτοικοι;
- Πώς έχει διαμορφώσει ο τόπος τον πολιτισμό, την οικονομία και την ταυτότητα όσων ζουν εδώ;
- Ποιος είναι ο βαθύτερος σκοπός ή ρόλος αυτού του τόπου στην ευρύτερη επικράτεια;

Αποτελέσματα:

- Κοινή κατανόηση της ταυτότητας του τόπου και των ιστορικών προτύπων
- Συνολικό χρονοδιάγραμμα ή χάρτης απεικόνισης του τοπικού μετασχηματισμού
- **Πρώτη απεικόνιση βασικών εντάσεων, αναμνήσεων και ιδιοτήτων βασισμένων στον τόπο** Συναισθηματική και σχεσιακή θεμελίωση της ομάδας

Προκαταρκτικός προγραμματισμός των Συνεδριών 2-5, με βάση τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων και τις κοινές δεσμεύσεις

Συνεδρία 2 | Ιστορία του Τουρισμού: Επιπτώσεις και Διδάγματα

Εκτιμώμενη διάρκεια: 2 ώρες

Πρόγραμμα: Καθημερινές, πρωί ή βράδυ, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων / την ώρα που τους βολεύει περισσότερο

Τόπος: Μια τοποθεσία που βοηθά στην απεικόνιση των αλλαγών που σχετίζονται με τον τουρισμό στην πόλη

Συμμετέχοντες: Η τεχνική ομάδα της Regenera4MED και η ομάδα κρίσιμων ζυμώσεων

Στόχος της συνεδρίας: Αποκαλύψτε την τοπική ιστορία του τουρισμού ως ένα σύνθετο και εξελισσόμενο φαινόμενο. Σκεφτείτε πώς έχει διαμορφώσει - και έχει διαμορφωθεί από - τον τόπο και εξερευνήστε αναγεννητικές εναλλακτικές λύσεις που βασίζονται στις αξίες που αποκαλύφθηκαν στην Ενότητα 1.

Γενική περιγραφή: Αυτή η ενότητα διερευνά την ιστορία του τουρισμού στο δήμο από συστημική σκοπιά. Προσκαλεί τους συμμετέχοντες να ανακαλέσουν συλλογικά αναμνήσεις, να εντοπίσουν κρίσιμους μετασχηματισμούς και να προβληματιστούν σχετικά με το πώς ο τουρισμός έχει αλλάξει τις σχέσεις μεταξύ ανθρώπων και τόπου. Αντί να αξιολογεί τον τουρισμό μόνο μέσω των οφελών και των επιπτώσεων, η συνεδρία βοηθά την ομάδα να τον δει ως μια κινητική δύναμη — που διαμορφώνεται και διαμορφώνει την τοπική κουλτούρα, οικονομία και οικολογία. Αυτή η επίγνωση θέτει τις βάσεις για να φανταστούμε ένα αναγεννητικό μέλλον που έχει τις ρίζες του στη μοναδικότητα και την ουσία του τόπου.

Κατευθυντήριες ερωτήσεις:

- Πώς προέκυψε ο τουρισμός σε αυτόν τον δήμο και γιατί;
- Τι ρόλο έχει παίξει στο πέρασμα του χρόνου (οικονομικό, πολιτιστικό, οικολογικό);
- Πώς έχει επηρεάσει τις σχέσεις μεταξύ ανθρώπων και τόπου;
- Τι έχει εκτοπίσει, μεταμορφώσει ή αναγεννήσει;
- Ποια βαθύτερα μοτίβα και υποθέσεις αποτελούν τη βάση της σημερινής του μορφής;

Αποτελέσματα:

- Συλλογικό χρονοδιάγραμμα της εξέλιξης του τουρισμού
- Βασικές πληροφορίες σχετικά με τις σχεσιακές και συστημικές επιπτώσεις του τουρισμού
- Αρχική διαμόρφωση των αναγεννητικών αρχών ή αξιών
- Συναισθηματική συνέχεια και σύνδεση με την ουσία του τόπου

Συνεδρία 3 | Κοινός σκοπός και στρατηγικές γραμμές

Εκτιμώμενη διάρκεια: 2 ώρες

Πρόγραμμα: Καθημερινές, πρωί ή βράδυ, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων / την ώρα που τους βολεύει περισσότερο

Τόπος: Μια τοποθεσία που προτείνεται από τους συμμετέχοντες ή ακόμη και φιλοξενείται σε έναν από τους χώρους τους για να εμβαθύνει την εμπιστοσύνη και την οικειότητα.

Συμμετέχοντες: Η τεχνική ομάδα της Regenera4MED και η ομάδα κρίσιμων ζυμώσεων

Στόχος: Συμφωνία για έναν κοινό σκοπό για τον αναγεννητικό τουρισμό στο δήμο και συνκαθορισμός στρατηγικών γραμμών που παρέχουν κατεύθυνση και σαφήνεια για μελλοντική δράση.

Γενική περιγραφή: Αυτή η περίοδος λειτουργίας σηματοδοτεί ένα σημείο καμπής στη διαδικασία διακυβέρνησης, μεταβαίνοντας από την εξερεύνηση στον καθορισμό κατεύθυνσης. Με βάση την ταυτότητα του τόπου (Συνεδρία 1) και τη συστημική ιστορία του τουρισμού (Συνεδρία 2), η ομάδα θα εργαστεί με ένα πρώτο προσχέδιο ενός κοινού σκοπού για τον αναγεννητικό τουρισμό και 3-5 στρατηγικές γραμμές που προτείνει η τεχνική ομάδα. Ο στόχος δεν είναι να ξεκινήσουμε από το μηδέν, αλλά να βελτιώσουμε και να ενεργοποιήσουμε μια πρόταση που βασίζεται σε όσα έχουν προκύψει μέχρι στιγμής. Για να υποστηρίξουν το στρατηγικό έργο, οι συμμετέχοντες εισάγονται σε ένα απλό μοντέλο των πέντε τύπων κεφαλαίου - φυσικό, ανθρώπινο, κοινωνικό, πολιτιστικό και δομημένο/οικονομικό - για να διασφαλιστεί ότι οι στρατηγικές είναι ολιστικές και αναγεννητικές.

Καθοδηγητικός προβληματισμός: «Τι θα σήμαινε για τον τουρισμό να υπηρετήσει πραγματικά αυτό το μέρος — σε γενιές, οικοσυστήματα και κοινότητες;»

Αποτελέσματα:

- Ένα συλλογικά τελειοποιημένο προσχέδιο της δήλωσης σκοπού
- Βελτιωμένες, σαφέστερες και πιο ουσιαστικές στρατηγικές γραμμές
- Χαρτογράφηση των πρωτευουσών που εμπλέκει κάθε γραμμή
- Αναδυόμενη αίσθηση συλλογικής κατεύθυνσης και ενέργειας

Συνεδρία 4 | Ειδικοί Στόχοι και Κοινή Ηγεσία

Εκτιμώμενη διάρκεια: 2 ώρες

Πρόγραμμα: Καθημερινές, πρωί ή βράδυ, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων / την ώρα που τους βολεύει περισσότερο.

Τόπος: Μια τοποθεσία που προτείνεται από τους συμμετέχοντες ή ακόμη και φιλοξενείται σε έναν από τους χώρους τους για να εμβαθύνει την εμπιστοσύνη και την οικειότητα.

Συμμετέχοντες: Η τεχνική ομάδα της Regenera4MED και η ομάδα κρίσιμων ζυμώσεων.

Στόχος: Μεταφράστε κάθε στρατηγική γραμμή σε 3-5 συγκεκριμένους, εφαρμόσιμους στόχους και εντοπίστε μέλη της κρίσιμης ομάδας που είναι πρόθυμα να αναλάβουν την ευθύνη ή να προσφέρουν υποστήριξη για τον καθένα.

Γενική περιγραφή: Αυτή η συνεδρία μετατοπίζει την ομάδα από τον σκοπό και τη στρατηγική σε θεμελιωμένη δράση. Με βάση τον κοινό σκοπό και τις στρατηγικές γραμμές που αναπτύχθηκαν στην 3η Συνεδρία, οι συμμετέχοντες θα καθορίσουν συγκεκριμένους στόχους που καθιστούν την αναγέννηση απτή. Αυτοί οι στόχοι θα αποτελέσουν τη βάση για μια πιλοτική πρόταση αναγεννητικού τουρισμού που θα έχει τις ρίζες της στην περιοχή. Παράλληλα, η συνεδρία ενεργοποιεί την κοινή ηγεσία — αναγνωρίζοντας ότι ο μετασχηματισμός συμβαίνει όταν αφοσιωμένα άτομα αναλαμβάνουν την ευθύνη, όχι όταν όλα είναι προγραμματισμένα εκ των προτέρων. Η ηγεσία εδώ είναι κατανεμημένη, σχεσιακή και προσαρμοστική, όχι ιεραρχική.

Αποτελέσματα:

- Ένα σύνολο ειδικών στόχων που συνδέονται με κάθε στρατηγική γραμμή
- Απεικονιστικός χάρτης πιθανών δράσεων και κεφαλαιώδους αναγέννησης
- Ταυτοποιημένοι επιμελητές και υποστηρικτές για πολλούς στόχους
- Ενισχυμένο αίσθημα αυτενέργειας και κοινής ευθύνης

Συνεδρία 5 | Συντονισμός και επόμενα βήματα

Εκτιμώμενη διάρκεια: 2 ώρες

Πρόγραμμα: Καθημερινές, πρωί ή βράδυ, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων / την ώρα που τους βολεύει περισσότερο.

Τόπος: Μια τοποθεσία που προτείνεται από τους συμμετέχοντες ή ακόμη και φιλοξενείται σε έναν από τους χώρους τους για να εμβαθύνει την εμπιστοσύνη και την οικειότητα.

Συμμετέχοντες: Η τεχνική ομάδα της Regenera4MED και η ομάδα κρίσιμων ζυμώσεων

Στόχος: Δημιουργία μηχανισμών συντονισμού για την υλοποίηση των καθορισμένων στόχων, επιβεβαίωση ηγετικών ρόλων και συν-σχεδιασμός ενός μονοπατιού για το άνοιγμα της διαδικασίας σε ευρύτερη συμμετοχή της κοινότητας — ως αρχή ενός μακροπρόθεσμου αναγεννητικού ταξιδιού.

Γενική περιγραφή: Αυτή η τελευταία σύνοδος της φάσης διακυβέρνησης σηματοδοτεί τόσο το τέλος όσο και την αρχή. Ολοκληρώνει τη διαδικασία συμμετοχικού σχεδιασμού που αναπτύχθηκε με την κρίσιμη ομάδα και ανοίγει το δρόμο για ένα νέο κεφάλαιο: τη συνάρθρωση ενός οικοσυστήματος αναγεννητικού τουρισμού υπό την ηγεσία τοπικών φορέων. Από εδώ και στο εξής, η ομάδα καλείται να αναλάβει βαθύτερη ηγεσία, διαμορφώνοντας τον μετασχηματισμό του τουρισμού στον δήμο της με αυθεντικότητα και φιλοδοξία.

Το έργο Regenera4MED θα συνεχίσει να υποστηρίζει αυτή την εξέλιξη μέσω του Προγράμματος Αναγεννητικού Τουρισμού. Οι επόμενες συνεδρίες και δράσεις θα καθοριστούν από την ίδια την ομάδα, ευθυγραμμισμένες με τις στρατηγικές και τους στόχους που αναπτύχθηκαν σε προηγούμενες συνεδρίες. Ο στόχος είναι να προχωρήσουμε πέρα από τον προγραμματισμό στη δημιουργία πρωτοτύπων — καθιστώντας τον αναγεννητικό τουρισμό από και ριζωμένο στη θέση του.

Αποτελέσματα:

- Κοινή δομή συντονισμού και ρυθμός συνεδριάσεων ευθυγραμμισμένοι με τις αρχές δυναμικής διακυβέρνησης
- Επιβεβαιωμένοι ρόλοι επιστασίας και βραχυπρόθεσμες δεσμεύσεις δράσης για κάθε στρατηγική γραμμή
- Ένα σχέδιο για την επέκταση της συμμετοχής μέσω πολλαπλής έλικας, πολυεπίπεδης δέσμευσης
- Συμφωνημένα εργαλεία και προϋποθέσεις συνεργασίας (πλατφόρμες, ρυθμοί, πρωτόκολλα)
- Συλλογικό κλείσιμο της φάσης διακυβέρνησης και ενεργοποίηση του προγράμματος «Αναγεννητικός Τουρισμός»

3.3. Αποτελέσματα και σχέδιο δράσης που δημιουργήθηκαν από κοινού

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει τα συγκεκριμένα στρατηγικά αποτελέσματα που αναμένεται να προκύψουν μέσω της διαδικασίας συμμετοχικής διακυβέρνησης, δομημένα ως ένα πλήρες σχέδιο δράσης έτοιμο προς εφαρμογή. Αυτά τα στοιχεία αποτελούν την κοινή στρατηγική που αναπτύχθηκε μέσω της διαδικασίας δέσμευσης των ενδιαφερόμενων μερών της 8πλής Έλικας.

Στρατηγικό πλαίσιο που δημιουργήθηκε από κοινού

Δήλωση Κοινού Σκοπού σε κάθε προορισμό (πιλοτικό): αναπτύχθηκε στη Συνεδρία 3 μέσω συλλογικής βελτίωσης.

- [Παράδειγμα]: «Να καλλιεργήσουμε ένα τουριστικό οικοσύστημα που αναγεννά την παράκτια και πολιτιστική μας κληρονομιά, ενισχύει την ανθεκτικότητα της κοινότητας και καλωσορίζει τους επισκέπτες ως συνδιαχειριστές της ζωτικότητας της επικράτειάς μας».

Στρατηγικές γραμμές (3-5 τομείς προτεραιότητας): συνκαθορίζονται στην 3η σύνοδο, καθεμία από τις οποίες συνδέεται με την αναζωογόνηση συγκεκριμένων πρωτευουσών. Για παράδειγμα:

- Στρατηγική Γραμμή 1: Αναγέννηση φυσικών οικοσυστημάτων και βιοποικιλότητας μέσω της διαχείρισης του τουρισμού
- Στρατηγική Γραμμή 2: Ενίσχυση των τοπικών οικονομιών και των κυκλικών αλυσίδων αξίας
- Στρατηγική Γραμμή 3: Αναζωογόνηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ταυτότητας της κοινότητας
- Στρατηγική Γραμμή 4: Δημιουργία προσαρμοστικής διακυβέρνησης και συνεργατικής ηγεσίας
- Στρατηγική Γραμμή 5: Σχεδιασμός μετασχηματιστικών εμπειριών και εκπαίδευσης επισκεπτών

Ειδικό Στόχοι και Δράσεις: αναπτύχθηκαν στη Συνεδρία 4, με ανάθεση ηγεσίας

Στρατηγική Γραμμή	Ειδικός στόχος	Δράσεις προτεραιότητας	Υπεύθυνος(οι)) Επίτροπος(οι)	Χρονοδιάγραμμα	Αναγεννημένο κεφάλαιο
Φυσική αναγέννηση	Αποκατάσταση 2 βασικών παράκτιων οικοτόπων έως το 2027	1. Θέσπιση κοινοτικού προγράμματος παρακολούθησης 2. Σχεδιασμός συμμετοχής επισκεπτών στην αποκατάσταση 3. Δημιουργήστε κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία των οικοτόπων	Περιβαλλοντική ένωση + Τουριστική ΜΜΕ	18-24 μηνών	Φυσικό, Κοινωνικό
Φυσική αναγέννηση	Μείωση της κατανάλωσης νερού στον	1. Ελέγξτε την τρέχουσα χρήση νερού	Δημόσια διοίκηση +	12 μήνες	Φυσικό, Χτισμένο/Οικονομικό

Στρατηγική Γραμμή	Ειδικός στόχος	Δράσεις προτεραιότητας	Υπεύθυνος(οι) Επίτροπος(οι)	Χρονοδιάγραμμα	Αναγεννημένο κεφάλαιο
	τουρισμό κατά 30%	2. Εφαρμογή τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού 3. Εκστρατεία εκπαίδευσης επισκεπτών	Επιχειρήσεις φιλοξενίας		
Τοπικές οικονομίες	Αύξηση των τοπικών προμηθειών στο 60%	Χάρτης τοπικών παραγωγών Δημιουργία δικτύου προμηθευτών Ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για τις δημόσιες συμβάσεις	Τουριστικός σύλλογος + αγροτικός συνεταιρισμός	12-18 μηνών	Δομημένο/Οικονομικό, Κοινωνικό
Πολιτιστική ζωτικότητα	Τεκμηρίωση και ενσωμάτωση 3 παραδοσιακών πρακτικών	Συλλογή προφορικής ιστορίας Ζήστε την εμπειρία του συν-σχεδιασμού με ηλικιωμένους Εκπαίδευση για τοπικούς ξεναγούς	Πολιτιστικός σύλλογος + Ομάδα νέων	12 μήνες	Πολιτιστική, Ανθρώπινη
Προσαρμοστική διακυβέρνηση	Δημιουργία τριμηνιαίου φόρουμ πολλαπλών ελίκων	Σχεδιασμός Πρωτόκολλο συμμετοχής Έναρξη πιλοτικού φόρουμ Δημιουργία συστήματος ανατροφοδότησης	Ομάδα κρίσιμων ζυμώσεων + Δήμος	6 μήνες	Κοινωνικός, Ανθρώπινος
Μεταμορφωτικές εμπειρίες	Πιλοτικό πρόγραμμα 3 εμπειρίες	Έννοιες εμπειρίας συν-σχεδιασμού	Σχεδιαστές εμπειριών + Τοπικοί οικοδεσπότες	12-18 μηνών	Και οι πέντε πρωτεύουσες

Στρατηγική Γραμμή	Ειδικός στόχος	Δράσεις προτεραιότητας	Υπεύθυνος(οι)) Επίτροπος(οι)	Χρονοδιάγραμμα	Αναγεννημένο κεφάλαιο
	αναγεννητικού τουρισμού	Δοκιμή με μικρές ομάδες επισκεπτών Βελτιώστε με βάση τα σχόλια			

Πίνακας 2 – Παράδειγμα ειδικών στόχων και δράσεων που απορρέουν από τη στρατηγική διακυβέρνησης

Αποτελέσματα Δέσμευσης Ενδιαφερομένων

Αναπτύχθηκε με την ενεργό συμμετοχή των ακόλουθων ομάδων ενδιαφερομένων.

Έλιξ	Αριθμός δεσμευμένων	Μορφή αρραβώνων	Βασικές συνεισφορές
Δημόσιες διοικήσεις	3-5 ανά πιλοτικό πρόγραμμα	Ανασκόπηση αξιολόγησης ευπάθειας	Κανονιστικά πλαίσια, στρατηγική ευθυγράμμιση
Τουριστικές ΜΜΕ	4-8 ανά πιλοτικό πρόγραμμα	Όλες οι συνεδρίες διακυβέρνησης, ο σχεδιασμός δράσης	Πρακτική εφαρμογή, επιχειρηματικά μοντέλα, συμμετοχή επισκεπτών
Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών	3-6 ανά πιλοτικό πρόγραμμα	Κρίσιμος σχηματισμός ομάδων ζυμώσεων, εργαστήρια	Κοινωνική ισότητα, εκπροσώπηση της κοινότητας, διαμεσολάβηση

Πίνακας 3 - Παράδειγμα αναπαράστασης

Δομή εφαρμογής και συντονισμού

Ιδρύθηκε στην 5η συνεδρία

1. Ρυθμός διακυβέρνησης

- Μηνιαίες ομάδες εργασίας ανά στρατηγική γραμμή
- Τριμηνιαίες συναντήσεις συντονισμού πολλαπλών ελίκων
- Ετήσια επανεξέταση της στρατηγικής και προσαρμογή

2. Κατανομή ηγεσίας

- Επίτροποι στρατηγικής γραμμής (με βάση τον εθελοντισμό, εκ περιτροπής)
- Κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων ως πυρήνας συντονισμού

- Δημοτικό εστιακό σημείο για διοικητική υποστήριξη

3. Πλαίσιο παρακολούθησης

- Τριμηνιαία πρόοδος όσον αφορά συγκεκριμένους στόχους
- Ετήσια αξιολόγηση της αναγέννησης του κεφαλαίου
- Συνεχής ενσωμάτωση σχολίων

Αυτό το δομημένο αλλά προσαρμοστικό σχέδιο δράσης διασφαλίζει ότι η στρατηγική μεταβαίνει από τη συνδημιουργία στην εφαρμογή, με σαφή λογοδοσία, χρονοδιαγράμματα και μηχανισμούς συνεχούς μάθησης και προσαρμογής.

Συνολικά, τα συνοπτικά αποτελέσματα περιλαμβάνουν:

Απτά αποτελέσματα:

- Μια συν-δημιουργημένη δήλωση σκοπού για τον αναγεννητικό τουρισμό στηριζόμενη στην ταυτότητα και τις ανάγκες του τόπου
- 3-5 στρατηγικές γραμμές με αντίστοιχους στόχους και δράσεις προτεραιότητας
- Ένα κοινό μοντέλο συντονισμού που βασίζεται σε δυναμικές αρχές διακυβέρνησης, με σαφώς κατανοημένους και εξελισσόμενους ηγετικούς ρόλους
- Μια αξιόπιστη κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων που αντιπροσωπεύει διαφορετικούς τομείς και κοινωνικές θέσεις με βάση το μοντέλο 8πλής έλικας
- Ένα τεκμηριωμένο ταξίδι (λεπτά, χάρτες, οπτικό υλικό) διαθέσιμο για χρήση σε μελλοντικά έργα ή επικοινωνία

Επίκτητες συλλογικές ικανότητες:

- Ενισχυμένο σχεσιακό κεφάλαιο: βαθύτερες συνδέσεις και εμπιστοσύνη μεταξύ διαφορετικών τοπικών παραγόντων
- Βελτιωμένες ικανότητες διευκόλυνσης, ακρόασης και διαλόγου εντός της κοινότητας
- Μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με τον τρόπο αναγνώρισης και εποικοδομητικής αντιμετώπισης εντάσεων ή συγκρούσεων
- Αυξημένη ικανότητα συστημικής σκέψης για τον τόπο, τον τουρισμό και την αλλαγή
- Πρακτική εμπειρία με κατανοημένη ηγεσία και προσαρμοστικό συντονισμό
- Ισχυρότερη αίσθηση κοινής ευθύνης και δράσης στη διαμόρφωση του τοπικού μέλλοντος

Αναδυόμενο δυναμικό:

- Η δυνατότητα σταδιακού ανοίγματος του κύκλου διακυβέρνησης σε ευρύτερες ομάδες και πολυεπίπεδους ενδιαφερόμενους φορείς μέσω των στρατηγικών γραμμών

- Ένα ενεργό δίκτυο τοπικών ηγετών έτοιμων να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να ανταποκριθούν στις προκλήσεις
- Μια ζωντανή κουλτούρα διακυβέρνησης που έχει τις ρίζες της στην αναγέννηση, την ένταξη και τη συνεξέλιξη — εμπνευσμένη από πλαίσια όπως το Sociocracy 3.0 και το *Reinventing Organizations*, τα οποία ευνοούν μοντέλα που βασίζονται στην εμπιστοσύνη, είναι ευέλικτα στους ρόλους και προσανατολίζονται στη συναίνεση
- Ένα θεμέλιο για μελλοντικές διαπεριφερειακές ανταλλαγές με άλλες περιοχές της Μεσογείου που συμμετέχουν στο Regenera4MED
- Αναγνωρίζοντας ότι αυτή η φάση διακυβέρνησης είναι μόνο η αρχή — το επόμενο βήμα είναι η κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων να αναλάβει αυξανόμενη ηγετική θέση στην άρθρωση ενός τοπικού οικοσυστήματος αναγεννητικού τουρισμού που εκτείνεται πέρα από το πεδίο εφαρμογής του έργου Regenera4MED
- Η τεχνική ομάδα του Regenera4MED θα συνεχίσει να συνοδεύει αυτή την επόμενη φάση μέσω του Προγράμματος Τουρισμού Αναγέννησης, εξασφαλίζοντας καθοδήγηση και υποστήριξη για τη συνδημιουργία ενός πιλοτικού προγράμματος αναγεννητικού τουρισμού
- Οι μελλοντικές συνεδρίες και διαδικασίες θα διαμορφωθούν από τις εξελισσόμενες ανάγκες και τα επόμενα βήματα της ομάδας, επιτρέποντας την ευελιξία και τη συνιδιοκτησία της πορείας προς τα εμπρός

Αυτή η διαδικασία θέτει τη βάση για μια μακροπρόθεσμη αλλαγή στον τρόπο που φαντάζεται και κυβερνάται ο τουρισμός — όχι ως τομέας απομονωμένος από την τοπική ζωή, αλλά ως μονοπάτι για τη βιωσιμότητα της κοινότητας, την οικολογική φροντίδα και την πολιτιστική έκφραση.

4. Συμπεράσματα

Το Ολοκληρωμένο Μοντέλο Διακυβέρνησης που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου Regenera4MED είναι μια επικυρωμένη κοινή στρατηγική και σχέδιο δράσης για τη μετάβαση των μεσογειακών τουριστικών περιοχών και πέρα από αυτές, προς ένα αναγεννητικό μέλλον. Δεν είναι απλώς ένα εργαλείο σχεδιασμού, αλλά μια πολιτιστική και πολιτική αλλαγή στον τρόπο διακυβέρνησης του τουρισμού: από εκμεταλλευτικό και απομονωμένο, σε συμμετοχικό, τοποκεντρικό και ενισχυτικό της ζωής.

Τα βασικά συμπεράσματα περιλαμβάνουν:

- **Θεωρητικό και Ηθικό Θεμέλιο:** Το IGM βασίζεται στην αναγεννητική θεωρία, τη συστημική σκέψη και τις από-αποικιοκρατικές προσεγγίσεις. Μετατοπίζει την εστίαση από τη διαχείριση των επιπτώσεων του τουρισμού στη συνδημιουργία καθαρών θετικών αποτελεσμάτων για ανθρώπινες και περισσότερες από ανθρώπινες κοινότητες.
- **Λειτουργικό Πλαίσιο** – Το μοντέλο 8πλής Έλικας: Επεκτείνοντας τα παραδοσιακά μοντέλα διακυβέρνησης, η δομή 8πλής Έλικας περιλαμβάνει οκτώ τύπους ενδιαφερομένων - δημόσιες διοικήσεις, ΜΜΕ, κοινωνία των πολιτών, ακαδημαϊκό, πολιτιστικές και περιβαλλοντικές οργανώσεις, κατοίκους, τουρίστες και φύση. Αυτή η συμπερίληψη της φύσης και των τουριστών ως ενεργών ενδιαφερομένων αντιπροσωπεύει μια ριζική επανεξέταση των ρόλων και των ευθυνών στα τουριστικά συστήματα.
- **Η διακυβέρνηση ως διαδικασία, όχι ως δομή:** Το IGM δίνει έμφαση στη διακυβέρνηση ως μια ζωντανή, προσαρμοστική και σχεσιακή διαδικασία. Αντί για σταθερές ιεραρχίες, ευνοεί την κατανομημένη ηγεσία, τον δυναμικό συντονισμό και τις κρίσιμες στρατηγικές ζύμωσης για να προάγει τη συστημική μεταμόρφωση εκ των έσω.
- **Ευθυγράμμιση με τις στρατηγικές της ΕΕ και τις διεθνείς στρατηγικές:** Το IGM υποστηρίζει και επεκτείνει βασικά στρατηγικά πλαίσια όπως η Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ, η Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα 2030, η Πορεία Μετάβασης στον Τουρισμό, οι Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3) και η Διακήρυξη της Γλασκώβης. Βασίζεται επίσης σε μεθοδολογίες που δοκιμάστηκαν σε έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, όπως το SMARTMED, το MPAEngage, το ReSea Sports και το HIDDEN MED.
- **Πρόγραμμα Τουρισμού Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Αναγέννησης:** Μέσω των συν-δημιουργικών συμμετοχικών συνεδριών του, το IGM χτίζει τοπικές ικανότητες στη στρατηγική σκέψη, την αναγεννητική ηγεσία και τη συνεργατική δράση. Αυτές οι διαδικασίες δίνουν τη δυνατότητα στις κοινότητες να οικειοποιηθούν το μέλλον τους, ευθυγραμμίζοντας την τουριστική ανάπτυξη με την οικολογική φροντίδα, την πολιτιστική συνέχεια και την κοινωνική ισότητα.

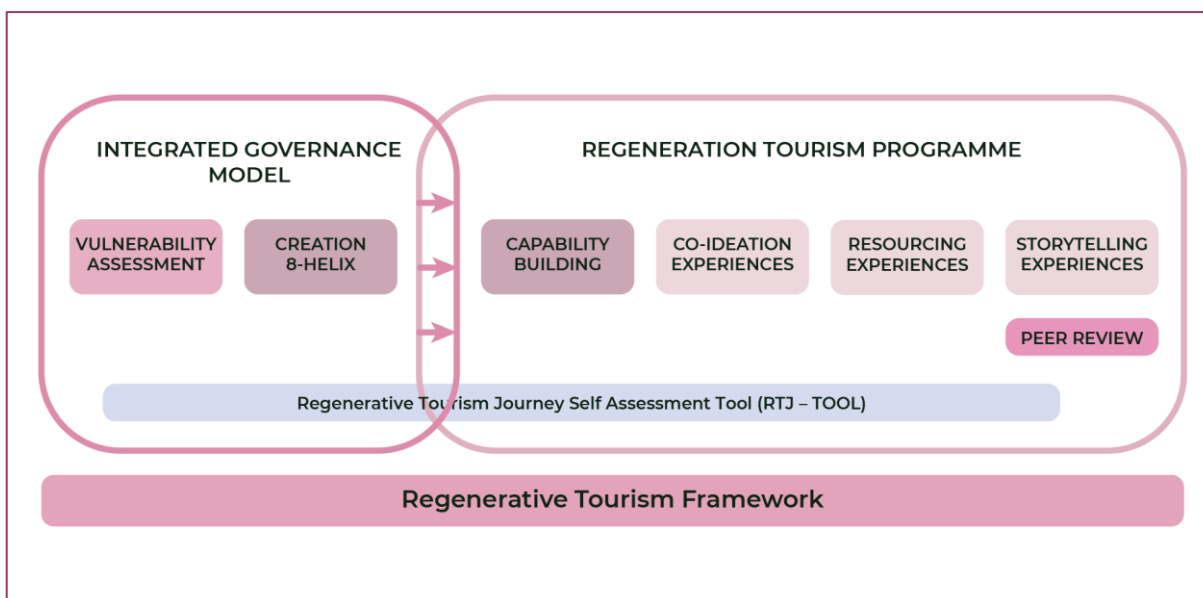

- **Επεκτασιμότητα και δυνατότητα μεταφοράς:** Αν και έχει τις ρίζες του στην τοπική ταυτότητα και πολυπλοκότητα, το μοντέλο προσφέρει μια ευέλικτη μεθοδολογία που εφαρμόζεται σε διαφορετικά μεσογειακά περιβάλλοντα. Ο ανοιχτός, αρθρωτός χαρακτήρας του επιτρέπει την υιοθέτησή του πέρα από τις πιλοτικές περιοχές του έργου, καθιστώντας το πολύτιμο σημείο αναφοράς για άλλες περιοχές που επιδιώκουν την αναγεννητική διακυβέρνηση.

Εν ολίγοις, το IGM προσφέρει κάτι περισσότερο από ένα πλαίσιο διακυβέρνησης: καλλιεργεί την πολιτιστική και σχεσιακή υποδομή που είναι απαραίτητη για την αναγέννηση του τουρισμού από μέσα προς τα έξω. Σηματοδοτεί ένα αποφασιστικό βήμα προς ένα πιο δίκαιο, χωρίς αποκλεισμούς και οικολογικά ριζωμένο μέλλον για τα εδάφη της Μεσογείου —και ενδεχομένως, για τα τουριστικά συστήματα παγκοσμίως.

Το Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης είναι το πρώτο μέρος ενός ταξιδιού προς την εφαρμογή ενός μοντέλου αναγεννητικού τουρισμού στην πράξη. Αφού δημιουργηθεί μια δομή διακυβέρνησης, η κοινότητα μπορεί να αρχίσει να εργάζεται στο Πρόγραμμα Αναγεννητικού Τουρισμού για να συνδημιουργήσει ένα σύστημα που βοηθά στην ανάδυση αναγεννητικών εμπειριών.

Η επικύρωση αυτού του αποτελέσματος μέσω πιλοτικών δοκιμών διασφαλίζει ότι δεν είναι απλώς μια θεωρητική άσκηση, αλλά ένα πρακτικό εργαλείο διακυβέρνησης έτοιμο για υιοθέτηση από τις μεσογειακές περιοχές που έχουν δεσμευτεί να μετατρέψουν τον τουρισμό από βιομηχανία εκμετάλλευσης σε αναγεννητική δύναμη.

Το Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης είναι το πρώτο μέρος ενός ταξιδιού προς την εφαρμογή ενός μοντέλου αναγεννητικού τουρισμού στην πράξη. Αφού δημιουργηθεί μια δομή διακυβέρνησης,

η κοινότητα μπορεί να αρχίσει να εργάζεται στο Πρόγραμμα Αναγεννητικού Τουρισμού για να συνδημιουργήσει ένα σύστημα που βοηθά στην ανάπτυξη αναγεννητικών εμπειριών.

Παράρτημα

Παράρτημα 1 – Ενημερωτικό υπόδειγμα για την πρόσληψη εξωτερικού εμπειρογνώμονα για τη διενέργεια της αξιολόγησης τρωτότητας

Στο πλαίσιο της εκτέλεσης του Ολοκληρωμένου Μοντέλου Διακυβέρνησης για τον Αναγεννητικό Τουρισμό, το οποίο καθιερώνει ένα σύνολο δραστηριοτήτων για την πρακτική εφαρμογή του εννοιολογικού και μεθοδολογικού πλαισίου του μοντέλου Μεσογειακού Αναγεννητικού Τουρισμού, ο Χ, ως υπεύθυνος του πιλοτικού προορισμού Χ, πρέπει να υλοποιήσει την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης Αξιολόγησης Τρωτότητας (VA) στον πιλοτικό προορισμό. Αυτή η ανάλυση θα καταστήσει δυνατό τον εντοπισμό των κύριων οικολογικών και κοινωνικών τρωτών σημείων και δυνατοτήτων κάθε περιοχής, με στόχο τη θεμελίωση στρατηγικών αναγεννητικού τουρισμού.

Η Αξιολόγηση Κοινωνικο-Περιβαλλοντικής Ευπάθειας είναι μια ουσιαστική φάση προσανατολισμού στο ταξίδι της αναγεννητικής διακυβέρνησης. Αυτή η διαδικασία φωτίζει το λανθάνον δυναμικό των τόπων και βοηθά στην ευθυγράμμιση της αναγεννητικής διακυβέρνησης με τη μοναδική οικολογική, πολιτιστική και κοινωνικοοικονομική δυναμική κάθε περιοχής. Η αξιολόγηση παρέχει μια συστημική διάγνωση των εδαφικών τρωτών σημείων και ικανοτήτων, ενσωματώνοντας κλιματικές, οικολογικές, οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις. Εντοπίζει ορατά και κρυφά σημεία πίεσης, συμπεριλαμβανομένων περιοχών που αντιμετωπίζουν υποβάθμιση του οικοσυστήματος, κοινωνικό αποκλεισμό, οικονομική εξάρτηση ή υπερβολική εντατικοποίηση του τουρισμού. Αυτές οι πληροφορίες συντίθενται σε τεχνικές αναφορές και χρησιμεύουν ως εργαλεία πλοήγησης για τη διαμόρφωση στρατηγικών αναγέννησης με βάση τον τόπο.

Η Αξιολόγηση Τρωτότητας είναι ένα κεντρικό εργαλείο για τον εντοπισμό των οικολογικών και κοινωνικών αδυναμιών των πιλοτικών προορισμών και τη μετατροπή τους σε εφαρμόσιμες οδούς για αναγεννητικό τουρισμό. Η ευπάθεια δεν αντιμετωπίζεται ως στατικό έλλειμμα αλλά ως ικανότητα μετασχηματισμού. Αναπλαισιώνοντας την ευπάθεια ως σχεσιακή και δυναμική, η VA υπογραμμίζει ευκαιρίες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και τον σχεδιασμό αναγεννητικών στρατηγικών που έχουν τις ρίζες τους στη θέση τους.

Το σκεπτικό για το VA είναι τριπλό:

- Λήψη αποφάσεων βάσει αποδεικτικών στοιχείων: Το VA παρέχει ισχυρά, συγκρίσιμα και ελεγχόμενα στοιχεία για την καθοδήγηση των προϋπολογισμών, του σχεδιασμού και της υλοποίησης.

- Ενοποίηση συστημάτων γνώσης: Τα ποσοτικά δεδομένα συμπληρώνονται από τοπικές βιωμένες γνώσεις που συλλέγονται μέσω συνεντεύξεων και εργαστηρίων, διασφαλίζοντας ότι οι τεχνικές αξιολογήσεις έχουν απήχηση στις προτεραιότητες και τις πραγματικότητες της κοινότητας.
- Θεμέλιο για αναγεννητική δράση: Αναδεικνύοντας εκεί όπου τα τρωτά σημεία επικαλύπτονται με ευκαιρίες, το VA γίνεται το σημείο εισόδου για την εκπόνηση Σχεδίων Δράσης Αναγεννητικού Τουρισμού

Για τη διεξαγωγή της Αξιολόγησης Τρωτότητας στην πιλοτική περιοχή, είναι απαραίτητο να συναφθεί σύμβαση με έναν φορέα με εξειδίκευση στην κοινωνικοοικονομική και περιβαλλοντική ανάλυση —κατά προτίμηση πανεπιστήμιο, ερευνητικό κέντρο ή εξειδικευμένη συμβουλευτική εταιρεία— με εμπειρία σε ολοκληρωμένες και συμμετοχικές μεθοδολογίες, καθώς και στον Αναγεννητικό Τουρισμό. Στόχος είναι η επίτευξη συστηματικής, αυστηρής και τοπικά προσαρμοσμένης διάγνωσης που επιτρέπει τον εντοπισμό τόσο των τρωτών σημείων όσο και των δυνατοτήτων αναγέννησης κάθε περιοχής, προκειμένου να εφαρμοστεί σωστά και με επιτυχία ένα Μοντέλο Διακυβέρνησης και ένα Πρόγραμμα Αναγεννητικού Τουρισμού (παραγωγή ιδεών και γνώσεων).

Δεύτερο – Αντικείμενο και Εργασίες

Αντικείμενο της σύμβασης είναι η παροχή υπηρεσιών τεχνικής υποστήριξης για την πραγματοποίηση Ολοκληρωμένης Αξιολόγησης Τρωτότητας στην επιλεγμένη πιλοτική περιοχή. Αυτή η αξιολόγηση πρέπει να καταστήσει δυνατή τη συστηματική και αυστηρή διάγνωση των τρωτών σημείων και των ικανοτήτων αναγέννησης των περιοχών, με στόχο τη θεμελίωση στρατηγικών αναγεννητικού τουρισμού προσαρμοσμένων στο τοπικό πλαίσιο.

Η μεθοδολογία αποτελείται από τέσσερις κύριες φάσεις:

Φάση 1: Έναρξη και ενσωμάτωση

- Αποσαφηνίστε το εύρος, τους ρόλους και το ημερολόγιο.
- Επιβεβαιώστε την πρόσβαση σε σύνολα δεδομένων, άδειες και πρωτόκολλα δεοντολογίας.
- Ρυθμίστε τον χώρο εργασίας του έργου και τα σημεία αποδοχής.
- Καθορίστε το εδαφικό πεδίο εφαρμογής και τα ενδιαφερόμενα μέρη που θα συμμετάσχουν.
- Καθορισμός του ρόλου του εργαλείου RTJ στο πλαίσιο της αξιολόγησης (δηλαδή για τις συνεντεύξεις).

* Σημειώστε ότι το εργαλείο RTJ είναι ένα εργαλείο Αναγεννητικής Αυτοαξιολόγησης που δημιουργήθηκε από το έργο Regenera4MED.

Αποτέλεσμα: Χάρτης έργου, σχέδιο και αρχική ευθυγράμμιση.

Φάση 2: Σύστημα δεικτών και συλλογή δεδομένων

- Δημιουργήστε το πλαίσιο δεικτών για την έκθεση, την ευαισθησία και την προσαρμοστική ικανότητα (ESA).
- Επιλογή και επικύρωση δεικτών με βάση κριτήρια συνάφειας, διαθεσιμότητας δεδομένων και συγκρισιμότητας.
- Συλλέξτε και κανονικοποιήστε δεδομένα σε κλίμακα 0-1.
- Διεξαγωγή λιτής συμμετοχής: ~6 συνεντεύξεις ανά πιλοτικό πρόγραμμα + 1 εργαστήριο για επικύρωση και πλαisiώση.
- Το εργαλείο RTJ θα χρησιμεύσει ως βάση για την επικύρωση και την παρακολούθηση των πιλοτικών έργων.

Αποτέλεσμα: Κατάλογος επικρατέστερων δεικτών και προκαταρκτικοί χάρτες δεδομένων.

Φάση 3: Διάγνωση και ιεράρχηση ενεργειών

- Υπολογίστε τους χάρτες ευπάθειας χρησιμοποιώντας τον τύπο $V = (E \times S) / (A + \epsilon)$.
 - **Έκθεση (E):** Εξωτερικές πιέσεις όπως υποχώρηση της ακτογραμμής, συχνότητα καταιγίδων, ημέρες καύσωνα, αιχμές τουριστικών ροών ή δείκτες ξηρασίας.
 - **Ευαισθησία (S):** Ευάλωτα στοιχεία ή ομάδες, π.χ. προστατευόμενοι οικότοποι σε εκτεθειμένες ζώνες, ποσοστό ηλικιωμένων σε περιοχές που είναι επιρρεπείς σε πλημμύρες, εποχικότητα τουρισμού ή δείκτες εξάρτησης.
 - **Προσαρμοστική ικανότητα (A):** Τοπική ικανότητα ανταπόκρισης, συμπεριλαμβανομένης της ύπαρξης σχεδίων προσαρμογής στο κλίμα, της διαθεσιμότητας προστατευτικών υποδομών, ενεργών κοινοτικών δικτύων, κονδυλίων προϋπολογισμού και πρωτοκόλλων έκτακτης ανάγκης.
- Ενσωματώστε τα ποσοτικά αποτελέσματα με τις γνώσεις των ενδιαφερομένων.
- Σχεδιάστε μια ανάλυση SWOT για συγκεκριμένο μέρος, συμπεριλαμβανομένων των παραμέτρων του εργαλείου RTJ.
- Προσδιορισμός και από κοινού ιεράρχηση 5-7 βασικών δράσεων ανά πιλοτικό πρόγραμμα, με σαφές σκεπτικό, παράγοντες και χρονοδιαγράμματα.

Αποτέλεσμα: Σχέδιο διάγνωσης, χάρτες τρωτότητας, δράσεις προτεραιότητας.

Φάση 4: Παράδοση και ανάπτυξη σχεδίου δράσης

- Το πακέτο καταλήγει σε δίγλωσσα συνοπτικά (χάρτες, πίνακες, σύντομη αφήγηση).
- Παραδώστε ένα Σχέδιο Δράσης για τον Αναγεννητικό Τουρισμό (v1.0) για κάθε πιλοτικό πρόγραμμα.
- Παρέχετε επαναχρησιμοποιήσιμα γεωδεδομένα και εργαλεία παρακολούθησης, ώστε οι δήμοι να μπορούν να ενημερώνουν τα αποτελέσματα ανεξάρτητα.

- Διασφαλίστε την ποιότητα, τη συμμόρφωση με τη δεοντολογία και τη δυνατότητα μεταφοράς των αποτελεσμάτων.

Αποτέλεσμα: Τελική επικυρωμένη έκθεση VA, σχέδιο δράσης και πίνακας παρακολούθησης.

Η μεθοδολογία αποτελείται από τέσσερις κύριες φάσεις. Αυτή η υπηρεσία πρέπει να υλοποιηθεί σε τεχνικό έγγραφο σε επεξεργάσιμη και σχεδιασμένη μορφή. Η έκθεση θα περιλαμβάνει μια εκτελεστική περίληψη, τη λεπτομερή έκθεση και ένα συνθετικό φύλλο της ανάλυσης ευπάθειας με τις πιο σχετικές και οπτικοποιημένες πληροφορίες. Η έκθεση θα ενσωματωθεί ως το πρώτο μέρος ενός Τοπικού Στρατηγικού Σχεδίου για τον Αναγεννητικό Τουρισμό.

Η προσφορά πρέπει να περιλαμβάνει, τουλάχιστον, πέντε ενότητες:

- Παρουσίαση της οντότητας
- Πρόταση της μεθοδολογίας εργασίας
- Βιογραφικό σημείωμα των εμπειρογνομόνων που θα εμπλακούν άμεσα
- Παρόμοιες εργασίες που πραγματοποιήθηκαν για την προτεινόμενη ανάθεση

Παράρτημα 2 – Προφίλ του διαμεσολαβητή για τις συνόδους διακυβέρνησης

Θέση: Διαμεσολαβητής Αναγεννητικού Τουρισμού

Πρόγραμμα: Regenera4MED – Ολοκληρωμένο Μοντέλο Διακυβέρνησης για τον Αναγεννητικό Τουρισμό

Τοποθεσία: Περιφέρεια προς συμπλήρωση

Διάρκεια: Βασισμένο σε έργο, ευθυγραμμισμένο με τις συνεδρίες διακυβέρνησης και τις τοπικές ανάγκες δέσμευσης

Ρόλος Σκοπός: Ο Διαμεσολαβητής Αναγεννητικού Τουρισμού θα ηγηθεί των συμμετοχικών διαδικασιών διακυβέρνησης που υποστηρίζουν τους μεσογειακούς προορισμούς στη μετάβαση προς μοντέλα αναγεννητικού τουρισμού. Ο συντονιστής θα σχεδιάσει και θα καθοδηγήσει συνεδρίες πολλών ενδιαφερομένων, διασφαλίζοντας τη συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς, την κοινή ηγεσία και την εμφάνιση αναγεννητικών στρατηγικών που έχουν τις ρίζες τους στην ουσία του τόπου.

Βασικές αρμοδιότητες

- Διευκόλυνση της εφαρμογής των συνεδριών διακυβέρνησης του Ολοκληρωμένου Μοντέλου Διακυβέρνησης (IGM).
- Σχεδιασμός και υλοποίηση έως και 6 συμμετοχικών εργαστηρίων βασισμένων στη θεωρία και τα πλαίσια του αναγεννητικού τουρισμού.
- Υποστηρίξτε το σχηματισμό και την καλλιέργεια ομάδων «κρίσιμων ζυμώσεων» που καταλύουν τη συστημική αλλαγή.
- Διασφάλιση της ισόρροπης συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών της 8πλής Έλικας (δημόσιες διοικήσεις, ΜΜΕ, κοινωνία των πολιτών, ακαδημαϊκή κοινότητα, πολιτιστικές/περιβαλλοντικές ενώσεις, κάτοικοι, τουρίστες και φύση).
- Εφαρμόστε συμμετοχικές μεθόδους όπως το world café, η σχεδιαστική σκέψη, η εκτιμητική έρευνα και η αφήγηση ιστοριών για να διευκολύνετε τον διάλογο και τη συνδημιουργία.
- Καθοδηγήστε την ανάπτυξη κοινών αφηγήσεων και στρατηγικών που συνδέουν την τοπική ταυτότητα, την πολιτιστική κληρονομιά και την οικολογική αναγέννηση.
- Διαχειριστείτε τη δυναμική της ομάδας, μεσολαβήστε σε συγκρούσεις και ενισχύστε τη συνεργατική εμπιστοσύνη μεταξύ διαφορετικών παραγόντων.
- Τεκμηριώστε τις διαδικασίες, τα αποτελέσματα και τα διδάγματα που αντλήθηκαν για να υποστηρίξετε την παρακολούθηση, τη δυνατότητα μεταφοράς και την ευθυγράμμιση της πολιτικής.

Προσόντα και Γνώσεις

- Προχωρημένες γνώσεις αναγεννητικού τουρισμού ή αναγεννητικής ανάπτυξης.
- Εξοικείωση με τη σκέψη ζωντανών συστημάτων, τα πολύπλοκα προσαρμοστικά συστήματα και τα μοντέλα διακυβέρνησης πολλαπλών ελίκων.
- Κατανόηση των κλιματικών κρίσεων και των πλανητικών ορίων.
- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αξίες της πολιτιστικής και οικολογικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και κοινοτικών συστημάτων γνώσης.

Δεξιότητες και Ικανότητες

- Εμπειρία στη διευκόλυνση πολυμερών ή κοινοτικών διαδικασιών.
- Εμπειρία σε συμμετοχικές και συν-δημιουργικές μεθοδολογίες
- Ισχυρές διαπροσωπικές και επικοινωνιακές δεξιότητες, με ικανότητα ενίσχυσης της εμπιστοσύνης και του διαλόγου μεταξύ διαφορετικών ομάδων.
- Ικανότητα επίλυσης συγκρούσεων, διαμεσολάβησης και οικοδόμησης συναίνεσης.
- Ικανότητα σχεδιασμού και παράδοσης δομημένων εργαστηρίων με σαφείς στόχους και αποτελέσματα.
- Ισχυρές αφηγηματικές και επικοινωνιακές δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας άρθρωσης των αρχών του αναγεννητικού τουρισμού με προσβάσιμους τρόπους.
- Άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας. γνώση της τοπικής μεσογειακής γλώσσας της περιοχής

Παράρτημα 3 – Αναλυτικά οι συνεδριάσεις διακυβέρνησης

Το παρόν παράρτημα παρέχει ένα παράδειγμα λεπτομερούς συνεδρίας για κάθε μία από τις συνόδους ολοκληρωμένης διακυβέρνησης. Αυτό είναι ένα παράδειγμα για τους επαγγελματίες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κάθε διαμεσολαβητής είναι αυτός που θα κρίνει τι είναι καλύτερο σύμφωνα με τις τοπικές συνθήκες. Επιπλέον, οι συντονιστές μπορούν να συγχωνεύσουν δύο συνεδρίες σε μία, εάν χρειαστεί.

Συνεδρία 0 | Σχηματισμός της Κρίσιμης Ομάδας Ζυμώσεων

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
0:00–0:10	Καλωσόρισμα και Εισαγωγή	<p>Ο διαμεσολαβητής καλωσορίζει τους συμμετέχοντες και περιγράφει τον σκοπό της συνάντησης. Εισάγει το μοντέλο διακυβέρνησης και το συνδέει με το ευρύτερο όραμα του έργου.</p> <p>Προτεινόμενο πλαίσιο: «Είμαστε εδώ για να σχεδιάσουμε μια ομάδα που μπορεί να βοηθήσει στην καθοδήγηση αυτού του έργου εκ των έσω — άνθρωποι που νοιάζονται για αυτό το μέρος και μπορούν να αναπαραστήσουν την πολυπλοκότητά του με φροντίδα και δημιουργικότητα».</p>
0:10–0:30	Παρουσιάζοντας την Ομάδα Κρίσιμης Ζύμης	<p>Εξηγεί τη μεταφορά της ζύμωσης και τη συνάφειά της με τη διακυβέρνηση: γιατί ξεκινάμε μικροί και σχεσιακοί και πώς αυτή η ομάδα αλληλεπιδρά με άλλα στρώματα και έλικες.</p> <p>Οπτικά βοηθήματα: διάγραμμα ανοδικής πορείας συστήματος, πολυεπίπεδο μοντέλο οικοσυστήματος. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν συνδέσεις έμφασης μεταξύ αυτής της ομάδας και της ευρύτερης δομής 8πλής Έλικας.</p>
0:30–0:50	Χαρτογράφηση Τοπικού Οικοσυστήματος	<ul style="list-style-type: none"> Διευκολυνόμενη συνεδρία ανταλλαγής ιδεών για τον προσδιορισμό των ομάδων, των τομέων, των βιωμένων εμπειριών και των εντάσεων που πρέπει να εκπροσωπούνται στη διαδικασία διακυβέρνησης. Μερικές κατευθυντήριες ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι: <ul style="list-style-type: none"> Ποιες σιωπηλές, αόρατες ή αγνοημένες φωνές - αν απουσιάζουν - θα άφηναν αυτή τη διαδικασία θεμελιωδώς ημιτελή; Πού εμφανίζονται οι πιο άβολες εντάσεις γύρω από τον τουρισμό — και ποιος τις κουβαλάει πιο έντονα; Αν καλέσουμε μόνο τους «συνήθεις υπόπτους», ποιοι θα μείνουν έξω, και ποιο μέρος της αλήθειας αυτού του τόπου θα παραμείνει χωρίς να εισακουστεί; Ποιος, από τα περιθώρια ή τις απροσδόκητες άκρες, σηματοδοτεί ήδη το μέλλον που δεν είμαστε ακόμη σε θέση να διαβάσουμε;

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
		<p>Μέθοδος: post-it ή κοινόχρηστος ψηφιακός πίνακας.</p> <p>Εργαλείο: Οπτικά συμπλέγματα 8πλής έλικας.</p> <p>Στόχος: να γίνει ορατή η ποικιλομορφία του συστήματος και να ονομαστεί</p>
0:50–1:20	Καθορισμός κριτηρίων επιλογής	<p>Ομαδικός διάλογος για να συνκαθοριστεί τι είδους άνθρωποι χρειάζονται. Συζητήστε τις αξίες, τις ιδιότητες και την ισορροπία εκπροσώπησης.</p> <p>Αποτέλεσμα: ορατός, επεξεργάσιμος κατάλογος κριτηρίων (π.χ. βιωμένη εμπειρία, εμπιστοσύνη, διατομεακή εμβέλεια). Χρησιμοποιείται για την καθοδήγηση της επιλογής των μελών της ομάδας.</p>
1:20–1:40	Αναγνώριση προφίλ	<p>Σκεφτείτε πιθανά προφίλ ή πραγματικά άτομα για την ομάδα και ελέγξτε την ευθυγράμμισή τους με τα συμφωνημένα κριτήρια.</p> <p>Παραδείγματα: «ένας νεαρός μετανάστης επιχειρηματίας», «ένας συνταξιούχος τοπικός ιστορικός», «μια τοπική καθαρίστρια ξενοδοχείου με 20ετή εμπειρία». Εξασφαλίστε την ευθυγράμμιση με τους στόχους διαφορετικότητας και εκπροσώπησης.</p>
1:40–2:00	Επόμενα βήματα και συντονισμός	<p>Σχεδιάστε την υλικοτεχνική υποστήριξη της προσέγγισης και των προσκλήσεων. Αναθέστε ρόλους για την επικοινωνία με τους υποψηφίους και προσδιορίστε την υποστήριξη που απαιτείται. Ολοκληρώστε τη συνεδρία.</p> <p>Αποφασίστε: ποιος προσκαλεί ποιον, ποια υποστήριξη προσφέρεται (π.χ. παιδική μέριμνα, μεταφορά, μετάφραση).</p> <p>Ανακεφαλαίωση: επιβεβαιώστε την ημερομηνία της Συνεδρίας 1. τελικός γύρος: «Μια λέξη για το πώς νιώθετε ξεκινώντας αυτό το ταξίδι.</p>

Συνεδρία 1 | Ιστορία του τόπου: Διαβάζοντας την ουσία του τόπου

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
0:00- 0:20	Καλωσόρισμα, Εισαγωγές και Πλαισίωση	<p>Οι διαμεσολαβητές καλωσορίζουν την κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων και την παρουσιάζουν ως την επίσημη έναρξη της διαδικασίας συμμετοχικής διακυβέρνησης για τον αναγεννητικό τουρισμό. Εξηγούν τη συνολική δομή της διαδικασίας: πέντε συνεδρίες συν-δημιουργίας, η καθεμία με ξεχωριστή εστίαση αλλά χτίζοντας η μία πάνω στην άλλη. Αυτές οι συνεδρίες δεν είναι μεμονωμένα εργαστήρια, αλλά μέρος ενός δυναμικού ταξιδιού που στοχεύει στη δημιουργία ενός κοινού σκοπού, στρατηγικών προτεραιοτήτων και ηγεσίας για τον αναγεννητικό τουρισμό ευθυγραμμισμένο με την ταυτότητα και τη μοναδικότητα του τόπου.</p> <p>Υπενθυμίζεται στους συμμετέχοντες ότι έχουν προσκληθεί ως βασικές τοπικές φωνές που εκπροσωπούν διαφορετικούς τομείς και προοπτικές και ότι ο ρόλος τους είναι να βοηθήσουν στη διαμόρφωση της διαδικασίας εκ των έσω, όχι απλώς να παρέχουν ανατροφοδότηση. Οι συντονιστές διευκρινίζουν τις προσδοκίες για συμμετοχή: ενεργητική ακρόαση, επικοινωνιακές συνεισφορές, δέσμευση για παρακολούθηση όλων των συνεδριών και προθυμία να συνδεθούν με άλλους πέρα από το άμεσο πεδίο ή το ενδιαφέρον τους.</p> <p>Προσφέρεται μια σύντομη επισκόπηση του έργου Regenera4MED, υπογραμμίζοντας τη φιλοδοξία του σε όλη τη Μεσόγειο να δημιουργήσει μοντέλα αναγεννητικού τουρισμού με βάση τον τόπο, μέσω πολυεπίπεδης διακυβέρνησης χωρίς αποκλεισμούς. Ο ρόλος της κρίσιμης ομάδας ζυμώσεων αποτελεί το θεμέλιο για αυτόν τον μετασχηματισμό.</p> <p>Ακολουθούν προσωπικές συστάσεις: όνομα, τρέχων ρόλος ή σχέση και σύνδεση με το μέρος.</p> <p>Προτροπή check-in: "Μοιραστείτε το όνομά σας, τη σύνδεσή σας με αυτό το μέρος και μια λέξη που περιγράφει πώς αισθάνεστε σήμερα." Προτροπή check-in: "Μοιραστείτε το όνομά σας, τη σύνδεσή σας με αυτό το μέρος και μια λέξη που περιγράφει πώς αισθάνεστε σήμερα."</p>
0:20- 0:35	Παγοθραυστικό μικρών ομάδων - Προσωπική σύνδεση	<p>Σε ομάδες των 3-4, οι συμμετέχοντες απαντούν στα εξής: «Ποια είναι μια προσωπική ιστορία ή ανάμνηση που σας συνδέει με αυτό το μέρος;»</p> <p>Στόχος: δημιουργία συναισθηματικής σύνδεσης και εμφάνιση διαφορετικών προοπτικών. Κάθε άτομο τις μοιράζεται για 3-4 λεπτά χωρίς συζήτηση.</p>
0:35- 0:45	Καδράρισμα: Τι είναι το A Story of Place;	<p>Σύντομη εξήγηση της έννοιας «Ιστορία του Τόπου»: όχι μια γραμμική ιστορία, αλλά ένας τρόπος για να αποκαλυφθούν μοτίβα, ποιότητες και σχέσεις διαχρονικά. Εισάγετε μεταφορές (π.χ. βιογραφία της γης).</p>

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
		Οπτικό: Πολυεπίπεδο χρονοδιάγραμμα με φυσικές, πολιτιστικές και κοινωνικές εξελίξεις
0:45- 1:30	Διάλογος Ολομέλειας - Χαρτογραφώντας την Ιστορία του Τόπου	<p>Οι διαμεσολαβητές καθοδηγούν μια ανοιχτή εξερεύνηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποια βασικά γεγονότα, κύκλοι ή μεταμορφώσεις διαμόρφωσαν αυτό το μέρος; • Τι έχει αντέξει; Τι έχει εξαφανιστεί; • Ποιες εντάσεις ή σημεία καμπής ήταν σημαντικά; <p>Χρησιμοποιήστε χρονοδιάγραμμα ή χάρτη με post-it, σχέδια ή δείκτες. Αφήστε χώρο για διαφορετικές εμπειρίες, συναισθήματα και αντιφάσεις.</p>
1:30- 1:45	Μοτίβα συγκομιδής και ουσία τόπου	<p>Οι διαμεσολαβητές βοηθούν στον εντοπισμό:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επαναλαμβανόμενα θέματα, τιμές και εικόνες • Ο βαθύτερος «χαρακτήρας» ή η κλίση αυτού του τόπου • Τι το κάνει ξεχωριστό στην περιοχή ή στον βióτοπο
1:45- 2:00	Αναστοχασμός και προετοιμασία για την επόμενη συνεδρία	<p>Τελικός γύρος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Τι μου ξεχώρισε στις σημερινές ιστορίες;» • «Πώς σχετίζεται ο τουρισμός σήμερα - ή έρχεται σε αντίθεση - με την ταυτότητα αυτού του τόπου;» <p>Στη συνέχεια, οι διαμεσολαβητές καλούν τους συμμετέχοντες να βοηθήσουν στον από κοινού προγραμματισμό των επόμενων τεσσάρων συνεδριών της διαδικασίας διακυβέρνησης. Χρησιμοποιήστε ένα έντυπο ή ψηφιακό ημερολόγιο για να ελέγξετε πιθανές ημερομηνίες, διατηρώντας ιδανικά τα βράδια της εβδομάδας για συνέπεια και προσβασιμότητα. Οι συμμετέχοντες καλούνται να επιβεβαιώσουν τη διαθεσιμότητα, να προτείνουν προσαρμογές και να σημειώσουν τυχόν περιορισμούς (π.χ. φροντίδα, διακοπές, βάρδιες εργασίας).</p> <p>Καταστήστε σαφή τη δέσμευση που αναμένεται στις πέντε συνεδρίες και τη σημασία της συνέχειας για την εμπιστοσύνη, τη δημιουργικότητα και τη συνοχή. Προσφέρετε μηχανισμούς υποστήριξης όπου χρειάζεται (μεταφορά, φροντίδα παιδιών, διερμηνεία κ.λπ.).</p> <p>Προτεινόμενη προτροπή: "Κοιτάζοντας τις επόμενες εβδομάδες, ποια χρονικά πλαίσια λειτουργούν καλύτερα για να προγραμματίσετε τις επόμενες τέσσερις συνεδρίες και να συνεχίσετε αυτή τη διαδικασία μαζί;"</p> <p>Οι διαμεσολαβητές καταγράφουν τις συμφωνημένες ή προτιμώμενες επιλογές και δεσμεύονται να μοιραστούν ένα επιβεβαιωμένο πρόγραμμα λίγο μετά τη συνεδρία.</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Τι μου ξεχώρισε στις σημερινές ιστορίες;»

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
		<ul style="list-style-type: none">«Πώς σχετίζεται ο τουρισμός σήμερα - ή έρχεται σε αντίθεση - με την ταυτότητα αυτού του τόπου;» <p>Προεπισκόπηση: Η επόμενη συνεδρία θα διερευνήσει την ιστορία και τον μετασχηματισμό του τουρισμού σε αυτό το μέρος και πώς μπορεί να εξελιχθεί ώστε να ευθυγραμμιστεί με τις βασικές του αξίες.</p>

Συνεδρία 2 | Ιστορία του Τουρισμού: Επιπτώσεις και Διδάγματα

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
0:00-0:15	Καλωσόρισμα και πλαισίωση	Οι διαμεσολαβητές επανασυνδέουν την ομάδα με τις πληροφορίες της Συνεδρίας 1. Πλαισιώνοντας τον τουρισμό όχι ως τομέα, αλλά ως σχεσιακή δυναμική που αλληλεπιδρά με την ταυτότητα και την ουσία του τόπου. Προτροπή: "Τι πιστεύετε ότι έχει προσφέρει - ή χάσει - αυτό το μέρος μέσω του τουρισμού;"
0:15-0:35	Προθέρμανση σε μικρές ομάδες: Θραύσματα μνήμης	Σε ομάδες των 3-4, οι συμμετέχοντες μοιράζονται: <ul style="list-style-type: none">«Ποια είναι η πρώτη ανάμνηση ή ιστορία που θυμάστε για τον τουρισμό εδώ;»«Πώς έχετε βιώσει προσωπικά τις αλλαγές που φέρνουν οι τουρίστες ή οι τουριστικές υποδομές;» Στόχος: πρόκληση βιωμένων εμπειριών και όχι συζήτηση
0:35-1:05	Χρονολόγιο Ολομέλειας: Μια Ζωντανή Ιστορία του Τουρισμού	Οι διαμεσολαβητές δημιουργούν από κοινού ένα οπτικοποιημένο χρονοδιάγραμμα με την ομάδα: <ul style="list-style-type: none">Προσδιορίστε βασικά γεγονότα, αλλαγές, κρίσεις, πολιτικές και συναισθηματικά ορόσημαΧρησιμοποιήστε σχέδια, post-it και συναισθηματικούς σχολιασμούς (π.χ. ένταση, υπερηφάνεια, χαρά, αντίσταση) Οπτική υποστήριξη: χρονοδιάγραμμα ή πολυεπίπεδος χάρτης (έντυπη ή ψηφιακή)
1:05-1:30	Αντανάκλαση συστημάτων: Μοτίβα και πολικότητες	Κάντε ένα βήμα πίσω και παρατηρήστε: <ul style="list-style-type: none">Ποιοι κύκλοι ή αντιφάσεις έχουν προκύψει (π.χ. καλωσόρισμα/απόρριψη, ανάπτυξη/παρακμή);Πώς έχει επηρεάσει ο τουρισμός τις οικολογικές και κοινωνικές σχέσεις;Χρησιμοποιήστε χάρτες αντιθέτων πόλων ή απλά διαγράμματα συστήματος για να αποκαλύψετε τη δυναμική
1:50-2:00	Κλείσιμο προβληματισμού	Τελικός γύρος: «Ποιο μέρος αυτής της ιστορίας θέλω να συνεχίσω;» Οι συντονιστές αναφέρουν ότι η Συνεδρία 3 θα επικεντρωθεί στη συνδημιουργία ενός σκοπού για τον αναγεννητικό τουρισμό, αντλώντας από τις ιστορίες και τα μοτίβα που έχουν εμφανιστεί μέχρι στιγμής

Συνεδρία 3 | Κοινός σκοπός και στρατηγικές γραμμές

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
0:00-0:10	Καλωσόρισμα και πλαισίωση	<p>Check-in και προσανατολισμός συνεδρίας. Σύντομη ανακεφαλαίωση των βασικών γνώσεων των προηγούμενων συνεδριών. Τονίζουμε ότι σήμερα αρχίζουμε να διαμορφώνουμε μια συλλογική κατεύθυνση.</p> <p>Προτεινόμενη προτροπή: "Τι θα σήμαινε για τον τουρισμό να υπηρετήσει πραγματικά αυτό το μέρος;"</p>
0:10-0:25	Εισαγωγή στη Στρατηγική Σκέψη και τα Πέντε Κεφάλαια	<p>Οι διαμεσολαβητές εισάγουν πώς να σκεφτόμαστε στρατηγικά με αναγεννητικό τρόπο:</p> <ul style="list-style-type: none">• Μια στρατηγική γραμμή είναι ένας καθοδηγητικός άξονας που συνδέει τον κοινό σκοπό με σημαντικούς τομείς συνεργατικής εργασίας. Δεν είναι ένας σταθερός στόχος ή ένα προσχεδιασμένο έργο, αλλά μια ζωντανή κατεύθυνση που επιτρέπει στους τοπικούς φορείς να ευθυγραμμίσουν τις δράσεις και τις αποφάσεις τους με την πάροδο του χρόνου.• Στην αναγεννητική πρακτική, οι στρατηγικές γραμμές προορίζονται να είναι ευρείες, προσαρμόσιμες και εμπνευσμένες. Χρησιμοποιούν για την αποσαφήνιση της πρόθεσης, την πρόσκληση συμμετοχής και τη διασφάλιση ότι το έργο παραμένει συνεπές με τη μοναδικότητα του τόπου. <p>Οι διαμεσολαβητές εξηγούν ότι ένας χρήσιμος τρόπος καθοδήγησης της στρατηγικής σκέψης είναι μέσω του Πλαισίου των Πέντε Πρωτευουσών — ένα απλό εργαλείο που βοηθά τις κοινότητες να προβληματιστούν σχετικά με το τι πρέπει να καλλιεργηθεί, να επισκευαστεί ή να αναγεννηθεί μέσω του τουρισμού:</p> <ul style="list-style-type: none">• Φυσικό κεφάλαιο – οικοσυστήματα, νερό, έδαφος, βιοποικιλότητα και τοπία• Ανθρώπινο κεφάλαιο – ικανότητες, δεξιότητες, υγεία και μάθηση των ανθρώπων• Κοινωνικό Κεφάλαιο – σχέσεις, εμπιστοσύνη, συνεργασία και πολιτική συνοχή• Πολιτιστικό Κεφάλαιο – ταυτότητα, παραδόσεις, γλώσσα, μνήμη και δημιουργική έκφραση• Δομημένο/Χρηματοοικονομικό Κεφάλαιο – υποδομές, επιχειρηματικά μοντέλα και τοπικές οικονομίες <p>Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν αυτά τα κεφάλαια ως υπόδειγμα για να ρωτήσουν:</p> <ul style="list-style-type: none">• «Τι είδους αξία αναγεννά ή ενισχύει αυτή η στρατηγική γραμμή;»

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
		<ul style="list-style-type: none"> «Ποιες πρωτεύουσες έχουν ιστορικά παραμεληθεί ή υποβαθμιστεί στην επικράτεια μας;» «Πώς μπορεί ο τουρισμός να γίνει εργαλείο για την αναστήλωση ή την ανακατασκευή αυτών;» <p>Αυτή η πλαισίωση βοηθά να διασφαλιστεί ότι οι στρατηγικές γραμμές δεν είναι μόνο οραματικές αλλά και ολιστικές, ενεργοποιώντας μια συστημική και πολυδιάστατη κατανόηση του τι μπορεί να απαιτεί ο αναγεννητικός μετασχηματισμός.</p>
0:25-0:50	Παρουσίαση Σχεδίου Σκοπού και Στρατηγικών Γραμμών	<p>Η τεχνική ομάδα μοιράζεται μια προκαταρκτική δήλωση σκοπού (1-2 προτάσεις) και 3-5 σχέδια στρατηγικών γραμμών. Διευκρινίστε ότι αυτό είναι ένα προσχέδιο εργασίας που θα διαμορφωθεί από την ομάδα.</p> <p>Οπτικό: αφίσα ή κοινόχρηστο έγγραφο που μπορεί να σχολιάσει ο καθένας</p> <p>Ομάδες των 3-4 συζητούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> Τι φαίνεται ευθυγραμμισμένο σε αυτό το προσχέδιο; Τι λείπει ή είναι ασαφές; Ποιες λέξεις ή ιδέες θα μπορούσαν να προστεθούν ή να αλλάξουν; Είναι οι στρατηγικές γραμμές σαφείς και συγκεκριμένες; <p>Ένας σημειωτής ανά ομάδα καταγράφει προτάσεις</p>
0:50-1:10	Συλλογική Σύνθεση	<p>Οι ομάδες αναφέρουν. Οι διαμεσολαβητές καταγράφουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> Κοινά μοτίβα και συγκλίσεις Σημεία έντασης ή απόκλισης Προτάσεις για σαφήνεια, ενέργεια και συμπερίληψη <p>Χρήση λευκού πίνακα ή αυτοκόλλητων σημειώσεων για ομαδοποίηση αλλαγών</p>
1:10-1:30	Βελτίωση και επικύρωση σκοπού	<p>Ως ομάδα, συν-επεξεργαστείτε τη δήλωση σκοπού:</p> <ul style="list-style-type: none"> Μην στοχεύετε στην τέλεια διατύπωση — εστιάστε στο νόημα και το συναίσθημα Προσκαλέστε ισχυρές φράσεις, μεταφορές ή συμβολική γλώσσα <p>Προτροπή: "Αν αυτό διαβαζόταν δυνατά σε όλη την πόλη, θα ενέπνεε;"</p>
1:30-1:45	Στρατηγικές Γραμμές Εμβάθυνση	<p>Οι μίνι ομάδες (μία ανά στρατηγική γραμμή) εργάζονται για:</p> <ul style="list-style-type: none"> Αποσαφήνιση της πρόθεσης κάθε γραμμής Προτείνετε βελτιώσεις ή αναδιατύπωση Προσδιορίστε πιθανά πρώτα βήματα ή σχετικούς παράγοντες <p>Προσκαλέστε κάθε ομάδα να σκεφτεί: «Ποιους τύπους κεφαλαίου ενεργοποιεί ή αναγεννά αυτή η γραμμή;»</p>

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
		<p>Ενθαρρύνετε την ολιστική σκέψη: οι στρατηγικές γραμμές πρέπει να στοχεύουν στην αναγέννηση πολλών τύπων πρωτευουσών και όχι μόνο στην επίτευξη βραχυπρόθεσμων αποτελεσμάτων.</p> <p>Γύρος προβληματισμών: «Ποιο μέρος του σημερινού σκοπού ή στρατηγικής έχει μεγαλύτερη απήχηση σε μένα;»</p> <p>Οι συντονιστές εξηγούν ότι μια εκλεπτυσμένη έκδοση του σκοπού και των στρατηγικών γραμμών θα κοινοποιηθεί πριν από τη Συνεδρία 4 για τελική ανατροφοδότηση και ενεργοποίηση.</p>

Συνεδρία 4 | Ειδικό Στόχο και Κοινή Ηγεσία

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
0:00– 0:10	Ρύθμιση καλωσορίσματος και περιβάλλοντος	<p>Οι διαμεσολαβητές ανακεφαλαιώνουν τον επικυρωμένο σκοπό και τις στρατηγικές γραμμές. Περιγράψτε εν συντομία τον στόχο της σημερινής συνεδρίας και τη σημασία της εξισορρόπησης της σαφήνειας με την προσαρμοστικότητα.</p> <p>Προτεινόμενο καλωσόρισμα: «Ποιά ενέργεια χρειάζεται να πραγματοποιήσω σε αυτή τη φάση για να κάνω τα πράγματα αληθινά;»</p>
0:10– 0:25	Πλαισίωση: Από τη στρατηγική στους στόχους	<p>Παρουσιάστε τι είναι αυτό που κάνει έναν καλό στόχο αναγεννητικό:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συγκεκριμένο και σαφές, αλλά όχι υπερβολικά άκαμπτο • Ευθυγραμμισμένο με τον κοινό σκοπό • Εφικτό στο πλαίσιο του προγράμματος • Αυτό που ξεμπλοκάρει τις δυσλειτουργίες ή που επιτρέπει την απόκτηση νέων δυνατοτήτων στο οικοσύστημα RT. • Σχεδιασμένο για την αναγέννηση ενός ή περισσότερων από τα πέντε κιονόκρανα <p>Εξηγήστε ότι αυτοί οι στόχοι δεν είναι τελικές δεσμεύσεις αλλά ζωντανές προσκλήσεις για διερεύνηση πιθανών δράσεων. Παρουσιάστε μερικά παραδείγματα εάν είναι χρήσιμα. Αυτές είναι μερικές πιθανότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου Μέσα στους επόμενους έξι μήνες, σχεδιάστε και πιλοτικά ένα πρόγραμμα υπό την ηγεσία της κοινότητας για την παρακολούθηση και την αναγέννηση μιας τοπικής πηγής νερού, διασφαλίζοντας ότι ο τουρισμός συμβάλλει στην οικολογική ζωτικότητα και όχι στην εκμετάλευση. • Ανάπτυξη Ανθρώπινου Κεφαλαίου Αναπτύξτε έναν κύκλο αμοιβαίας μάθησης όπου οι εργαζόμενοι στον τουρισμό, οι κάτοικοι και οι ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων μοιράζονται γνώσεις και δεξιότητες σχετικά με τις αναγεννητικές πρακτικές, έτσι ώστε η ικανότητα να αναπτύσσεται συλλογικά αντί να ανατίθεται σε εξωτερικούς συνεργάτες. • Ενεργοποίηση Κοινωνικού Κεφαλαίου Δημιουργήστε έναν κοινό χώρο (φυσικό ή ψηφιακό) όπου διαφορετικές έλικες - αγρότες, πολιτιστικοί φορείς, νέοι, δημόσιοι αξιωματούχοι - μπορούν να συναντώνται τακτικά για να ανταλλάξουν προοπτικές, να ξεμπλοκάρουν τις εντάσεις και να δημιουργήσουν εμπιστοσύνη. • Αναγέννηση Πολιτιστικού Κεφαλαίου Ενσωματώστε τοπικές τελετουργίες, ιστορίες και παραδοσιακές πρακτικές στις εμπειρίες των επισκεπτών με τρόπο που να τιμά το

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
		<p>βάθος τους και να ενισχύει τη μνήμη μεταξύ των γενεών, όχι μόνο ως μάρκετινγκ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξέλιξη Κατασκευαστικού/Χρηματοοικονομικού Κεφαλαίου Δημιουργήστε ένα πρωτότυπο τοπικό αναγεννητικό ταμείο, με συνεισφορές από τουριστικές δραστηριότητες, που επανεπενδύει στην αποκατάσταση του οικοσυστήματος, σε πολιτιστικές πρωτοβουλίες και σε έργα ανθεκτικότητας της κοινότητας. <p>Αυτά τα παραδείγματα είναι συγκεκριμένα, ευθυγραμμισμένα με κοινό σκοπό, επιτεύξιμα, ξεκλειδώνουν δυσλειτουργίες και συνδέονται με τα Πέντε Κεφάλαια.</p> <p>ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ — Ενισχύστε την έννοια της κατανεμημένης ηγεσίας: η ηγεσία έχει να κάνει με την ανάληψη ευθύνης όπου υπάρχει ενέργεια και φροντίδα — όχι με τίτλους ή τεχνογνωσία. Όποιος αισθάνεται ότι καλείται μπορεί να συνεισφέρει.</p>
0:25– 0:55	Εργασία Ομάδας Συναφούς Ενδιαφέροντος: Καθορισμός Στόχων	<p>Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρές ομάδες (μία ανά στρατηγική γραμμή):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προτείνετε 3-5 στόχους που θα μπορούσαν να προωθήσουν τη γραμμή • Χρησιμοποιήστε απλή γλώσσα για να ορίσετε το γιατί και το τι • Προαιρετικά σκιαγραφήστε ιδέες ή ενέργειες που σχετίζονται με το καθένα <p>Εργαλεία: εκτυπωμένα πρότυπα ή μεγάλα φύλλα με στήλες: Στόχος Πρόθεση Πιθανές δράσεις Κεφάλαιο(α) που αναγεννήθηκε.</p>
0:55– 1:15	Gallery Walk και σχόλια αμοιβαίας μάθησης	<p>Κάθε ομάδα δημοσιεύει τους στόχους της στους τοίχους ή στον ψηφιακό πίνακα. Όλοι οι συμμετέχοντες περπατούν και διαβάζουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τι εμπνέει; • Τι είναι ασαφές ή λείπει; • Πού βλέπουμε επικάλυψη ή πιθανή συνεργασία; <p>Χρησιμοποιήστε αυτοκόλλητες σημειώσεις ή χρωματιστές κουκκίδες για σχόλια.</p>
1:15– 1:35	Γύρος Ενεργοποίησης Ηγεσίας	<p>Οι διαμεσολαβητές ανοίγουν χώρο για:</p> <p>Τα άτομα να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για τη «διαχείριση» ενός ή περισσότερων στόχων</p> <p>Προσφορές υποστήριξης, επαφές ή ιδέες</p> <p>Ξεκαθαρίστε ότι η διαχείριση δεν σημαίνει να κάνετε τα πάντα, αλλά να έχετε φροντίδα και πρωτοβουλία. Ενθαρρύνετε ζευγάρια ή μίνι ομάδες όπου είναι δυνατόν.</p>

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
1:35– 2:00	Συλλογικός προβληματισμός και ανακεφαλαίωση	Προτροπές κλεισίματος κύκλου: <ul style="list-style-type: none">• «Ποιος στόχος με ελκύει περισσότερο;»• «Ποια υποστήριξη θα με βοηθούσε να αναλάβω δράση;» Οι διαμεσολαβητές συνοψίζουν: <ul style="list-style-type: none">• Τι θα συμβεί στη συνέχεια: οι στόχοι θα συγκεντρωθούν και θα τελειοποιηθούν• Η συνεδρία 5 θα επικεντρωθεί στον συντονισμό, τα βήματα υλοποίησης και τη διεύρυνση της συμμετοχής.

Συνεδρία 5 | Συντονισμός και επόμενα βήματα

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
0:00-0:10	Καλωσόρισμα και πλαισίωση	Οι διαμεσολαβητές έδωσαν τον τόνο σε αυτή τη μεταβατική σύνοδο. Ενώ κλείνει μια φάση, ανοίγει την πόρτα σε μια αυτοοργανωμένη, τοπικά καθοδηγούμενη διαδικασία με συνεχή καθοδήγηση. Προτροπή: "Τι θα με βοηθήσει να παραμείνω αφοσιωμένος και να αναλάβω κοινή ευθύνη;"
0:10-0:30	Ανακεφαλαίωση των στόχων και των ρόλων των διαχειριστών	Οπτική ανακεφαλαίωση των: Κοινός σκοπός και στρατηγικές γραμμές Στόχοι και δράσεις από την 4η Συνεδρία Άτομα που εξέφρασαν ενδιαφέρον για ρόλους διαχείρισης Προκαλέστε διευκρινίσεις, προσθήκες ή νέες εκφράσεις υποστήριξης.
0:30-0:50	Σχεδιασμός της Συντονιστικής Δομής	Ανοιχτή συν-δημιουργία του τρόπου με τον οποίο η ομάδα θέλει να οργανώσει αυτή την επόμενη φάση ενεργοποίησης του αναγεννητικού τουρισμού. Αυτό περιλαμβάνει το σχεδιασμό ενός συστήματος συντονισμού που αντικατοπτρίζει τις αξίες του ομίλου, χτίζει εμπιστοσύνη και επιτρέπει τη συνεχή πρόοδο πέρα από τη φάση διακυβέρνησης: Καθορίστε τον ρυθμό και τα μέσα επικοινωνίας (π.χ. WhatsApp, τακτικές κλήσεις, κοινόχρηστοι ψηφιακοί χώροι) Διερευνήστε ευέλικτους ρόλους για τη διατήρηση της συνοχής σε στρατηγικές γραμμές (π.χ. άτομα στόχος, συναντήσεις συνοδών, ρόλοι αφήγησης) Συζητήστε τις μορφές συντονισμού (μηνιαίες συγκεντρώσεις, εκ περιτροπής διευκόλυνση, ασύγχρονες ενημερώσεις) Εισαγωγή της ιδέας της δυναμικής διακυβέρνησης (με βάση πρακτικές όπως η Κοινωνιοκρατία 3.0 και η <i>Επανεφεύρεση Οργανισμών</i>): Οι δομές συντονισμού θα πρέπει να είναι ευέλικτες, να βασίζονται σε ρόλους και να εξελίσσονται Οι ρόλοι μπορούν να εναλλάσσονται και να προσαρμόζονται στην ενέργεια, την ικανότητα και το ενδιαφέρον Οι αποφάσεις μπορούν να ληφθούν χρησιμοποιώντας συναίνεση και επαναληπτική μάθηση, όχι αυστηρές ιεραρχίες Υπενθύμιση: Αυτή η δομή δεν είναι σταθερή — είναι ένα ζωντανό σύστημα που μπορεί να εξελιχθεί καθώς η ομάδα μαθαίνει και μεγαλώνει Προτεινόμενο αποτέλεσμα: συν-δημιουργημένο σκίτσο ενός χάρτη συντονισμού, ρυθμού συνάντησης και κοινόχρηστων εργαλείων

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
		<p>Ρυθμός επικοινωνίας (π.χ. ομάδα WhatsApp, τακτικές κλήσεις, κοινόχρηστοι φάκελοι)</p> <p>Ευέλικτη δομή για τη διατήρηση της συνοχής μεταξύ στρατηγικών γραμμών</p> <p>Αναφορά στη δυναμική διακυβέρνηση: ευέλικτοι ρόλοι, εξελισσόμενες αρμοδιότητες, αποφάσεις που βασίζονται στη συναίνεση</p> <p>Σχεδιάστε μια απλή ροή συντονισμού ή ένα προσχέδιο ημερολογίου.</p>
0:50-1:15	Μεγαλώνοντας τον Κύκλο	<p>Εξερευνήστε πώς να φέρετε άλλους στη διαδικασία εφαρμόζοντας μια προσέγγιση πολλαπλών επιπέδων και πολλαπλών ελίκων:</p> <p>Αναστοχασμός σχετικά με το μοντέλο 8πλής-έλικας (Δημόσιες Διοικήσεις & Οργανισμοί, ΜΜΕ στον Τουρισμό και συναφείς Τομείς, Ακαδημαϊκά και Ερευνητικά Ιδρύματα, Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, Περιβαλλοντικοί και Πολιτιστικοί Σύλλογοι, Κάτοικοι, Φύση και Τουρίστες) και προσδιορίστε ποιες έλικες υποεκπροσωπούνται στην τρέχουσα ομάδα.</p> <p>Εξετάστε διαφορετικά επίπεδα δέσμευσης - τοπικά άτομα, ενώσεις, ιδρύματα και περιφερειακούς παράγοντες - που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν ρόλο σε κάθε στρατηγική γραμμή.</p> <p>Ρωτήστε: Ποιος άλλος έχει γνώση, επιρροή ή δέσμευση να συνεισφέρει σε κάθε τομέα εργασίας;</p> <p>Συζητήστε μεθόδους προσέγγισης χωρίς αποκλεισμούς (δημόσιες εκδηλώσεις, αφήγηση ιστοριών, στοχευμένες προσκλήσεις) και αξίες που πρέπει να καθοδηγούν τη συμμετοχή (ισότητα, αμοιβαίος σεβασμός, διαφάνεια).</p> <p>Τονίστε ότι η ανάπτυξη πρέπει να είναι σκόπιμη και αναγεννητική, χτίζοντας συνοχή και εμπιστοσύνη, ενώ αγκαλιάζει τη διαφορετικότητα.</p> <p>Αποτέλεσμα: προσχέδιο σχεδίου για την επέκταση της δέσμευσης σε έλικες και επίπεδα και αρχικές προσκλήσεις ή ενέργειες για την υποδοχή νέων συμμετεχόντων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιος άλλος θα μπορούσε να συνεισφέρει σε κάθε στρατηγική γραμμή; • Ποιες πρακτικές και αρχές χωρίς αποκλεισμούς θέλουμε να διατηρήσουμε ζωντανές; • Ποιες τοπικές εκδηλώσεις ή δημόσιοι χώροι θα μπορούσαν να προσκαλέσουν ευρύτερη συμμετοχή; <p>Αποτέλεσμα: αρχικό σχέδιο προβολής και δέσμευσης</p>
1:15-1:35	Βραχυπρόθεσμος Σχεδιασμός	<p>Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρές ομάδες με βάση τη στρατηγική γραμμή ή λειτουργία για να ενεργοποιήσουν την άμεση φάση υλοποίησης:</p>

Ώρα	Τίτλος	Περιγραφή
		<ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορίστε 2-3 συγκεκριμένα επόμενα βήματα που μπορούν να γίνουν τις επόμενες 4-6 εβδομάδες • Διευκρινίστε ποιος θα αναλάβει την ηγεσία σε κάθε βήμα και ποιος θα υποστηρίξει • Συζητήστε ποιες συνθήκες θα διευκόλυναν αυτά τα βήματα (π.χ. χρόνος, χρηματοδότηση, συνδέσεις, εργαλεία) • Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι στόχοι καλύπτονται από τουλάχιστον ένα αφοσιωμένο άτομο ή ομάδα • Καταγραφή εξαρτήσεων μεταξύ γραμμών (δηλαδή, όπου απαιτείται συντονισμός μεταξύ των στρατηγικών) <p>Οι διαμεσολαβητές υποστηρίζουν τις ομάδες με ένα απλό φύλλο εργασίας σχεδιασμού που περιλαμβάνει: στόχο, βήμα δράσης, χρονοδιάγραμμα, επικεφαλής/υπεύθυνο επικοινωνίας, απαιτούμενη υποστήριξη και τύπο κεφαλαίου στο οποίο συμβάλλει το βήμα (με βάση το πλαίσιο των Πέντε Κεφαλαίων)</p> <p>Η τελική σκέψη οδηγεί στα εξής ερωτήματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Τι παίρνω από αυτή τη διαδικασία;» • «Ποιο είναι ένα βήμα για το οποίο δεσμεύομαι τις επόμενες εβδομάδες;» <p>Οι συντονιστές ευχαριστούν την ομάδα και εξηγούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η φάση διακυβέρνησης έχει ολοκληρωθεί — και ξεκινά το Πρόγραμμα Αναγεννητικού Τουρισμού • Η τεχνική ομάδα θα υποστηρίξει την υλοποίηση, τον συντονισμό και τον πειραματισμό • Η επόμενη συνεδρία θα προταθεί με βάση την εξελισσόμενη ατζέντα της ομάδας <p>Προαιρετικά: απλό συμβολικό κλείσιμο (π.χ. πρόγνωση καιρού, γύρος σύντομων προτάσεων, τοπική ιστορία)</p>

Παρακολούθηση μετά τη συνεδρία (από την τεχνική ομάδα):

- Συνοπτικό έγγραφο διακυβέρνησης (σκοπός, στρατηγικές γραμμές, στόχοι, ρόλοι)
- Ημερολόγιο συντονισμού και εργαλεία συνεργασίας
- Προσχέδιο προγράμματος ένταξης για νέους συμμετέχοντες
- Περιγραφή των επόμενων βημάτων στο Πρόγραμμα Αναγεννητικού Τουρισμού

Παράρτημα 4 - Helix Revolution και η οκταπλή έλικα

Αυτό το παράρτημα εισάγει το Helix Revolution, τη μετάβαση από τα γραμμικά μοντέλα καινοτομίας στη συνεργασία πολλαπλών ελίκων (N-tuple) και εξηγεί γιατί η Οκταπλή Έλικα είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τη σύλληψη, τη δοκιμή και την κλιμάκωση πιλοτικών προγραμμάτων αναγεννητικού τουρισμού στο πλαίσιο της διαδικασίας διακυβέρνησης Regenera4MED. Είναι γραμμένο ως πρακτική αναφορά για τους διαμεσολαβητές, τους δημόσιους λειτουργούς και τους τοπικούς παράγοντες για χρήση σε όλα τα εργαστήρια και τα σημεία απόφασης.

1. Από το Triple στο N-tuple (η «Επανάσταση της Έλικας»)

Η θεωρία της έλικας βλέπει την καινοτομία και τη διακυβέρνηση ως συνεξέλιξη μεταξύ των κοινωνικών σφαιρών.

- **Τριπλή έλικα:** πανεπιστήμιο-βιομηχανία-κυβέρνηση (γνώση, αγορές, ρύθμιση).
 - **Τετραπλή έλικα:** προσθέτει την κοινωνία των πολιτών / τον πολιτισμό και τα μέσα ενημέρωσης, θεμελιώνοντας τη νομιμότητα, τη συμμετοχή και το νόημα.
 - **Πενταπλή Έλικα:** προσθέτει το φυσικό περιβάλλον, ευθυγραμμίζοντας τη δράση με τα οικολογικά όρια.
 - **N-tuple Helix:** επεκτείνει το μοντέλο όπως απαιτείται για να αναπαραστήσει πρόσθετους παράγοντες που διαμορφώνουν ουσιαστικά την υιοθέτηση, τη λογοδοσία και τη μάθηση (π.χ. ΜΚΟ, κάτοικοι...).
- Αυτή η εξέλιξη δεν είναι μια σκάλα μόδας είναι μια αρχιτεκτονική κατάλληλη για το σκοπό. Επεκτείνουμε την έλικα μόνο όταν βελτιώνει την εξήγηση και την εκτέλεση σε ένα συγκεκριμένο σημείο.

2. Γιατί προτιμούμε το Μοντέλο της Οκταπλής Έλικας για τον αναγεννητικό τουρισμό

Ο αναγεννητικός τουρισμός πρέπει να εξυπηρετεί την ταυτότητα του τόπου, τη ζωτικότητα της κοινότητας και την υγεία του οικοσυστήματος και πρέπει να καθοδηγείται τοπικά. Στα μεσογειακά πλαίσια, τα πιλοτικά προγράμματα είναι πιο πιθανό να πετύχουν όταν εμπλέκονται ρητά οκτώ διακριτοί, αλλά συμπληρωματικοί τομείς:

1. **Δημόσια διοίκηση** – εντολή, ευθυγράμμιση πολιτικής, αναγκαίοι πρόσφοροι όροι
2. **Ιδιωτικός τομέας** – ικανότητα εκτέλεσης, επιχειρηματικά μοντέλα, κανάλια αγοράς
3. **Ακαδημαϊκός χώρος & Έρευνα** – δεδομένα, αξιολόγηση, μέθοδοι, μακροπρόθεσμη μάθηση
4. **Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών** – ρόλος φύλακα, υπερασπιστές εδαφών
5. **Πολιτισμός & Δημιουργικοί Φορείς** – ταυτότητα, αφηγήσεις, ποιότητα εμπειρίας επισκεπτών

6. **Φύση** – οικολογικά όρια, μονοπάτια αποκατάστασης
7. **Κάτοικοι** – νομιμότητα, ισότητα, βιωμένη εμπειρία
8. **Τουρίστες** – εξωτερική γνώση

Κάνοντας αυτές τις οκτώ έλικες ορατές και σκόπιμες μετατρέπει την ποικιλομορφία σε συντονισμένη δράση. Προστατεύει τα πιλοτικά προγράμματα από την απλοποίηση (π.χ. καθαρά εμπορικές ή καθαρά διοικητικές λογικές) και θεμελιώνει αποφάσεις για τον πολιτισμό και την οικολογία, όχι μόνο στα έσοδα.

3. *Αυστηρότητα & ταπεινότητα*

Οι τριπλές/τετραπλές/πενταπλές έλικες είναι καλά εδραιωμένες. Η Οκταπλή είναι μια επέκταση με γνώμονα το πλαίσιο που χρησιμοποιείται όταν η δυναμική των μέσων ενημέρωσης, οι ΜΚΟ, η νεολαία, ο πολιτισμός και η περιβαλλοντική διαχείριση είναι όλα συστατικά για την εφαρμογή και την εγκυρότητα, όπως χαρακτηριστικά συμβαίνει στον αναγεννητικό τουρισμό. Χρησιμοποιήστε την Οκταπλή Έλικα με διαφάνεια: αιτιολογήστε γιατί χρειάζονται και οι οκτώ έλικες και συνεχίστε να επανεξετάζετε εάν κάθε έλικα προσθέτει αξία.

Το μοντέλο της Οκταπλής Έλικας μετατρέπει την ποικιλομορφία των ενδιαφερομένων σε μια λειτουργική μηχανή διακυβέρνησης, ικανή να δημιουργήσει, να δοκιμάσει και να εξελίξει πιλοτικά προγράμματα αναγεννητικού τουρισμού που είναι αξιόπιστα, βιώσιμα και ισχυρά εδραιωμένα.

Παράρτημα 5 - Οι «κρίσιμες ζυμώσεις» ως κινητήρια δύναμη της διακυβέρνησης της οκταπλής έλικας

Αυτό το παράρτημα εμβαθύνει την έννοια των «κρίσιμων ζυμώσεων» (John Paul Lederach) και εξηγεί πώς επιτρέπει τη μετάβαση από την ποικιλομορφία πολλών παραγόντων στην κρίσιμη ομάδα σε ένα πλαίσιο διακυβέρνησης Octuple-Helix για τον αναγεννητικό τουρισμό.

1. Τι είναι οι «κρίσιμες ζυμώσεις»:

Οι «κρίσιμες ζυμώσεις» ορίζουν έναν μικρό, ποικιλόμορφο, αξιόπιστο αστερισμό ανθρώπων των οποίων η επιρροή είναι δυσανάλογη με το μέγεθός τους. Όπως η μαγιά στη ζύμη, δεν διοικούν το σύστημα. Αλλάζουν τις συνθήκες της - την ποιότητα των σχέσεων, τις ιστορίες με τις οποίες ζουν οι άνθρωποι, τα όρια αυτού που φαίνεται δυνατό - έτσι ώστε νέα πρότυπα συμπεριφοράς να αναδύονται και να εξαπλώνονται. Η δύναμή τους είναι σχεσιακή (εμπιστοσύνη, νομιμότητα, νόημα) και όχι βάσει θέσης.

2. Βασικές ικανότητες

1. Ακούγοντας και γεφυρώνοντας τις διαφορές (συμφέροντα, ταυτότητες, τομείς).
2. Εκλογίκευση εντάσεων και ευκαιριών (αναγνώριση προτύπων).
3. Δημιουργία και διαχείριση μικρών, ασφαλών πιλοτικών προγραμμάτων που προσκαλούν σε ευρύτερη συμμετοχή.
4. Εξιστόρηση του νοήματος των ενεργειών, ώστε οι άλλοι να δουν τον εαυτό τους μέσα στην αλλαγή (εγκυρότητα).

3. Γιατί έχει σημασία για τον αναγεννητικό τουρισμό

Ο αναγεννητικός τουρισμός εξαρτάται από την ταυτότητα του τόπου, τη ζωτικότητα της κοινότητας και την υγεία του οικοσυστήματος. Αυτό απαιτεί συναίνεση, εγκυρότητα και μάθηση, τα οποία προκύπτουν ταχύτερα όταν μια κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων κρατά το κέντρο της διαδικασίας και προσκαλεί άλλους μέσω συγκεκριμένων πιλοτικών προγραμμάτων και όχι αφηρημένων σχεδίων.

4. Πώς η κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων διασυνδέεται με την Οκταπλή Έλικα

Η Οκταπλή Έλικα διευκρινίζει ποιος πρέπει να είναι στην συζήτηση. Η κρίσιμη ομάδα ζυμώσεων διευκρινίζει πώς ξεκινά και εξαπλώνεται η μεταμόρφωση.

Οκτώ έλικες (πού):

1. Δημόσια διοίκηση - 2. Ιδιωτικός τομέας - 3. Ακαδημαϊκός χώρος & έρευνα - 4. Κοινωνία των πολιτών - 5. Πολιτισμός και δημιουργικοί φορείς - 6. Φύση - 7. Κάτοικοι - 8. Τουρίστες

Σχεδίαση ομάδας ζυμώσεων (πώς):

- Σύνθεση: 10-15 άτομα που κατανεμήθηκαν στις οκτώ έλικες, κι επιλέχθηκαν για ρόλους εμπιστοσύνης, ακρόασης και σύνδεσης, όχι με επίσημη ιεραρχία.
- Λειτουργία: διατήρηση κοινού σκοπού, κατανόηση των εισροών, συνδημιουργία πιλοτικών υποθέσεων και καθοδήγηση πρώιμων δοκιμών.
- Διασφάλιση εγκυρότητας: κάθε μέλος της ομάδας ζυμώσεων παραμένει προσηλωμένο στην έλικα του (αμφίδρομη επικοινωνία), αποτρέποντας την απλοποίηση με μία μόνο λογική (διοικητική ή εμπορική).

5. Από την μικρή ομάδα στην κρίσιμη ομάδα: η υποκείμενη δυναμική

Η κρίσιμη ομάδα επιτυγχάνει όταν ένας αναγεννητικός τρόπος θέασης και δράσης γίνεται αυτοενισχυόμενος, όταν το νέο πρότυπο είναι πιο εύκολο να υιοθετηθεί παρά να αντισταθεί. Η κρίσιμη ομάδα καταλύει αυτή τη μετάβαση μέσω τεσσάρων αλληλένδετων δυναμικών:

1. **Πυκνότητα γεφύρωσης:** Πυκνώνουν τους δεσμούς γεφύρωσης μεταξύ κατά τα άλλα διαχωρισμένων ομάδων (δημόσιες, ιδιωτικές, πολιτικές, πολιτιστικές, οικολογικές, εκπαιδευτικές, νεανικές). Καθώς αυξάνεται η πυκνότητα των διασυνοριακών δεσμών με σεβασμό, το κόστος συντονισμού μειώνεται και η συνεργασία γίνεται νοητή.
2. **Συνοχή που δημιουργεί νόημα:** Βοηθούν τους φορείς του τόπου να αναγνωρίσουν κοινά μοτίβα, περιορισμούς, δυνατότητες και την «ιστορία του τόπου». Η συνοχή δεν διαγράφει τη διαφορά. Την προσανατολίζει. Οι άνθρωποι αρχίζουν να τραβούν προς την ίδια κατεύθυνση χωρίς ομοφωνία.
3. **Διαδοχική εξάπλωση εγκυρότητας:** Επειδή υπάρχει αξιοπιστία ανάμεσα σε διαφορετικούς ρόλους, τα μηνύματά τους τους διαδίδονται. Η αμφιβολία δίνει τη θέση της στην αποδοχή («μπορούμε να κάνουμε αυτό εδώ») και οι πρώτοι χρήστες βρίσκουν έδαφος να προχωρήσουν. Έτσι αυξάνεται η συναίνεση πριν από την επίσημη συναίνεση.
4. **Αφηγηματική ταύτιση.** Μεταφράζουν τους τεχνικούς στόχους σε νόημα, τι αλλάζει, για ποιόν και γιατί έχουν σημασία για αυτόν τον τόπο και τα οικοσυστήματά του. Όταν ταυτίζεσαι με τις αφηγήσεις, μειώνονται οι κοινωνικές τριβές και δημιουργείται όρεξη για συμμετοχή.

Αυτές οι δυναμικές είναι μη γραμμικές: οι επιδράσεις συσσωρεύονται. Στην αρχή, η αλλαγή μοιάζει αόρατη, μετά δείχνει αναπόφευκτη.

6. Γιατί η «κρίσιμη ομάδα» χρειάζεται την Οκταπλή Έλικα και το αντίστροφο

Η Οκταπλή Έλικα αποσαφηνίζει την πλήρη σύνθεση της κοινωνικής νοημοσύνης που απαιτείται στον αναγεννητικό τουρισμό (δημόσια διοίκηση, ιδιωτικός τομέας, ακαδημαϊκός χώρος και έρευνα, κοινωνία των πολιτών, πολιτισμός και δημιουργικοί, περιβαλλοντικοί διαχειριστές, εκπαίδευση και

κατάρτιση, νεολαία/μελλοντικές γενιές). Η κρίσιμη ομάδα είναι ο καταλύτης πεδίου μέσα σε αυτή τη σύνθεση πληθυσμού.

- **Ολοκληρωμένη απήχηση:** Η ποικιλομορφία της οκταπλής έλικας αποτρέπει την απλοποίηση από μία μόνο λογική (διοικητική, εμπορική ή ακτιβιστική). Η ομάδα μετατρέπει αυτή την ποικιλομορφία σε εποικοδομητική διαφωνία που παράγει διορατικότητα, όχι αδιέξοδο.
- **Μετάφραση σε όλες τις λογικές:** Τα μέλη της ομάδας προσφέρουν διπλή εγκυρότητα (εντός της έλικας τους και μεταξύ των ελίκων). Μετατρέπουν τα δεδομένα σε νόημα, τις αξίες σε κριτήρια, τα οικολογικά όρια σε περιορισμούς σχεδιασμού, έτσι ώστε διαφορετικές μορφές γνώσης να συνεργάζονται.
- **Ενέργεια, όχι γραφειοκρατία:** Η Οκταπλή Έλικα δείχνει «το ποιος», η ομάδα καταδεικνύει «το γιατί τώρα». Ζωντανεύει η δομή, διασφαλίζοντας ότι η διακυβέρνηση είναι ένας ζωντανός οργανισμός και όχι ένα κενό οργανόγραμμα.

7. Γιατί αυτό έχει σημασία για τα πιλοτικά προγράμματα αναγεννητικού τουρισμού

Ο αναγεννητικός τουρισμός κλιμακώνεται όταν οι βασικοί τομείς αξίας ενός τόπου μετακινούνται από μεμονωμένες προσπάθειες σε ένα αυτοενισχυόμενο μοτίβο. Η κρίσιμη ομάδα, που λειτουργεί μέσα στο πεδίο της Οκταπλής Έλικας, δημιουργεί τις κοινωνικές και αφηγηματικές συνθήκες για να επικρατήσει αυτό το μοτίβο: η εγκυρότητα συσσωρεύεται, η εμπιστοσύνη μειώνει το κόστος συντονισμού και η μάθηση γίνεται συλλογική και όχι δεσμευμένη από ειδικούς. Καθώς αυτά τα αποτελέσματα αναδεικνύονται τα πιλοτικά προγράμματα μετατοπίζονται από τα «πολλά υποσχόμενα έργα» σε διαμοιραζόμενες οδηγίες, π.χ. κρίσιμη ομάδα.

Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι η ομάδα βοηθά στην ευθυγράμμιση του σκοπού και της δράσης σε όλους τους τομείς (βλ. επόμενο παράρτημα για τα Πέντε Κεφάλαια) χωρίς να επιβαρύνουμε εκ των προτέρων με τεχνικές λεπτομέρειες εδώ: η οικολογική αλήθεια καθοδηγεί τον σχεδιασμό, η εμπειρία της κοινότητας καθοδηγεί τις προτεραιότητες, το νόημα θεμελιώνει τη δέσμευση και οι πόροι ακολουθούν αυτό που αποδεδειγμένα εξυπηρετεί το σύνολο. Το αποτέλεσμα είναι μια μηχανή διακυβέρνησης όπου η ποικιλομορφία μετατρέπεται σε συνεκτική δράση και τα πιλοτικά προγράμματα αποκτούν αρκετή δυναμική ώστε η αναγεννητική επιλογή γίνεται ο πιο εύκολος δρόμος, ο πιο φυσικός τρόπος για να γίνει τουρισμός.

8. Προϋποθέσεις που διατηρούν την καταλυτική δύναμη (μη λειτουργικές, εννοιολογικές)

- **Διαφορετικότητα με ακεραιότητα:** Η διαφορά είναι ουσιαστική, η επιδεικτική ποικιλομορφία είναι διαβρωτική.
- **Εγγύτητα στην πραγματικότητα:** Η ομάδα παραμένει κοντά στη βιωμένη εμπειρία και τα οικολογικά όρια.
- **Αφηγηματική λιτότητα:** Αποφύγετε τον ενθουσιασμό· η αξιοπιστία ισχυροποιείται από αληθινές παραδοχές περιορισμών, συμβιβασμών και αποτελεσμάτων..

- **Αμοιβαιότητα:** Η επιρροή ρέει αμφίδρομα, από και προς κάθε έλικα, ώστε η υιοθέτηση να ανήκει, όχι να πωλείται.

Η κρίσιμη ομάδα είναι ο εσωτερικός μεταβολισμός της διακυβέρνησης της Οκταπλής Έλικας. Μετατρέπει τους πολυάριθμους εταίρους σε συνεκτικό σχηματισμό, επιτρέποντας στις αναγεννητικές ιδέες να φτάσουν στην κρίσιμη ομάδα, Όχι με διαταγή, αλλά αλλάζοντας το κοινωνικό πεδίο ώστε η αναγεννητική επιλογή γίνει το πιο φυσικό πράγμα που πρέπει να γίνει.

Παράρτημα 6 - Τα Πέντε Κεφάλαια ως η λογική αξίας της «Κρίσιμης Ομάδας» στο πλαίσιο της διακυβέρνησης της οκταπλής έλικας

1. Γιατί κεφάλαια;

Στην αναγεννητική πρακτική (Regenesi s/Carol Sanford), τα Πέντε Κεφάλαια περιγράφουν τη λειτουργική υγεία ενός ζωντανού τόπου. Δεν είναι απλώς «μετοχές» που πρέπει να καταμετρηθούν, αλλά τομείς απόδοσης που συνεξελίσσονται. Μια αλλαγή είναι αναγεννητική μόνο όταν βελτιώνει ένα κεφάλαιο χωρίς να υποβαθμίζει τα άλλα και, ιδανικά, διευκολύνει τις μεταγενέστερες βελτιώσεις, το σήμα κατατεθέν της σύνθετης αξίας. Αυτό το παράρτημα εμβαθύνει στο τι σημαίνει κάθε κεφαλαίο και δείχνει πώς αλληλεπιδρά με την Οκταπλή Έλικα (ποιος έχει ποιες φωνές) και την κρίσιμη ομάδα (τη μικρή καταλυτική ομάδα που μετατρέπει τη διαφορετικότητα σε κρίσιμο σχηματισμό).

2. Ποιά είναι πραγματικά τα κεφάλαια:

• Φυσικό Κεφάλαιο

Η ακεραιότητα και η απόδοση των ζωντανών συστημάτων: κύκλοι νερού, εδάφη, ενδιαιτήματα, σχέσεις ειδών. Σε μια αναγεννητική άποψη, η φύση δεν είναι ένα σκληρό ή ένας περιορισμός που πρέπει να «διαχειριστεί», αλλά η πηγή της σχεδιαστικής ευφυΐας. Όταν το Φυσικό Κεφάλαιο βελτιώνεται, οι λειτουργίες μεταφοράς ενός τόπου (π.χ. φιλτράρισμα, σκιά, επικοινωνία, ήσυχος, σκοτεινός ουρανός) ενισχύονται, επεκτείνοντας ό,τι γίνεται δυνατό αλλού.

• Ανθρώπινο Κεφάλαιο

Οι ξεχωριστές ικανότητες και η κρίση των ανθρώπων: δεξιότητες, υγεία, τέχνη, διαχείριση, δημιουργική αυτοπεποίθηση. Ο αριθμός των εργαζομένων δεν είναι ικανότητα. Η αναγέννηση αυξάνει την κυριαρχία σε συγκεκριμένο τόπο (αυτό που χρειάζεται και μπορεί να διδάξει αυτό το μέρος), έτσι ώστε η τεχνογνωσία να ανήκει τοπικά και να βελτιώνεται με τη χρήση.

• Κοινωνικό Κεφάλαιο

Η ποιότητα της σχέσης σε ένα μέρος: εμπιστοσύνη, κανόνες αμοιβαιότητας, διακυβέρνηση δίκαιης διαδικασίας, ικανότητα συντονισμού μεταξύ των διαφορών. Το Κοινωνικό Κεφάλαιο μειώνει το κόστος συναλλαγής και τον κίνδυνο. μετατρέπει την άδεια σε συλλογική βούληση. Χωρίς αυτό, ακόμη και τα καλά σχέδια σταματούν.

• Πολιτιστικό Κεφάλαιο

Η ταυτότητα και το νόημα ενός τόπου: γλώσσες, μνήμη, τέχνες, τελετουργίες και η εξελισσόμενη Ιστορία του Τόπου. Ο πολιτισμός λέει στους ανθρώπους τι σημαίνει «καλό» εδώ. Όταν τιμάται το

Πολιτιστικό Κεφάλαιο, η αλλαγή μοιάζει με συνέχεια με την ουσία, όχι με επιβολή.

• *Δομημένο/Χρηματοοικονομικό Κεφάλαιο*

Τα τεχνουργήματα και οι ροές που μπορούν να επιταχύνουν ή να κλιμακώσουν αυτό που τα άλλα κεφάλαια κάνουν πραγματικότητα: εργαλεία, υποδομές, χώροι και χρήματα. Σε μια αναγεννητική λογική, αυτό το κεφάλαιο είναι ένας ενισχυτής και διαχειριστής, όχι ένα υποκατάστατο: «στοχεύει» να προστατεύσει, να επεκτείνει και να συνδυάσει τη Φυσική, Ανθρώπινη, Κοινωνική και Πολιτιστική αξία.

Αρχή της συνεξέλιξης: Ένα κέρδος που εξαντλεί ένα άλλο κεφάλαιο είναι μη αναγεννητικό. Η δουλειά είναι να σχεδιαστεί η αμοιβαία βελτίωση, έτσι ώστε οι βελτιώσεις σε έναν τομέα να μειώνουν την προσπάθεια που απαιτείται στον επόμενο.

3. Πώς συσχετίζονται τα κεφάλαια, οι έλικες και η ομάδα

Η Οκταπλή Έλικα ονοματίζει τις *φωνές και τις ευθύνες που* χρειάζεται ένας τόπος στο τραπέζι: δημόσια διοίκηση, ιδιωτικός τομέας, ακαδημαϊκός κόσμος και έρευνα, κοινωνία των πολιτών, πολιτισμός και δημιουργικοί, περιβαλλοντικοί διαχειριστές, εκπαίδευση και κατάρτιση, νεολαία/μελλοντικές γενιές. Κάθε έλικα τείνει, ανάλογα με το ρόλο και την ικανότητα, να διαχειρίζεται διαφορετικές πτυχές των κεφαλαίων:

- Οι Περιβαλλοντικοί διαχειριστές εδραιώνουν το φυσικό;
- Κουλτούρα & δημιουργοί κρατούν την Πολιτιστική σημασία και έκφραση.
- Η εκπαίδευση και η νεολαία αναπτύσσουν την ανθρώπινη ικανότητα και ανανέωση.
- Η κοινωνία των πολιτών καλλιεργεί την κοινωνική νομιμότητα και τη δίκαιη διαδικασία.
- Η δημόσια διοίκηση και ο ιδιωτικός τομέας *στοχεύουν* σε Υποδομές/Οικονομία για να εξυπηρετήσουν το σύνολο.
- Ο ακαδημαϊκός χώρος και η έρευνα εγγυώνται την επιστημονική ποιότητα σε όλους.

Αυτός ο σχεδιασμός δεν φέρνει απομόνωση. Είναι ένας τρόπος διαπραγμάτευσης συμβιβασμών σε κοινή γλώσσα: όταν μια έλικα υποστηρίζει μια επένδυση, άλλοι μπορούν να ρωτήσουν πώς *ενισχύει* (όχι αντικαθιστά) τα κεφάλαια που διαχειρίζονται.

Η κρίσιμη ομάδα είναι ο εσωτερικός μεταβολισμός αυτού του συστήματος. Αντλημένο από όλες τις έλικες, λειτουργεί στο *σχεσιακό πεδίο*:

- Βγάζει νόημα από τις εντάσεις με κεφαλαιακούς όρους (έτσι οι συγκρούσεις γίνονται σχεδιαστική ευφυΐα).
- Προσανατολίζει τις αφηγήσεις, έτσι ώστε τα οφέλη να γίνονται κατανοητά ως *οφέλη για το σύνολο*.

- προστατεύει από την υποκατάσταση (π.χ. χρήση χρημάτων ή επωνυμίας για την κάλυψη οικολογικής ή πολιτιστικής απώλειας).
- Και σηματοδοτεί τη νομιμότητα, προσκαλώντας ευρύτερη συμμετοχή έως ότου νέα πρότυπα γίνουν αυτοενισχυόμενα, με το πέρασμα από την ποικιλομορφία στον κρίσιμο σχηματισμό.

4. Μια σύντομη απεικόνιση (πώς είναι η σύνθεση στην πράξη)

Φανταστείτε μια παραθαλάσσια πόλη να επαναπροσδιορίζει τις «ήσυχες, σκοτεινές νύχτες» ως μια φυσική λειτουργία που αξίζει να αποκατασταθεί. Ο σχεδιασμός φωτισμού και οι τροποποιήσεις κινητικότητας (Κατασκευασμένες/Οικονομικές) *στοχεύουν* να εξυπηρετήσουν αυτή τη λειτουργία. Οι τοπικοί οδηγοί και τεχνίτες αναπτύσσουν ανθρώπινες δεξιότητες γύρω από την ερμηνεία του νυχτερινού ουρανού. Η πολιτιστική αφήγηση επανασυνδέει τους κατοίκους και τους επισκέπτες με εποχιακούς ρυθμούς. Οι κοινωνικοί κανόνες προσαρμόζονται μέσω δίκαιων κανόνων που δημιουργούνται από κοινού με τη φιλοξενία και τους γείτονες. Καμία μεμονωμένη παρέμβαση δεν «κερδίζει» μόνη της. Μαζί χαμηλώνουν ο ένας τα εμπόδια του άλλου, έτσι ώστε αυτό που ξεκίνησε ως εξειδικευμένο πιλοτικό πρόγραμμα να γίνει ο *ευκολότερος, πιο φυσικός* τρόπος για να φιλοξενήσει τη ζωή σε αυτό το μέρος.

Η Οκταπλή Έλικά διασφαλίζει ότι *οι σωστές φωνές* είναι παρούσες, τα Πέντε Κεφάλαια παρέχουν τη *λογική της αξίας* που διατηρεί τη δράση ειλικρινή και σύνθετη, η κρίσιμη ομάδα καταλύει το πεδίο έτσι ώστε αυτά τα στοιχεία να συνενώνονται. Όταν τα τρία συνεργάζονται, ο αναγεννητικός τουρισμός παύει να είναι ένα έργο και γίνεται ένα ζωντανό μοτίβο, ένα μοτίβο που μπορεί να αναπτυχθεί σε κρίσιμο σχηματισμό χωρίς να χάσει την ακεραιότητα του τόπου.

Παράρτημα 7 — Η ιστορία του τόπου ως το γενεσιουργό έδαφος για την κρίσιμη ομάδα, την οκταπλή έλικα και τα πέντε κεφάλαια

1. Γιατί η "Ιστορία του Τόπου";

Στην αναγεννητική ανάπτυξη (Regenesi Group), η Ιστορία του Τόπου δεν είναι μάρκετινγκ, κολάζ κληρονομιάς ή επωνυμία προορισμού. Είναι μια αυστηρή ανάγνωση της ουσίας ενός τόπου, του μακρού τόξου των βιοφυσικών δυνάμεων, των ζωντανών συστημάτων και των ανθρώπινων πολιτισμών που συνεξελίσσονται, έτσι ώστε η παρούσα δράση να εξυπηρετεί τον ρόλο που αυτός ο τόπος είναι μοναδικά κατάλληλος να παίξει σε μεγαλύτερα τοπία και κοινότητες. Μετατρέπει το «πλαίσιο» σε κατεύθυνση.

2. Τι είναι η Ιστορία του Τόπου

Κάθε τόπος έχει τη δική του φωνή και έναν ρόλο στην υγεία της λεκάνης απορροής και της αποθήκης τροφίμων, των πολιτισμών και των οικονομιών του. Για να το ακούσουμε, δεν κάνουμε απογραφή περιουσιακών στοιχείων. Διαβάζουμε μοτίβα, πώς η γεωλογία και το νερό διαμορφώνουν τα εδάφη και τα είδη, πώς το κλίμα καθορίζει τους ρυθμούς, πώς ο οικισμός, η τέχνη, η γλώσσα και η τελετουργία συνεξελίσσονται. Με αυτόν τον τρόπο, ο τόπος είναι ένα ζωντανό σύστημα του οποίου οι σχέσεις δημιουργούν δυνατότητες.

Από αυτή την ανάγνωση αναδύεται μια γενεσιουργός σύντομη, κατεύθυνση από τον ίδιο τον τόπο. Δεν υπαγορεύει έργα. Διευκρινίζει τις ζωτικές λειτουργίες που πρέπει να αποκατασταθούν ή να ενισχυθούν και οι ιδιότητες που πρέπει να ενσωματώνει κάθε ενέργεια εδώ. Το brief γίνεται σχεδιαστική ευφυΐα: φιλτράρει ιδέες, επιλύει συμβιβασμούς και ρωτά αν μια πρόταση κάνει τον τόπο περισσότερο τον εαυτό του μέσα στο ευρύτερο τοπίο του.

Αυτό είναι προσανατολισμός, όχι νοσταλγία. Η Ιστορία του Τόπου τιμά τη μνήμη ενώ κοιτάζει μπροστά, ενσωματώνοντας την επιστήμη, τη βιωμένη εμπειρία και το νόημα. Δίνει στην Οκταπλή Έλικα έναν κοινό ορίζοντα, προσφέρει στα Πέντε Κεφάλαια μια κοινή λογική αξίας, ώστε να συνεξελίσσονται αντί να ανταγωνίζονται, και εξοπλίζει την κρίσιμη ομάδα με μια αξιόπιστη αφήγηση που οι άλλοι μπορούν να αναγνωρίσουν και να συμμετάσχουν.

3. Πώς σχετίζεται με την Οκταπλή Έλικα (ποιός κρατά την ιστορία)

Η Οκταπλή Έλικα ονοματίζει τις φωνές που χρειάζεται ένα μέρος για να διαβάσει και να μεταφέρει την ιστορία του αξιόπιστα:

- Οι περιβαλλοντικοί διαχειριστές φέρνουν στην επιφάνεια βιοφυσικές αλήθειες (ροές, όρια, μονοπάτια αποκατάστασης).

- Ο πολιτισμός και οι δημιουργικοί φορείς αρθρώνουν νόημα και ταυτότητα, δίνοντας γλώσσα στην ουσία.
- Η εκπαίδευση και η νεολαία ανανεώνουν την ιστορία, ώστε να ανήκει στην επόμενη γενιά.
- Η κοινωνία των πολιτών έχει νομιμότητα και ισότητα, διασφαλίζοντας ότι καμία φωνή δεν διαγράφεται.
- Η δημόσια διοίκηση και ο ιδιωτικός τομέας δεσμεύονται να δημιουργήσουν συνθήκες και μοντέλα που εξυπηρετούν την ιστορία και όχι το αντίστροφο.
- Ο ακαδημαϊκός χώρος και η έρευνα διατηρούν την επιστημονική ποιότητα—συνδέοντας τα στοιχεία με την αφήγηση. Η Ιστορία του Τόπου συνδέει έτσι τις έλικες σε έναν κοινό προσανατολισμό: διαφορετικές λογικές, μία κατεύθυνση.

4. Πώς θεμελιώνει τα Πέντε Κεφάλαια (τι μετράει ως αξία)

Η Ιστορία του Τόπου διευκρινίζει τι σημαίνει βελτίωση εδώ, έτσι ώστε τα Πέντε Κεφάλαια να συνεξελίσσονται αντί να ανταγωνίζονται:

- **Φυσικό:** ονοματίζει τις λειτουργίες προς αποκατάσταση (π.χ. σκιά, φιλτράρισμα, συνδεσιμότητα βιοτόπων).
- **Ανθρώπινο:** επισημαίνει ξεχωριστές ικανότητες που αξίζει να καλλιεργηθούν (χειροτεχνία, διαχείριση, τοπικές επιστήμες).
- **Κοινωνικό:** αποσαφηνίζει τους κανόνες δίκαιης διαδικασίας που ταιριάζουν με τους τοπικούς τρόπους συνεργασίας.
- **Πολιτιστικό:** φέρει τα νοήματα που κάνουν την αλλαγή να μοιάζει με συνέχεια με την ουσία.
- **Υποδομές/Χρηματοοικονομικό:** στοχεύει τα περιουσιακά στοιχεία και τη χρηματοδότηση να ενισχύσει τα άλλα κεφάλαια στην υπηρεσία της ιστορίας. Χωρίς την Ιστορία του Τόπου, τα κεφαλαιακά οφέλη παρασύρονται. Με αυτήν, συσσωρεύονται γύρω από έναν κοινό, τοπικό σκοπό..

5. Πώς η κρίσιμη ομάδα χρησιμοποιεί την ιστορία (πώς επικρατεί η αλλαγή)

Η κρίσιμη ομάδα, μια ποικιλόμορφη και αξιόπιστη μικρή ομάδα, λειτουργεί σαν τον εσωτερικό μεταβολισμό της διακυβέρνησης. Μεταφράζει την Ιστορία του Τόπου σε έναν κοινό, έγκυρο σκοπό πέρα από τις έλικες. Επαναπροσδιορίζει την διαφωνία ως σχεδιαστική ευφυΐα, ρωτώντας αν οι προτάσεις ταιριάζουν πραγματικά στην ιστορία. Δημιουργώντας ειλικρινείς αφηγήσεις: «αυτή η αλλαγή είναι δική μας, όχι αντιγραφή-επικόλληση», μειώνει τις κοινωνικές τριβές. Καθώς περισσότεροι άνθρωποι αναγνωρίζουν τον εαυτό τους στην ιστορία, η συναίνεση συσσωρεύεται και η έγκριση γίνεται ορμή, επιτρέποντας στα πιλοτικά προγράμματα να μεταμορφωθούν από δοκιμές σε κρίσιμο σχηματισμό.

6. Τι αποτρέπει η Ιστορία του Τόπου (συνηθισμένες στρεβλώσεις)

- **Η εικόνα πριν από την ουσία:** Ηγεσία με συνθήματα ή καμπάνιες αντί για τον ρόλο και τις πραγματικότητες του τόπου. Αποτέλεσμα: μοντέρνα αλλά εύθραυστα έργα, αποσυνδεδεμένα από την οικολογία και τον πολιτισμό.
- **Λίστες στοιχείων χωρίς μοτίβα:** Κατάλογος αξιοθεάτων (παραλίες, φεστιβάλ, σημεία θέας) χωρίς να βλέπει τις σχέσεις τους. Αποτέλεσμα: διάσπαρτες ενέργειες που δεν αθροίζονται.
- **«Λιγότερο κακό» ως ολόκληρο το σχέδιο:** Μόνο μετριασμός των επιπτώσεων, χωρίς θετικό ρόλο για να αναπτυχθεί. Αποτέλεσμα: μικρές διορθώσεις, χωρίς ορμή ή νόημα.
- **Απομονωμένη τεχνογνωσία:** Δεδομένα χωρίς ιστορία, κληρονομιά χωρίς οικολογία, χρηματοδότηση χωρίς διαχείριση. Αποτέλεσμα: τεχνικά άρτια κομμάτια που αποτυγχάνουν στο σύνολό τους.

Αυτό που κάνει την Ιστορία: θεμελιώνει τις αποφάσεις στην ουσία και τον ρόλο, έτσι ώστε η προωθητική ενέργεια να εξυπηρετεί την πραγματικότητα, τα περιουσιακά στοιχεία να υφαίνονται σε μοτίβα, ο μετριασμός συνδυάζεται με μια θετική λειτουργία και η εξειδικευμένη γνώση συνεργάζεται.

Η Ιστορία του Τόπου είναι το γενεσιουργό έδαφος: προσανατολίζει την Οκταπλή Έλικά γύρω από έναν κοινό ρόλο, παρέχει τη λογική αξίας που επιτρέπει στα Πέντε Κεφάλαια να ενωθούν και δίνει στην κρίσιμη ομάδα την αφηγηματική ενέργεια να μετατρέψει τη διαφορετικότητα σε συνεκτική δράση. Με αυτό το έδαφος, ο αναγεννητικός τουρισμός παύει να είναι πρόσθετο και γίνεται η πιο φυσική έκφραση του τόπου που εκπληρώνει τον σκοπό του.

Πηγές, πίνακες και γραφήματα

Έργα αναφοράς

CE4RT & LABELSCAPE. (n.d.). *Policy, labelling, and business interface tools for sustainable tourism*. European Regional Development Fund (ERDF) – Interreg Europe. <https://www.interregeurope.eu/projects/labelscape>

HIDDEN MED. (n.d.). *Heritage-based inclusive development in the Mediterranean*. European Union project under the Interreg MED Programme. <https://interreg-med.eu>

Interreg Italy-France ALCOTRA. (n.d.). *PITEM MITO – Integrated Models for Outdoor Tourism*. Interreg ALCOTRA Programme. <https://www.interreg-alcotra.eu/>

Interreg Italy-France Maritime. (n.d.). *INTENSE – Integrated Sustainable Tourist Itineraries*. Italy-France Maritime Programme. <https://interreg-maritime.eu>

Liguria Region & DG REFORM. (n.d.). *LiguriaTourism – Regional development of Western Liguria*. Project funded by the Technical Support Instrument of the European Commission. https://commission.europa.eu/publications/technical-support-instrument_en

MPAEngage. (n.d.). *Engaging Mediterranean MPAs in adaptive management*. Interreg MED Programme. <https://mpa-engage.interreg-med.eu/>

Regenera Water Sport. (n.d.). *Inclusive regenerative coastal tourism experiences*. EU-funded thematic tourism project (programme unspecified).

SMARTMED. (n.d.). *Smart tourism strategy integration and governance in the Mediterranean*. Interreg MED Programme. <https://smartmed.interreg-med.eu/>

Ακαδημαϊκές αναφορές

Aquino, J., Falter, M., & Fusté-Forné, F. (2024). A community development approach for regenerative tourism in the Nordics: Lifestyle entrepreneurs towards a place-based research agenda. *Journal of Tourism Futures*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1108/JTF-06-2023-0148>

- Ateljevic, I. (2020). Transforming the (tourism) world for good and (re)generating the potential 'new normal'. *Tourism Geographies*, 22(3), 467–475. <https://doi.org/10.1080/14616688.2020.1759134>
- Bellato, L., & Cheer, J. M. (2021). Inclusive and regenerative urban tourism: Capacity development perspectives. *International Journal of Tourism Cities*, 7(3), 734–748. <https://doi.org/10.1108/IJTC-08-2020-0167>
- Bellato, L., & Pollock, A. (2023). Regenerative tourism: A state-of-the-art review. *Tourism Geographies*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/14616688.2023.2294366>
- Bellato, L., Frantzeskaki, N., & Nygaard, C. A. (2022). Regenerative tourism: A conceptual framework leveraging theory and practice. *Tourism Geographies*, 25(4), 1026–1046. <https://doi.org/10.1080/14616688.2022.2044376>
- Bellato, L., Frantzeskaki, N., Briceño Fiebig, C., Pollock, A., Dens, E., & Reed, B. (2022). Transformative roles in tourism: Adopting living systems' thinking for regenerative futures. *Journal of Tourism Futures*, 8(3), 312–329. <https://doi.org/10.1108/JTF-11-2021-0256>
- Bellato, L., Frantzeskaki, N., Lee, E., Cheer, J. M., & Peters, A. (2024). Transformative epistemologies for regenerative tourism: Towards a decolonial paradigm in science and practice? *Journal of Sustainable Tourism*, 32(6), 1161–1181. <https://doi.org/10.1080/09669582.2023.2208310>
- Bramwell, B., & Lane, B. (2011). Critical research on the governance of tourism and sustainability. *Journal of Sustainable Tourism*, 19(4–5), 411–421. <https://doi.org/10.1080/09669582.2011.580586>
- Cave, J., & Dredge, D. (2020). Regenerative tourism needs diverse economic practices. *Tourism Geographies*, 22(3), 1–11. <https://doi.org/10.1080/14616688.2020.1768434>
- Dredge, D. (2022). Regenerative tourism: Transforming mindsets, systems and practices. *Journal of Tourism Futures*, 8(3), 269–281. <https://doi.org/10.1108/JTF-01-2022-0015>
- Duxbury, N., Bakas, F. E., Vinagre de Castro, T., & Silva, S. (2021). Creative tourism development models towards sustainable and regenerative tourism. *Sustainability*, 13(1), Article 2. <https://doi.org/10.3390/su13010002>
- Farsari, I. (2021). Exploring the nexus between sustainable tourism governance, resilience and complexity research. *Tourism Recreation Research*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/02508281.2021.1922828>

Lederach, J. P. (2005). *The moral imagination: The art and soul of building peace*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/0195174542.001.0001>

Mang, P., & Reed, B. (2012). Designing from place: A regenerative framework and methodology. *Building Research & Information*, 40(1), 23–38. <https://doi.org/10.1080/09613218.2012.621341>

Pollock, A. (2012). Conscious travel: Signposts towards a new model for tourism. In *Proceedings of the 2nd UNWTO Ethics and Tourism Congress* (Quito).

Rodriguez-Giron, S., & Vanneste, D. (2019). Complexity in tourism destination systems: A network analysis of local governance. *Tourism Management Perspectives*, 30, 34–47. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2019.01.001>

Songklin, P. (2024). *Regenerative tourism* (Print ed.). Amazon.

The Tourism CoLab. (2022). *The Islander Way: A regenerative tourism living lab*. <https://www.thetourismcolab.com.au>

Κατάλογος αριθμητικών στοιχείων

Εικόνα 1 – Το Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης (που φαίνεται στην εικόνα ως διακυβέρνηση), είναι το πρώτο μέρος ενός ταξιδιού προς την εφαρμογή ενός μοντέλου αναγεννητικού τουρισμού στην πράξη. Αφού δημιουργηθεί μια δομή διακυβέρνησης, η κοινότητα μπορεί να αρχίσει να εργάζεται στο Πρόγραμμα Αναγεννητικού Τουρισμού για να συνδημιουργήσει ένα σύστημα που βοηθά στην ανάδυση αναγεννητικών εμπειριών.11

Εικόνα 2 – εκπροσώπηση των 8 τύπων ενδιαφερομένων που λαμβάνονται υπόψη στο Μοντέλο Ολοκληρωμένης Διακυβέρνησης Regenera4MED.....19

Εικόνα 3 – Ο Κύκλος του Μοντέλου 8πλής Έλικας απεικονίζει μια συνεχή, συνεργατική διαδικασία για την επίτευξη αναγεννητικών αποτελεσμάτων μέσω της δέσμευσης των ενδιαφερομένων, της συνδημιουργίας, της ενσωμάτωσης, της ανατροφοδότησης και της προσαρμοστικής διακυβέρνησης.21

Regenera4MED

**Interreg
Euro-MED**

**Co-funded by
the European Union**

 Generalitat de Catalunya
Government of Catalonia
Catalan Tourist Board

B-Link
BARCELONA
STRATEGIC PROJECTS

**INTERNATIONAL MEDITERRANEAN
COMMISSION**

REGIONE LIGURIA

REGIONE ABRUZZO

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
REGION OF CRETE

ZRC SAZU

COLLETTIVITÀ DI CORSICA
COLLETTIVITÀ DI CORSICA

rerasd
JAVNA AGENCIJA ZA KOOBODINACIJO I
RAZVOJ SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**
UNIVERSITY OF PELLOPONNESE